

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความเกรงใจในคนไทย

ผู้วิจัย

กร. วีรยุทธ วิเชียรโชติ

กร. นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ

อาจารย์ บังอร เสตนนท์

อาจารย์เพ็ญกุล สุทธิวงศ์

อาจารย์ปราชนา วัฒนเขตร

หอสมุดกลาง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ปรึกษา

นายแพทย์ประสพ รัตนาก

ศาสตราจารย์ กร. สุกใจ เนลาสุนทร

รองศาสตราจารย์ นางฉวีฉาย สุ่มวงศ์

31 ส.ค. 19

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สาขาปรัชญา

๒๕๖๖ - ๒๕๖๘

บทที่

สารบัญ

ตอน ๑

หน้า

๑	บทนำ	๑
	ภูมิหลัง	๑
	คำถาม	๒
	ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ	๓
	ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ	๔
๒	วิธีการ	๕
	ผลการวิจัยของการเก็บข้อมูลครั้งที่ ๑	๕
	อภิปรายผล	๕
๓	ความมุ่งหมาย	๕
	กลุ่มตัวอย่าง	๕
	แบบสอบถามชนิดสัมพัทธ์ค่าโดยกำหนดค่า	๕
	วิธีเก็บข้อมูล	๕
	ผลของการวิจัย	๕
	การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ ๓	๕
๔	ความเกรงใจกับบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์	๔๐
	บทนำ	๔๑

บัญชีตาราง

	หน้า
แผนภูมิ ๑ แสดงความสัมพันธ์ของระบบการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม	๑
แผนภูมิ ๒ แสดงโครงข่าย	๔
แผนภูมิ ๓ การติดต่อโดยอาศัยสัมพันธ์มรรค	๑๑
ตาราง	
๑ ลักษณะของความเกรงใจและความไม่เกรงใจที่ได้มาจากการสัมพันธ์คำ "เกรงใจ" "ไม่เกรงใจ"	๓๐
๒ สาเหตุความเกรงใจและความไม่เกรงใจที่ได้มาจากการสัมพันธ์คำ "เกรงใจ" "ไม่เกรงใจ"	๓๖
จากตารางที่ ๒ เราอาจจะแยกสารออกได้เป็นใครบ้างที่เราเกรงใจ หรือเป็นสาเหตุของความเกรงใจของเรา	๓๖
๓ ผลของความเกรงใจและไม่เกรงใจที่ได้มาจากการสัมพันธ์คำ "เกรงใจ" "ไม่เกรงใจ"	๓๗
๔ แสดงธรรมชาติและผลที่ผลเสียของความเกรงใจในสถานการณ์ต่าง ๆ	๓๘
๕ แสดงธรรมชาติผลดีและผลเสียของความไม่เกรงใจ	๔๓
๖ เปรียบเทียบลักษณะของคนที่เกรงใจกับคนที่ไม่เกรงใจ	๔๗

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความเกรงใจในคนไทย

ตอน ๑ :
.....หน้า ๑ - ๔๕

ตอน ๒ :
.....หน้า ๑ - ๑๕๕

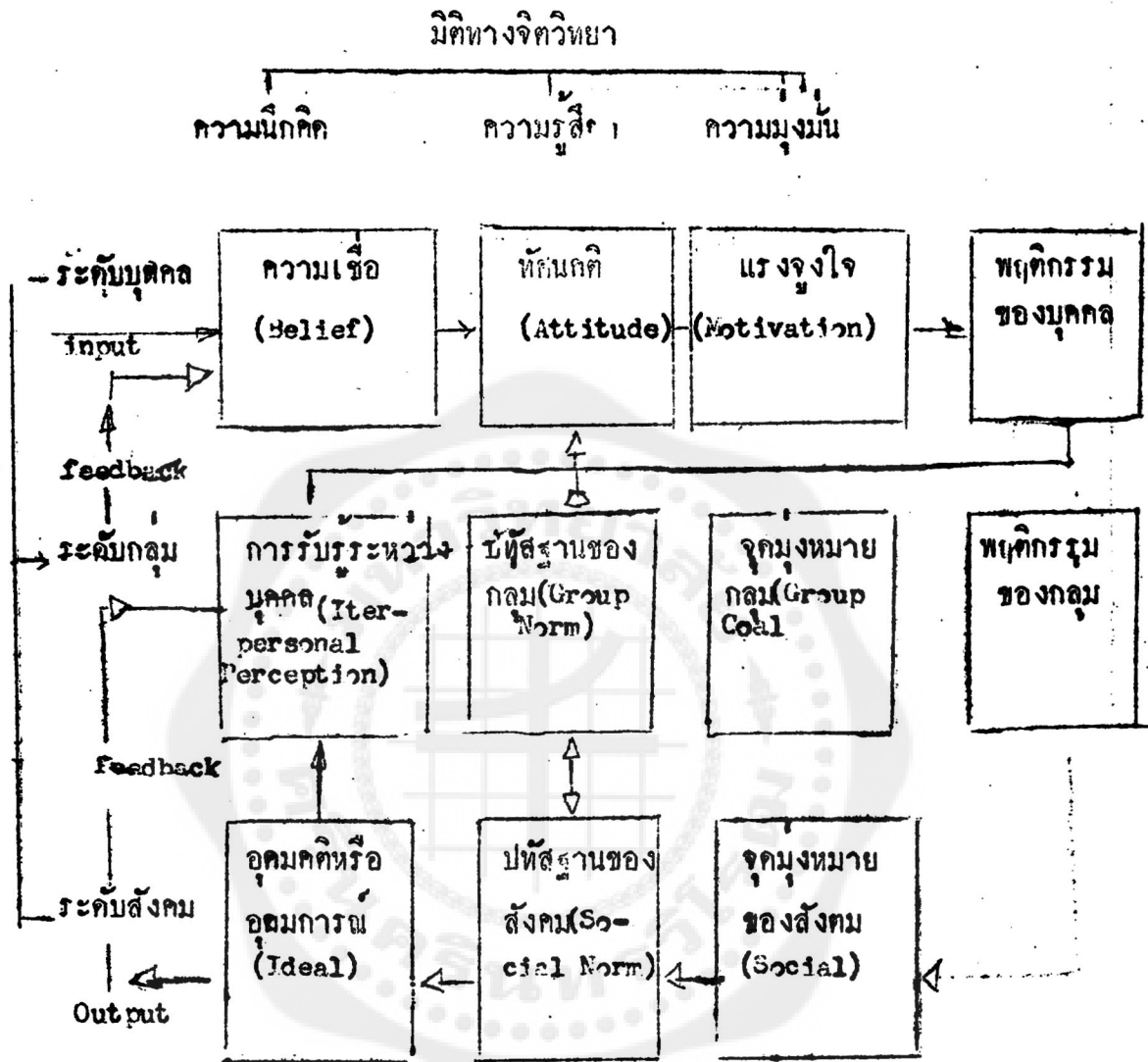
ปัญหาการขัดแย้งก็เกิดขึ้นและผลย้อนกลับ (feedback) จากระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคมก็ไม่ส่งเสริมต่อระบบการศึกษา ผลก็คือความล้มเหลวในการพัฒนา

เท่าที่เป็นอยู่ในอดีตนั้น ระบบการศึกษาเป็นแบบเก่า เน้นวิธีการท่องจำ และเน้นเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ กำลังคนที่ผลิตออกไปจึงมีความสามารถในการคำนวณ มีความรู้มาก แต่เป็นความรู้อยู่บนคนควาใจแล้ว ระบบเศรษฐกิจยังไม่ขยายตัวมากเพราะผลิตผลในประเทศยังอุดมสมบูรณ์พอเลี้ยงตัวได้ ระบบสังคมยังคงเป็นแบบโมครีสัมพันธ์ คือ ประชาชนส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม ยึดประเพณีนิยม ถือพรหมลิขิตและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เชื่อในเครื่องรางของขลัง มีอำนาจลึกลับกัน ถือค่านิยมอาวุโสพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้มีความเกรงใจต่อกันมาก รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่าเท่าไรนัก ดังนั้น ทั้งสามระบบจึงยังอยู่ในสภาพสมดุล และความสัมพันธ์ก็เป็นไปในอัตราปกติ และยังไม่มียอะไรที่จะย้อนกลับ (feedback) ไปป้อนสู่ระบบการศึกษา เพราะเท่าที่เป็นอยู่นั้นเป็นผลจากระบบการศึกษาเดิมทั้งสิ้น แต่ในปัจจุบันนี้ความสัมพันธ์ในระบบทั้งสามดังกล่าวได้รับการกระทบกระเทือนและเกิดความขัดแย้งเพราะประการแรก การขยายตัวของแตรระบบ เป็นไปในอัตราที่แตกต่างกัน และมีแนวโน้มที่จะขัดแย้งกัน ประการที่สอง ระบบการศึกษาได้รับการป้อน (input) ความคิดใหม่ การทดลอง การปฏิวัติใหม่ๆ เข้ามา เช่น การศึกษาแผนใหม่ เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวทั้งสองประการจึงทำให้ระบบสังคมขาดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและขาดการประสานงานไป อีกทั้งยังทำให้เกิดความตึงเครียดภายในระบบอีกด้วย ตัวอย่าง เช่น เราป้อนแนวความคิดของการศึกษาแผนใหม่ให้ครู ครูซึ่งเป็นผลิตผลจากระบบใหม่ก็จะเข้าสู่ระบบสังคมซึ่งยังมีค่านิยมเดิมอยู่ อยู่ภายในระบบ เพราะไม่ได้พัฒนาไปพร้อมๆ กับการศึกษา จึงทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่างครูที่เป็นผลิตผลจากระบบการศึกษาใหม่กับระบบสังคมเดิม ฉะนั้นระบบย่อยในระบบสังคมมีพลังมากกว่า ผลย้อนกลับจากระบบสังคมจะไร้ความหมายต่อระบบการศึกษา และเป็นผลขัดขวางต่อการพัฒนาการศึกษาหรือการป้อน (input) สิ่งใหม่ๆ เข้าไปในระบบการศึกษาด้วย ความขัดแย้งระหว่างผลิตจากระบบใหม่กับผลิตจากระบบเดิม และจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษา และจะมีกระทบกระเทือนต่อระบบเศรษฐกิจด้วย เมื่อระบบเศรษฐกิจกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วและกำลังต้องการคน (manpower) ทั้งในจำนวน

และคุณภาพ แต่เกิดความขัดแย้งระหว่างระบบการศึกษา กับระบบสังคมขึ้น ผลก็คือความล้มเหลวของการพัฒนาประเทศ

ถ้าเราเชื่อในข้อตกลงเบื้องต้นที่ว่า การศึกษาของประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลง และระบบเศรษฐกิจกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ระบบสังคมโดยเฉพาะค่านิยมยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง และยังไม่มีการศึกษาตลอดไปภายในระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาที่กำลังเปลี่ยนไป และสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัว เราจึงจำเป็นต้องการศึกษาตลอดไปภายในระบบสังคมว่า องค์ประกอบใดบ้างที่เป็นปัจจัยส่งเสริมผลผลิตจากระบบการศึกษาแบบใหม่ และองค์ประกอบใดบ้างที่ขัดกับผลผลิตจากระบบการศึกษาดังกล่าว เมื่อทราบองค์ประกอบที่ส่งเสริม และที่ขัดขวางการพัฒนาการศึกษาแล้ว เราจะมีวิธีสร้างและแก้ไขขององค์ประกอบที่ส่งเสริม และที่ขัดขวางการพัฒนาการศึกษาแล้ว เราจะมีวิธีสร้างและแก้ไขขององค์ประกอบเหล่านี้ได้อย่างไร และการสร้าง และแก้ไขนั้นจะต้องปรับปรุงความระบบอะไรเป็นหลัก

ระบบสังคมเป็นระบบที่ใหญ่และซับซ้อนระบบหนึ่งของประเทศ ฉะนั้น ถ้าไม่มีการศึกษาถึงกลไกภายในระบบอย่างแท้จริงแล้ว การพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพย่อมเป็นอันหวังไม่ได้ การทำงานหรือกลไกความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (นิติทางจิตวิทยา) ซึ่งประกอบด้วยค่านิยม คติ ความรู้สึกและความมุ่งมั่น กับสังคม (นิติทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยระบบบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับสังคม) สามารถตีพิมพ์เป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิ 2 แสดงโครงข่าย (Model) ของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมในสามระดับ

คือ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับสังคม

จากแผนภูมิ จะเห็นได้ว่าระดับบุคคลเป็นระดับที่สำคัญเพราะระบบพื้นฐานที่จะส่ง

ผลต่อไปยังระดับสังคม ก็คือระดับบุคคลนั่นเอง ตัวอย่าง เช่น เราป้อนความเชื่อแบบเก่า

เข้าไปที่ระดับบุคคล ผลของการป้อนนั้นก็คือพฤติกรรมของบุคคลนั่นเอง ซึ่งเป็นผลผลิตของความเชื่อ

ที่เราป้อนเข้ามาในระบับบุคคลพฤติกรรมดังกล่าวจะมีผลต่อการรับรู้ระหว่าง คอปัสฐาน
ของกลุ่มจนถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่ม และผลิตผลในระบับกลุ่มซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมของ
บุคคลก็คือ พฤติกรรมของกลุ่มนั่นเอง และผลิตผลนี้ก็จะส่งผลกระทบต่อระดับสังคมและออกมาเป็น
ผลสุดท้าย คือ อุดมคติหรืออุดมการณ์ของสังคม แล้วอุดมการณ์นี้จะส่งผลย้อนกลับ

(feedback) ไปสู่ระดับกลุ่มและระดับบุคคลหมุนเวียนเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ฉะนั้นถ้าเราป้อน

(input) ความเชื่อแบบเก่า คือ สอนให้เชื่อตามกันมา โดยไม่มีการทดลองพิสูจน์
ผลสุดท้ายที่ออกมาและปรากฏในระบับสังคมจะเป็นเช่นที่เห็นได้จากสภาพในปัจจุบัน เช่น
ในระบับสังคมเกี่ยวกับเรื่องของค่านิยม สังคมไทยมีค่านิยมความเกรงใจอยู่ซึ่งแม่แก่ชาว
ต่างประเทศรู้สึกต่อค่านิยมนี้ไ้ชัดเจน อย่างไรก็ตามเรายังไม่ได้มีการศึกษาว่า เราป้อน

(input) ความเชื่อแบบไหนเขาไปในระบับบุคคล จึงมีผลต่อค่านิยม ความเกรงใจ
ในระบับสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกอันเป็นผลรวม (output
ในระบับบุคคลนั้นจะมีผลต่อค่านิยมในสังคมไทย โดยเฉพาะความเกรงใจหรือไม่ ที่จำเป็นต้อง
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบดังกล่าวต่างๆ ทั้งในระบับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับ
สังคม ก็เพราะเหตุว่ามีการป้อน (input) ใหม่ๆ เข้ามาที่ระดับบุคคล เช่น การป้อน
การศึกษาแผนใหม่การป้อนความคิดเรื่องประชาธิปไตย การป้อนความเชื่อในเรื่องวิธีการทาง
วิทยาศาสตร์การป้อนใหม่ๆ ดังกล่าว ย่อมมีผลกระทบไปถึงความเชื่อทัศนคติ และแรงจูงใจ
ซึ่งอยู่ในระบับบุคคล และทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปด้วย ปัญหาที่เกิดขึ้นและ
เห็นได้ชัดก็คือแรงปะทะหรือความขัดแย้งระหว่าง ผลิตผล (output) ในระบับบุคคล
ซึ่งเป็นผลมาจากการป้อนความเชื่อใหม่ๆ เข้ามา กับผลิตผล (output)

ในระบับกลุ่มซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อเก่าๆ เมื่อปัญหานี้เกิดขึ้น การที่เราจะหวังผลย้อน
กลับ (feedback) จากระดับสังคมที่เป็นผลจากการป้อนตัวความเชื่อใหม่ๆ เข้าไปจึงเป็น
สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ การพัฒนาที่เกิดขึ้นไม่ได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
องค์ประกอบในแต่ละระดับ กับตัวแปรที่สำคัญซึ่งเราพบแล้วว่าเป็นอุปสรรคหรือส่งเสริมต่อการพัฒนา
พัฒนาประเทศ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและรีบด่วนอย่างยิ่ง

1.๕ คำนำ

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในยุคพัฒนา ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา มีผลทำให้องค์ประกอบต่างๆ ของวัฒนธรรม เช่น ศิลปกรรมจรรยา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีแห่งพฤติกรรมของไทย เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างรวดเร็ว ถ้าเปรียบเทียบกับเมื่อห้าสิบปีที่แล้ว

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นเมื่อเริ่มขึ้นที่จุดใดแล้ว ก็จะมีผลกระทบกระเทือน และแผ่กระจายไปยังจุดอื่น ๆ จนทั่วทั้งระบบ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ระบบของสังคมมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน ประจวบทุกใช้ นับตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ไปจนถึงระดับสถาบันต่างๆ ของสังคม

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงนี้ ถ้าหากเราไม่ได้ศึกษาถึงลักษณะและธรรมชาติของวัฒนธรรมที่เป็นสัญลักษณ์ของคนไทยในสมัยต่าง ๆ ไว้ เราก็อาจจะไม่ทราบว่า ลักษณะความเป็นไทยของเรานั้นยังเข้มข้นเหมือนเดิม หรือว่าได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไรบ้าง แต่ถ้าเราศึกษาเรื่องราวเหล่านี้ไว้โดยละเอียด ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยที่เราอาจจะพบว่า ขนบธรรมเนียมหรือจารีตประเพณี ค่านิยมอันใดบ้าง ที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการพัฒนา เราก็ได้แก้ไข ปรับปรุงหรือส่งเสริมสิ่งเหล่านั้นให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศได้ทันที

* ลักษณะประการหนึ่งของคนไทยที่น่านศึกษา คือ "ลักษณะความเกรงใจ" ซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นบุคลิกภาพที่เด่นของคนไทย และเป็นสิ่งที่ประทับใจชาวต่างประเทศที่ได้รู้จักคนไทยอย่างใกล้ชิด ถึงกระนั้น ก็ยังไม่มีใครได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เลย จะมีอยู่บ้างก็เป็นเพียงจดหมายเหตุของชาวต่างประเทศบางคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักหนังสือพิมพ์ หมอสอนศาสนา และนักสังคมวิทยา บุคคลเหล่านี้มักจะตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ความเกรงใจนั้นยากที่จะหาข้อความที่จะมาอธิบายให้เข้าใจโดยแจ่มแจ้งในภาษาของเขาได้ แต่ ก็พอจะอนุมานได้ว่าใกล้เคียงไปทางความหมายของ "การเสียหน้า" ซึ่งมีอยู่มากในวัฒนธรรมจีน

ตามธรรมชาติ บุคคลิกภาพของคนในแต่ละสมัยและแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันออกไปในรูปแบบของแบบแผนพฤติกรรมที่แสดงออก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระแสหรือแบบแผนของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของแต่ละสมัยและแต่ละสังคมนั้น มีส่วนสัมพันธ์กับชนบทรอบนิยมน จารีตประเพณี และค่านิยมอันเป็นกฎเกณฑ์ทางพฤติกรรมของบุคคลในสังคมและยุคสมัยนั้น ๆ ในสังคมไทยเรามีค่านิยมเกี่ยวกับความสามัคคี ความสงบเรียบร้อยซึ่งเราใช้อบรมสั่งสอนบุตรหลานกันมาตั้งแต่อดีต โดยนิยมให้เด็กเป็นคนมีมารยาทเรียบร้อยนุ่งนึ่ง ๆ ถ้าเด็กมีการเคลื่อนไหวมากเราเห็นว่า เป็นเด็กซน และถือว่าไม่ดี ดังนั้นการกระทำสิ่งต่าง ๆ ของเด็กจึงจำกัดด้วยความระมัดระวังอย่างสูงและอยู่ในขอบเขตจำกัด นอกจากนั้นเด็กยังได้รับการฝึกให้มีความเคารพต่อผู้มีอาวุโสกว่าทั้งทางวัยวุฒิและคุณวุฒิ ให้รู้จักที่สูงที่ต่ำ เคารพเจียมตน ตลอดจนรู้จักกาลเทศะ และภาษ "เอาใจเขามาใส่ใจเรา" ด้วย สิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นพื้นฐานอันสำคัญของบุคลิกภาพที่มีความเกรงใจ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีลักษณะไม่กล้าตัดสินใจกระทำสิ่งใดโดยง่าย เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้อื่น หรือเป็นการทำให้ผู้อื่นรู้สึกลำบากใจไม่สะดวกด้วยประการทั้งปวง ถ้าเป็นเช่นนั้น ความเกรงใจ นับได้ว่าเป็นค่านิยมเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลซึ่งมีผลในทางเสริมสร้างความราบรื่นให้กับสัมพันธไมตรี และความสงบเรียบร้อย ทั้งก็ยังเป็นลักษณะอันดีงามของผู้ที่รู้จักกาลเทศะ และยับยั้งชั่งใจ แต่ในอีกทัศนะหนึ่งความเกรงใจถ้าหากมีมากเกินไป หรือมีมากเกินไปถูกต้องตามกาลเทศะและหลักของเหตุผลแล้วก็อาจจะนำผลเสียมาสู่การพัฒนาบุคลิกภาพไปสู่เป้าหมายตามครรลองแห่งประชาธิปไตย กล่าวคือ การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหัวใจอันสำคัญของการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่นในการประชุม ปรึกษาดูเรื่องกันเพื่อจะแก้ปัญหาบางประการ ถ้าหากผู้น้อยยังเกรงใจผู้ใหญ่จนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ผลเสียหายก็จะเกิดขึ้นกับส่วนรวมได้อย่างยากที่จะประมาณ

ปัญหาจึงมีอยู่ว่า "ความเกรงใจ" ที่มีปรากฏอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของคนไทยนั้นคืออะไร มีลักษณะและธรรมชาติอย่างไร มีสาเหตุมาจากไหน และมีผลดีผลเสียประการใดต่อส่วนบุคคลและส่วนรวม การวิจัยในอนุโครงการที่หนึ่งนี้จะมุ่งศึกษาถึงลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจก่อน

1.3 / ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. 2493 ให้ความจำกัดความไว้ว่า

เกรงใจ : ไม่อยากทำให้รู้สึกลำบาก

ถ้าหากพิจารณาตามหลักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ (Psycholinguistics) คำว่าเกรงใจมีรากศัพท์มาจากคำว่า เกรง หรือยำเกรง กับคำว่าใจหรือจิตใจ เมื่อรวมกันเข้าจะได้ความหมายว่าเป็นความเกรงกลัวใจของอีกฝ่ายหนึ่ง หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นสภาพทางจิตใจที่ใกล้เคียงกับความ กลัว ขยาด ไม่กล้า ขาม ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์บุคคลสัมพันธ์

ตามคำนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) "ความเกรงใจ" เป็นกลวิธีทางจิตวิทยาที่บุคคลใช้เพื่อรักษามรรยาทางสังคม (Social Atmosphere) บุคคลสัมพันธ์ (Interpersonal Relationship) ทัศนคติ (Attitude), และรักษา (Self-image) ที่มีอยู่ในคงสภาพเดิมหรือดีขึ้น โดยยับยั้ง (Inhibit) ที่จะไม่ทำตามความตั้งใจหรือความต้องการของตนเอง หรืออาจต้องทำตรงข้ามกับความตั้งใจหรือความต้องการนั้น หรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น

ส่วนมากความเกรงใจเกิดขึ้นในบุคคลที่มีฐานะทางสังคมต่ำฝ่ายหนึ่ง หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความรู้สึกหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในของบุคคล เมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนั้นขึ้นเป็นเหตุให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตอบสนองของต่อสิ่งเร้าไปอีกอย่างหนึ่ง ที่มีพฤติกรรมที่ตนเองอยากจะตอบสนอง พฤติกรรมที่แสดงออกเช่นนี้คือ โศก การกระทำในสิ่งตนเองไม่ อยากกระทำ การละเว้นการกระทำต่างๆ ที่ตนเองอยากจะทำการเปลี่ยนแปลงลักษณะของพฤติกรรมในขณะที่ตนเองแสดงอยู่ สาเหตุที่เกิดความรู้สึกเช่นนั้นก็เนื่องจาก การกลัวบุคคลอื่นเคียดแค้น รำคาญ เสียหน้าใจ หรือเสียหน้า เพื่อก่อให้เกิด หรือรักษาสัมพันธภาพอันดีในสถานการณ์เดียวกัน ความรู้สึกเกรงใจนี้จะแปรเปลี่ยนกันออกไปตามสถานะของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่นอาจจะมีความรู้สึกเกรงใจอย่างมากต่อคนหนึ่ง รู้สึกเกรงใจบางต่อคนหนึ่ง หรืออาจจะรู้สึกเฉยๆ หรือไม่เกรงเลยต่ออีกคนหนึ่ง เมื่อมีความรู้สึกต่างกันเช่นนั้น พฤติกรรมที่ตอบสนองจึงเปลี่ยนไปด้วย และนอกจากนั้นพฤติกรรมที่ตอบสนองอาจจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

Blanchard (1958) ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า "เกรงใจเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่ทำให้คนไทยอยู่อดทนในการทำกิจต่างๆ เพราะกลัวว่าจะนำความผิดหวังมาสู่ตนเองและบุคคลอื่นที่อยู่รอบๆ ตัวตนด้วยเหตุนี้บางครั้งจึงแสดงพฤติกรรมไม่ตรงกับจุดประสงค์ของตนเอง" อีกตอนหนึ่งเขากล่าวว่า "เกรงใจหมายถึงการรักษานาม หรือถนอมความรู้สึกของคนอื่นไม่ให้กระทบกระเทือน อาจถึงขนาดปรารถนาให้ตัวเองละสละหายไปด้วยวิธีก้มกราบ นอบน้อม หรือเห็นแก่ผู้อื่นจนเกินไป เพื่อหลีกเลี่ยงการทำให้ผู้อื่นและตนเองต้องอับอายขายหน้า หรือเสียหน้า"

ความเข้าใจในลักษณะเกรงใจของคนไทยนั้นมีแตกต่างกันตามอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และที่อยู่อาศัยดังข้อความที่ อรทัย เศรษฐ์รักโก (2513) ได้มาจากแบบสอบถามดังนี้

เพศหญิง อายุ 24 ปี อาชีพครู (กศ.บ.) กล่าวว่า "การขอร้องผู้อื่นให้มาทำประโยชน์กับตัวเราไม่ว่าในกรณีใดๆ ก็ยอมจะเกรงใจทั้งสิ้น เพราะรู้สึกว่าตัวเองต้องเป็นภาระยุ่งยากของผู้อื่น ไมว่าผู้นั้นจะเป็นใครก็ตาม"

เพศชาย อายุ 18 ปี นักเรียน มศ. 4 ให้ความเห็นว่า "ในแต่ละกรณียอมขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ผลและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความจำเป็นที่บังคับ สิ่งต่างๆ ที่กระทำหรือประพฤติลงไปนั้นยอมขึ้นอยู่กับเหตุผลด้วยถ้ามีเหตุผลเพียงพอ ความจำเป็นก็มาก ดังนั้นความเกรงใจก็ลดลง"

เพศหญิง อายุ 17 ปี นักเรียน มศ 5 ให้ทัศนะว่า "ในฐานะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่สนิทสนมหรือไม่ ยอมมีความเกรงใจเช่นเดียวกัน"

เพศชาย อายุ 25 จบปริญญาตรี กล่าวว่า "การที่เกรงใจอะไร ใคร ในเรื่องใดๆ มากน้อยแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้นด้วยว่า ตัวบุคคลเป็นอย่างไร เรื่องนั้นจำเป็นมากน้อยแค่ไหน ผิดศีลแล้วจะเสียหายหรือไม่ เรื่องนั้นเป็นเรื่องส่วนรวมหรือส่วนตัว เป็นเรื่องถึงกับเป็นตายกันหรือไม่ บางครั้งอาจหลีกเลี่ยงได้ บางครั้งอาจไม่ได้ ยอมขึ้นอยู่กับเหตุเฉพาะกรณีเป็นสำคัญ"

ชาวนาชายวัย 50 ปี การศึกษา ป. 4 ยกตัวอย่างของความเกรงใจให้ฟังว่า
"เมื่อจะศิกรบกวณเขาเกินไป ก็มีความเกรงใจเขาอยู่"

ชาวนาอีกคนหนึ่งให้ข้อสังเกตไว้ว่า "จะทำหรือจะใช้อะไรเขา ก็เกรงใจเขา (หมายถึงชาวบ้านด้วยกัน)"

1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ

ก. ทฤษฎีสังคมไม่ตรีสัมพันธ์

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันเป็นหมู่พวก ฉะนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าสังคมของมนุษย์นั้นเกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับการอุบัติขึ้นของมนุษย์ ตลอดระยะเวลาของประวัติศาสตร์ มนุษย์และสังคมมนุษย์ได้มีการพัฒนาการตามระดับของการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสิ่งแวดล้อม ในระยะแรกๆ เทคนิควิทยาหรือความสามารถในการแก้ปัญหาของมนุษย์ยังไม่เจริญก้าวหน้า แต่มาในระยะเวลาที่ความเจริญทางเทคนิควิทยาของมนุษย์เจริญมากขึ้น มนุษย์ก็รู้จักการปรับสิ่งแวดล้อมให้มาสนองความต้องการของตนมากขึ้นตามลำดับ

องค์ประกอบสำคัญที่เป็นแรงจูงใจให้มนุษย์พัฒนาเทคนิควิทยาเพื่อจะหาทางเอาชนะสิ่งแวดล้อมก็คือสภาพสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ในภูมิภาคนั้นที่มีพืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์แบบ "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" หรือเอื้อต่อการเกษตรกรรม คนในภูมิภาคนั้นก็มักจะขาดความขยันขันแข็ง ไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเองให้มีความสามารถที่จะเอาชนะธรรมชาติ เพราะไม่มีความจำเป็นภูมิภาคประเภทนั้นส่วนมากมักจะอยู่รอบๆ บริเวณเส้นศูนย์สูตร แต่หาสิ่งแวดล้อมนั้นทุรกันดารมากเกินไป ดังเช่นในส่วนหัวโลก มนุษย์ก็ไม่มีพลังพอที่จะเอาชนะธรรมชาติได้ เปรียบเหมือนการเรียนแก้ปัญหาของเด็ก ถ้าปัญหานั้นยากเกินไปเด็กก็จะทอดทิ้ง และถ้าปัญหายากเกินไปหรือไม่มีปัญหาก็จะขาดการพยายามให้เด็กใช้ความพยายาม ฉะนั้น ปัญหาที่จะช่วยให้เด็กเกิดความพยายามและเกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหามากที่สุดก็คือปัญหาที่มีความยากปานกลางที่เด็กพอมีหวังจะแก้ปัญหานั้นได้ ในสภาพของภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจก็เช่นเดียวกัน ภูมิภาคที่มีความเจริญมากที่สุดส่วนมากอยู่ในระหว่างหัวโลกกับเส้นศูนย์สูตรหรือที่เรียกว่าเขตอบอุ่น คือไม่หนาวเกินไปหรือร้อนเกินไป

นอกจากนี้สภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ยังมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของคนในภูมิภาคต่างๆ ในบริเวณรอบๆ เส้นศูนย์สูตรภูมิอากาศจะเอื้อต่อการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมส่วนในเขตอบอุ่นนั้นภูมิอากาศจะเอื้อต่อการเกษตรนอกลองจึงน่าจะทำให้เกิดการอุตสาหกรรมงายกว่าในเขตอบอุ่น เส้นศูนย์สูตร นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตามรากศัพท์ของคำว่า "อุตสาหกรรม" มีความหมายตรงกับลักษณะที่มี "ความอุตสาหกรรม" มีความกระตือรือร้นของคนในเขตอบอุ่น

สภาพสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจกล่าวข้างต้นนั้น น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของอิทธิพลที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของคนและลักษณะของสังคมในภูมิภาคต่างๆ ให้ต่างกันไปแต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าเมื่อบุคลิกภาพวัฒนธรรมและลักษณะสังคมของภูมิภาคใดเป็นอย่างไรก็จะคงสภาพอยู่เช่นนั้นตลอดไป บุคลิกภาพของคนวัฒนธรรมและลักษณะของสังคมย่อมมีพัฒนาการไปเรื่อยๆ ตามความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมและความเจริญของเทคนิควิทยา ตลอดจนอัตราและปริมาณของการติดต่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

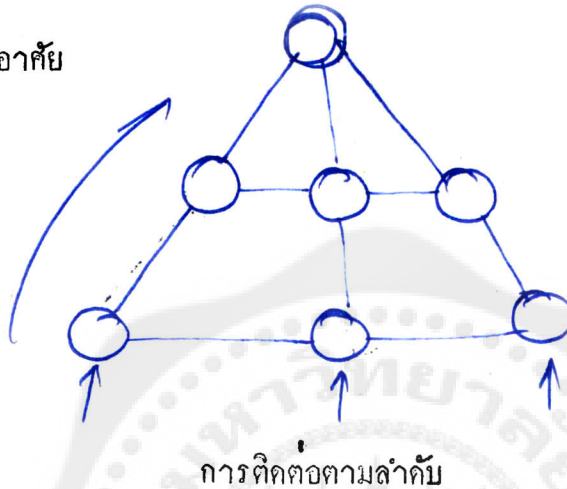
ความแตกต่างของสังคมนั้นอาจจะเปรียบเทียบกันได้หลายทัศนะ เช่น เมื่อพิจารณาจากปรัทัศน์ของเศรษฐศาสตร์ก็จะโคสังคมเกษตรกรรมเปรียบเทียบกับสังคมอุตสาหกรรม จากปรัทัศน์ของสังคมวิทยา ก็จะโคสังคมประเพณีนิยมเปรียบเทียบกับสังคมสมัยใหม่ หรือสังคมชนบทกับสังคมเมือง จากปรัทัศน์ของวิทยาศาสตร์ก็จะโคสังคมอัคราธิปไตย เปรียบเทียบกับสังคมประชาธิปไตย แต่ในที่นี้จะเปรียบเทียบสังคมจากปรัทัศน์ของจิตวิทยาสังคม โดยจะกำหนดเป็นความเชื่อเบื้องต้นไว้ว่า

1. สังคมทุกสังคมย่อมมีพัฒนาการ
2. พัฒนาการของสังคมนั้นขึ้นอยู่กับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคนิควิทยาเป็นพื้นฐาน
3. พัฒนาการของสังคมย่อมต้องใช้อนุสุมวาทเพราะเป็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ทั้งระบบใหญ่และระบบย่อยตั้งแต่ระดับบุคคลกลุ่มและสังคมสัมพันธ์กันทุกการทำงาน ของเครื่องนาฬิกา
4. พัฒนาการของสังคมจึงย่อมมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาบุคคลิกภาพของคนในสังคมนั้น
5. พัฒนาการของสังคมย่อยอยู่ในพิสัยของหลายมิติ
6. พิสัยของมิติทางจิตวิทยาสังคมนั้นเริ่มจากสังคม "ไมตรีสัมพันธ์" ไปสู่สังคม "สัมฤทธิ์สัมพันธ์"
7. พัฒนาการของสังคมสามารถจะอยู่ในตำแหน่งต่างๆ ในพิสัยนี้ได้ขึ้นอยู่กับสดานภาพของพัฒนาการของสังคมนั้น

8. โดยทั่วๆ ไป สังคมที่กำลังพัฒนา จะเคลื่อนจากไมตรีสัมพันธ์ไปสู่สัมฤทธิ์สัมพันธ์ สังคม "ไมตรีสัมพันธ์" ในที่นี้หมายถึงสังคมที่เน้นความสำคัญของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลซึ่งอาศัยความมีไมตรีโอบอุ้มอารีเป็นปัจจัยในการสร้างและสร้างไว้ ไมตรีสัมพันธ์เป็นทั้งมรรคและผล ในส่วนที่เป็นมรรคโคแก่การใช้สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเป็นเครื่องมือในกาชแก้ปัญหา โดยอาศัยสัมพันธ์มรรคAffiliative Path เป็นลื่อนำไปสู่ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อให้โคมาซึ่งอภิสิทธิ์โดยเร็ว

ในภาษาพูดเรียกว่า "การมีเส้นมีสาย" หรือมี "บัตรแข็ง" ซึ่งพอจะสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

การติดต่อโดยอาศัย
สัมพันธ์มรรค

แผนภูมิที่ 3:

เปรียบเทียบการติดต่อกับหน่วยงานตามปกติของลำดับชั้น กับ**การติดต่อโดยอาศัยสัมพันธ์มรรค**จากแผนภูมิที่ 1 จะเห็นได้ว่าประชาชนทั่วไปที่ไปติดกับหน่วยงานนั้นมีทางอยู่สองทางใหญ่ๆ กล่าวคือ ไปติดต่อตามลำดับชั้นของหน่วยงาน เช่นที่ควรจะเป็น กับการไปติดต่อโดยอาศัยสัมพันธ์มรรค ซึ่งมีผลแตกต่างกันมาก ในวิธีแรกผู้ไปติดต่อจะต้องเสียเวลารอคอยและอาจประสบกับความไม่สะดวกต่างๆ ส่วนในวิธีหลังนั้นผู้ไปติดต่อจะได้รับการบริการด้วยความรวดเร็วและได้รับความสะดวกต่างๆ ฉะนั้นในสังคมไมตรีสัมพันธ์การรู้จักเจ้าใหญ่นายโตหรือรู้จักคนไว้มากๆ จะช่วยให้แก้ปัญหาต่างๆ ได้มากและรวดเร็ว

สังคมสัมพันธสัมพันธ์ ในที่นี้หมายถึงสังคมที่เน้นค่านิยมของสัมพันธผลเป็นหลักมุ่งประสิทธิภาพในการทำงาน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพ กล่าวคือเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้โดยลดีเยี่ยม พยายามแก้ไขปัญหาดังๆ ด้วยตนเอง บุคคลิกภาพชนิดนี้มักจิตวิทยาสชาวอเมริกันDavid C. McClelland ได้วิจัยพบว่าเป็นบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

ลักษณะ เปรียบเทียบของสังคมไมตรีสัมพันธ์กับสังคมสัมพันธสัมพันธ์ กล่าวโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

สังคมไมตรีสัมพันธ์

สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์

1. สภาพทางเศรษฐกิจสังคม	เกษตรกรรม-ประเพณีนิยม	VS	อุตสาหกรรมสมัยใหม่
2. พื้นฐานของระบบค่านิยม	ประสพการณ์	VS	เหตุผล
	พรหมลิขิต	VS	อรรถลิขิต
3. ระบบทางการเมือง	อัคราธิปไตย	VS	ประชาธิปไตย
4. โครงสร้างของอำนาจ	ลกดลัน	VS	หักเหยม(สรรพนาม)
	อาวุธโส	VS	ภราภาพ
5. ระบบสื่อสาร	ปิด	VS	เปิด ทั้ง 3 ระดับ

(ระดับบุคคล, ระดับระหว่างบุคคล, และระดับสังคม)

พฤติการณ์สื่อสาร

บรรยากาศของความกลัว : ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ชอบสนุกสนานทางอารมณ์สังคม

6. ระบบสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล	
ก. พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน	VS ช่วยตนเอง
ข. กลัวการถูกทอดทิ้ง	VS กลัวความล้มเหลว
ค. มีความจงรักภักดีต่อกลุ่มเล็ก	VS มีความจงรักภักดีต่อกลุ่มใหญ่ส่วนรวม
ง. พิจารณาเครือญาติก่อน	VS ใช้ความสามารถ
จ. ใช้เกณฑ์สัมพันธ์ภาพ	VS ใช้เกณฑ์ความสามารถ
ฉ. กลัวการประเมินผล	VS นิยมการประเมินผล
"เสียหน้า"	VS "ประสิทธิภาพ"
ญ. เน้นการเสียสละ	VS เน้นความยุติธรรม
7. ระบบบุคลิกภาพ	
ก. ไม่นั่นใจในตนเอง	VS มั่นใจในตนเอง
ข. ตนไม่ค่อยจะมีค่า	VS ตนมีค่า (เอกศักดิ์)
ค. สืบเบียใกล้มือ	VS ออกเปรี้ยวไว้นินทาน
ง. ต้องการเพื่อนมาก	VS ต้องการความสำเร็จ

จ. เกรงใจมาก

VS เกรงใจน้อยหรือปานกลาง

ฉ. ชอบตามอย่าง

VS ชอบสร้างสรรค์

ญ. ฝึกมาให้จำ

VS ฝึกมาให้คิด

ระดับสังคม

ความแตกต่างในระบบค่านิยม

ในเรื่องของค่านิยม หรือค่านิยม ในมิติทางจิตวิทยาของระดับสังคม สังคมไมตรีสัมพันธ์นั้นเป็นสังคมแบบประเพณี/มีความเชื่อในเรื่องของพรหมลิขิตเป็นอันดับแรก ผลของค่านิยมดังกล่าวก่อให้เกิดความยากลำบากในการควบคุมการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคม เพราะค่านิยมดังกล่าวถือว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมขึ้นอยู่กับพรลิขิตหรือความเป็นไปของสังคมเองเป็นผลมาจากความคิดที่ว่า สิ่งแวดล้อมเป็นนายของคนมากกว่าที่คนจะเป็นนายของสิ่งแวดล้อม ส่วนสังคมที่เรียกว่าสัมพันธสัมพันธ์นั้นเชื่อในเรื่องของอัตลัษิต และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมีความคิดว่าคนเป็นนายของสิ่งแวดล้อม

รากฐานของค่านิยมแบบไมตรีสัมพันธ์นั้นมาจากประสบการณ์ส่วนรากฐานของค่านิยมของสัมพันธสัมพันธ์นั้น มาจากเหตุและผล คือ ถ้าหากเราบอกเด็กว่าสิ่งนั้นะดี จงทำเด็ก ถ้าเด็กย้อนถามว่าทำไมไปถึงดี เราบอกหนอยยังมาถามอีก ฉับอ่านน้ำร้อนมาก่อนเชอนะ คืออ้างประสบการณ์ที่มีมาก่อน โดยถือว่าประสบการณ์นั้นเป็นเกณฑ์ที่ใช้ได้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะในอดีตการแสดงพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดผลดี โดยที่อาจรู้เหตุผลหรือไม่รู้ก็ตาม จึงทำให้คิดว่า ในปัจจุบันการแสดงพฤติกรรมนั้นก็ควรจะให้ผลดีเหมือนเดิม แต่สังคมสัมพันธสัมพันธ์นั้นเหตุผล เพราะว่า ประสบการณ์ในอดีตอาจดีในอดีต แต่ในปัจจุบันไม่ดีก็ได้ ดังนั้น จึงนิยมอ้างเหตุผลมากกว่าอ้างประสบการณ์

ความแตกต่างในระบบโครงสร้างของสังคม

ระบบโครงสร้างของสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ เป็นระบบที่ลัดหลั่นกันเป็นชั้นๆ ที่ชัด อาจเรียกว่าระบบเจ้าขุนมูลนาย เป็นต้น หลักฐานของความแตกต่างกันอย่างมากรในระบบโครงสร้างของสังคม เห็นได้จากสรรพพนามที่ใช้ เช่นของไทยเรามีมากกว่า 20 ตัว แต่สังคมแบบสัมพันธสัมพันธ์ความแตกต่างดังกล่าวมีน้อยมาก เขาเน้นความเสมอภาค เห็นได้จากสรรพพนามที่เขาใช้ สรรพพนามแทนตัวเราคือ I แทนอีกคนหนึ่งคือ you เราเรียกได้ว่าสังคมไมตรีสัมพันธ์นั้นมีแนวโน้มหนักไปทางอัตตาธิปไตยค่อนข้าง แต่สังคมสัมพันธสัมพันธ์นั้นมีแนวโน้มไปในทางประชาธิปไตย

ความแตกต่างในระบบสื่อสาร

ระบบที่สำคัญอีกระบบหนึ่งคือระบบสื่อสาร จะเห็นว่า สังคมไมตรีสัมพันธ์มีระบบการสื่อสารเป็นระบบปิด ระบบปิดในที่นี้หมายถึง การสื่อสารระหว่างบุคคลไม่ใช่ว่ามีอิสระทั้งในการความคิด การตีพิมพ์ สาเหตุมาจากความกลัว ความกลัวมาจากอำนาจที่สูงกว่า ส่วนสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์มีระบบการสื่อสารแบบระบบเปิด คือมีอิสระในด้านการคิด สิ่งพิมพ์ มีข้อเท็จจริงอันหนึ่งว่า ความกลัวเป็นอุปสรรคต่อความคิด การสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนการตัดสินใจของบุคคล และผลของความกลัวก็ก่อให้เกิดปัญหาและตัดสินใจ โดยอาศัยอำนาจของสิ่งแวดล้อมภายนอก จึงทำให้รากฐานค่านิยมของสังคมไมตรีสัมพันธ์เป็นแบบประเพณีนิยม เชื่อเรื่องพรหมลิขิต ซึ่งรากแก้วของค่านิยมนี้อาจเป็นความกลัว หรือความไม่รู้ หรือเป็นส่วนประกอบย่อยส่วนหนึ่งที่พุทธศาสนาเรียกว่าอวิชาก็เป็นได้

ระดับกลุ่ม

ความแตกต่างในระบบค่านิยม

สังคมไมตรีสัมพันธ์มีความโอบอ้อมอารีเป็นลักษณะสำคัญ เช่น ในสังคมชนบทของไทยถ้าหากไปเยี่ยมเขา เขาจะเลี้ยงดูเลี้ยงดูเป็นอย่างดี แต่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่นี้ถ้าใช้เกินขอบเขตของมัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา เพราะความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับระบบราชการจะกลายรูปเป็น การเล่นพวกเล่นพรรค เช่นเรามีตำแหน่งอำนาจในวงราชการอยากให้อำนาจเราสบาย และนำเอาอำนาจอของเราเข้ามาในตำแหน่งอื่นโดยไม่มีการสอบแข่งขันซึ่งเป็นการขาดความยุติธรรม เป็นคอร์รัปชันอย่างหนึ่ง ทำให้เสียประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่วนสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์มีความเป็นอิสระในแต่ละคนมาก คนจึงมีความเป็นกันเองน้อย และความโอบอ้อมอารีจึงมีน้อยด้วย

ลักษณะอีกประการหนึ่งคือ การพึ่งพาอาศัยกัน สังคมไมตรีสัมพันธ์มีการพึ่งพาอาศัยกันในระดับสูงมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความโอบอ้อมอารีที่อยู่ในระดับสูง ประกอบกับความเกรงใจอันเป็นค่านิยมที่คนไทยถือว่าเป็นสมบัติที่ดี และเป็นค่านิยมทั้งในระดับบุคคลภาพ ระดับกลุ่ม ระดับสังคม ส่วนสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ มีการพึ่งพาอาศัยกันในระดับต่ำ เพราะเขาเน้นความอิสระในแต่ละบุคคลทั้งในด้านการคิดความรู้สึกและแรงจูงใจมาก ซึ่งความมีอิสระในแต่ละบุคคลทั้งในด้านการคิดความรู้สึกและแรงจูงใจ/ซึ่งความอิสระดังกล่าวประกอบกับลักษณะเป็น

คนใจกว้างเห็นแก่ส่วนรวมและส่วนตัวในอัตราปานกลาง ทำให้ประสิทธิภาพของคนในกลุ่มดีขึ้น ทั้งในด้านความคิดวางแผนงาน การร่วมงานการประสานงาน การดำเนินงานและการประเมินผลงาน

ความแตกต่างในเรื่องจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

ความแตกต่างระหว่างบุคคลในฐานะกับธรรมชาติฐาน สังคมไมตรีสัมพันธ์นั้นมักจะยึดผู้นำเป็นหลักมากกว่ายึดหลักการของการทำงานนั้น ทั้งนี้ เพราะผู้นำเป็นผู้มีอำนาจประกอบกับค่านิยมอาวุโสในสังคมไมตรีสัมพันธ์ร่วมกันในการทำงาน ผู้นำจึงจำเป็นต้องเคารพยำเกรงเชื่อฟังคนผู้นั้น เมื่อคนผู้นั้นบริหารงานอยู่ก็ยังคงดำเนินไปได้ แก่ถ้านคนผู้นั้นพ้นตำแหน่งสิ้นอำนาจไป คนที่ยึดผู้นำมากกว่าหลักการก็พลอยสิ้นอำนาจไปด้วย ทำให้องค์กรกระส่ำระสายต้องหาผู้นำใหม่ หากคนทำงานใหม่และหลักการมักจะเปลี่ยนไปเมื่อผู้นำเปลี่ยนไป ในทางตรงข้ามสังคมสัมฤทธิ์นั้นยึดในหลักการของธรรมชาติฐานมากกว่า คือใช้หลักการและอุดมการณ์เป็นเป้าประสงค์ขององค์กรของสถาบันทุกคนจะทำงานหนักเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว แม้ตัวบุคคลจะหมดอำนาจไป แต่หลักการก็ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป เช่น ในสมัยเคนเนดีถูกลอบสังหาร จะเห็นว่าถึงแม้ตัวบุคคลจะตายไปแล้วก็ยังบอกว่าหลักการของเขาอยู่และจะช่วยส่งเสริมกันไปเรื่อยๆ

ระดับบุคคลหรือระดับบุคคลิกภาพ

ในด้านระบบความคิด (cognitive system) บุคคลิกภาพในสังคมไมตรีสัมพันธ์ มักจะมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับต่ำกว่าบุคคลิกภาพในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นศักยภาพสมองของบุคคลที่จำเป็นต่อองค์สภาพสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์เป็นตัวเร่งให้ศักยภาพดังกล่าวทำงานด้วยเหตุนี้สังคมที่ขาดสภาพแวดล้อมสถานการณ์ที่จะเป็นตัวเร่งให้ความคิดสร้างสรรค์ทำงาน เช่น สังคมไมตรีสัมพันธ์ที่มีลักษณะการวิจัยพบว่าบุคคลิกภาพในสังคมไมตรีสัมพันธ์มีความสร้างสรรค์น้อยกว่าบุคคลิกภาพในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (ประสิทธิ์, 2513) สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่ขัดต่อความคิดสร้างสรรค์ในสังคมไมตรีสัมพันธ์ได้แก่ วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร หรืออิทธิพลประเพณี (socialization) ซึ่งอบรมให้เด็กมีระเบียบ (socialization) ให้เด็กปฏิบัติตามคำสั่งของบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ ซึ่งขัดกับความต้องการของเด็กที่อยากทำอะไรก็ได้ตามใจตัวเอง และเด็กได้รับการอบรมให้ปฏิบัติตามคำสั่งของบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ ซึ่งขัดกับความต้องการของเด็กที่อยากทำอะไรก็ได้ตามใจตัวเอง และเด็กได้รับการอบรมให้ปฏิบัติตามคำสั่งของบิดามารดาหรือผู้ใหญ่ ซึ่งขัดกับความต้องการของเด็กที่อยากทำอะไรก็ได้ตามใจตัวเอง

จึงทำให้บุคคลิกภาพในสังคมไมตรีสัมพันธ์ซึ่งเป็นผลจากการเลี้ยงดูบุตรดังกล่าวมีการพึ่งตนเองในระดับต่ำ (Low self-reliance) ต้องอาศัยพึ่งผู้อื่นอยู่ระดับสูงว่ามีตัวมคิว่าตนเองมีค่าน้อยและคิดว่าผู้อื่นมีค่ามาก ซึ่งลักษณะดังกล่าว นอกจากจะเป็นผลจาาสังคมประกิตแบบไมตรีสัมพันธ์แล้ว ยังเป็นผลจากระบบค่านิยมอาวโสในระดับสังคมด้วย ส่วนบุคคลิกภาพในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ มักจะมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูงเมื่อเทียบกับสังคมไมตรีสัมพันธ์

ทั้งนี้ เพราะสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์มีสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เป็นตัวเร้าและเร่งให้ความคิดสร้างสรรค์แสดงตัวออกมาและทำงานได้จนพัฒนาตัวความคิดของมันเองไปอย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เป็นทั้งตัวเร้าและตัวเร่งก็คือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร ค่านิยมของสังคมซึ่งล้วนแต่ส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ให้รางวัลกับบุคคลิกภาพที่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีการหักห้ามลบหล้างความคิดกันด้วยอารมณ์แต่ใช้หลักการของเหตุผล แทนสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ดังกล่าว จึงเป็นผลให้บุคคลในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์มีการพึ่งตนเองในระดับสูง (High self-reliance) มีความคิดว่าตนเองก็มีค่า (High personal worth) เท่าเทียมผู้อื่น

บุคคลิกภาพในแง่ของเศรษฐกิจ

บุคคลิกภาพในสังคมไมตรีสัมพันธ์ อันหนึ่งในแง่เศรษฐกิจก็คือ ชาติการอดเปรี้ยวไว้กินหวาน (Delay of Gratification) ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการสะสมทุนที่นำไปทำกิจการต่างๆ จะเห็นได้ว่าบุคคลิกภาพที่ชาติการอดเปรี้ยวไว้กินหวานมักจะทำการค้าไม่เจริญ ส่วนบุคคลิกภาพแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้นมุ่งวางแผนเพื่อความสำเ็จในอนาคต จึงมักนิยมอดเปรี้ยวไว้กินหวาน

ระบบความรู้สึก (Affective system)

บุคคลิกภาพในด้านความรู้สึกในสังคมไมตรีสัมพันธ์มักจะมี ความเกรงใจในระดับสูงอันเป็นผลมาจากระดับสังคมและระดับกลุ่ม เช่น ค่านิยมอาวโสในระดับ การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบหักห้ามการแสดงออกในระดับสูงทั้งทำให้มีลักษณะพฤติกรรมของบุคคลด้วย พฤติกรรมของบุคคลในสังคมไมตรีสัมพันธ์จึงเป็นไปในทางสุภาพ เรียบร้อย สดชื่น สดงาม อ่อนโยน และมักจะมีใจกว้างใจรักกับทุกคนและทั้งนี้เป็นเพื่อให้งานอันมีร่วมกัน จึงมีความต้องการเพื่อนมากและเป็นผู้ให้ช่วยเหลือส่วนบุคคลิกภาพแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้น มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความผูกพันกันทางเหตุผล และบทบาทมากกว่าอารมณ์

ระบบความมุ่งหวัง (Conative system)

บุคลลิกภาพในสังคมไมตรีสัมพันธ์มีความต้องการมิตรภาพ ต้องการความรัก ความอบอุ่นจากบุคคลอื่น หรือนัยหนึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่นหรือการยอมรับจากสังคม ความสัมพันธ์จึงเป็นไปตามเกณฑ์ของอารมณ์ ความรู้สึกมากกว่าเหตุผล ทำให้บุคคลขาด วินัยในตนเอง ส่วนบุคลลิกภาพในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์มีความต้องการความสำเร็จแทนมิตรภาพ ฉะนั้น มิตรภาพของสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสามารถ ความสัมพันธ์จึง เป็นไปตามเหตุผลมากกว่าอารมณ์ ทำให้บุคคลควบคุมตนเองได้มีวินัยในตนเอง และเป็นคน แบบหนักเอาเบาสู้

สรุปปัญหาของการพัฒนาสังคม

สังคมระบบเกิມของไทย	สังคมระบบประชาธิปไตย
ก. <u>ปรัชญาสังคม</u> ๐. เชื่อในประสพการณ์และประเพณี ๑. คนเกิดมาไม่เท่ากัน ฉะนั้นสิทธิ จึงแตกต่างกันไป ๒. แหล่งของอำนาจทั้งปวงคือองค์พระ มหาราชตรีย์ ข. <u>โครงสร้าง</u> ๓. โครงสร้างของสังคมลดหลั่นกันตาม อำนาจที่เป็นมรดกตกทอดกันมา การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลเพื่อความ เหมาะสมเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก	๐. เชื่อในหลักของเหตุผล ๑. คนเกิดมามีสิทธิเท่ากันตามกฎหมาย ๒. แหล่งของอำนาจทั้งปวงคือประชาชนทั้งหมด ๓. โครงสร้างของสังคมลดหลั่นกันตาม หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากปวงชนให้ ทำหน้าที่แทนและมีการเปลี่ยนแปลงตัว บุคคลได้ตามความเหมาะสม

สังคมระบบเดิมของไทย	สังคมระบบประชาธิปไตย
ค. <u>ระบบค่านิยม</u> 4. นิยมความเคารพในระบบอาวุโส น้อยกว่ายอมมีสิทธิและเอกศักดิ์ น้อยกว่าผู้มีอาวุโสมาก อาวุโส เท่ากันยอมมีเสรีภาพต่างกันภราคร ภาพมีในระดับอาวุโสหักเหยมนกัน เท่านั้น	4. นิยมความเคารพในสิทธิและศักดิ์ของบุคคล นิยมในหลักของความเสมอภาคเสรีภาพและ ภราครภาพ
ง. <u>ระบบการสื่อสาร</u> 5. ระบบการสื่อสารเป็นแบบปิด เพราะเกรงกลัวอาวุโส การเสียหน้า และการลงโทษทางสังคม จึงมักเชื่อว่า "พูดไปสองไพเบี้ยนินฉัตถ์สิ่งทอง" ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น น้อย ไม่เพิ่มพูนความรู้เพื่อแก้ปัญหา ขาดการประสานงานที่ดี เกรงกลัว การประเมินผล ทำให้ผลงานหย่อน ประสิทธิภาพ	5. ระบบการสื่อสารเป็นแบบเปิด มีเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น แลเปลี่ยนแปลงความคิด เห็นกันอย่างอิสระ ทำให้เพิ่มพูนความรู้และ ความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาทำให้มีการ ประสานงานที่ดี มีการประเมินผลงานทำให้ เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
จ. <u>ระบบการทำงาน</u> 6. ในการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้นำและ ผู้วางแผน ตัดสินใจและแก้ปัญหา และสั่งการให้ปฏิบัติตามแผนนั้นๆ โดยที่ผู้ตามไม่มีส่วนในการวางแผนด้วย 7. การปฏิบัติงานเป็นระบบรวมอำนาจ ไว้ที่ศูนย์กลาง	6. ในการทำงานเป็นกลุ่มผู้นำ และผู้ตาม ประชุมวางแผนร่วมกันแล้วจึงมีการแบ่ง งานกันไปทำตามความสามารถและความ รับผิดชอบ 7. การปฏิบัติงานเป็นระบบกระจายอำนาจให้แก่ ส่วนรับผิดชอบตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไป

สังคมระบบเดิมของไทย	สังคมระบบประชาธิปไตย
๓. <u>ระบบการอบรมเลี้ยงดูบุตร</u> ๘. ไม่เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง เน้นให้พึ่งผู้ใหญ่ อบรมแบบให้ความปกป้องคุ้มครอง ให้ความรักแต่ไม่เน้นการให้เหตุผล เน้นการเสียสละ ๔. <u>ระบบบุคลิกภาพ</u> ๙. มีความเชื่อเพื่อโอ้อวดอารี เสียสละ มีความเกรงอกเกรงใจมีแรงจูงใจผู้สัมพันธ์สูง มักจะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เน้นประสิทธิภาพในการทำงาน มักทำงานตามสบาย รักสนุก มุ่งหาความสุขในปัจจุบันแบบ "สิบเบี้ยใกล้มือ" ขาดการประหยัด สะสมเงินไว้มาก ขาดการวางแผนอนาคต และมักจะขาดวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานไม่ค่อยสูง	๘. เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง เน้นการให้อิสระภาพ แก่เด็กตามวัยที่ควร เน้นให้เหตุผล และการให้ความรักความสนิทสนมแบบภราดรภาพ เน้นความเคารพในสิทธิของผู้อื่นและรักษาสีทธิของตนเอง เน้นความยุติธรรม ๙. มีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ และความมั่นใจในตนเองสูง เน้นประสิทธิภาพในการทำงาน มีจิตใจกว้างขวางยอมรับความคิดเห็นที่ต่างไปจากของตนเองได้ เป็นผู้มีความคิดอิสระและมีความสร้างสรรค์ สามารถวางแผนสำหรับอนาคต เชื่อในหลักของเหตุผลและการแก้ปัญหาด้วยวิธี วิทยาศาสตร์

นักจิตวิทยาที่มีความเชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลนั้นได้รับมาจากกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) วิบุตท วิเชียรโชติ ได้เสนอทฤษฎีสังคมประกิตและลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลในสังคมไมตรีสัมพันธ์เปรียบเทียบกับสังคมประกิตและลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและปรับปรุงบุคคลในสังคมไทยให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศดังนี้

ทฤษฎีสังคมบวระกิจ

สังคมประกิตแบบโมตรีสัมพันธ์	สังคมประกิตแบบสัมพันธสัมพันธ์
1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (บิคารมารคาและบุตร) เป็นแบบไม่ค่อยมีเหตุผล ใช้อารมณ์เป็นใหญ่ 2. การฝึกความมีวินัย ใช้อารมณ์และการเขียนคิตุคำเป็นสำคัญ 3. ผู้เยาว์ไม่สามารถสรุปหลักเกณฑ์ เพื่อเป็นค่านิยมของตนเองได้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรประพฤติปฏิบัติ จึงมักไม่ค่อยเกิดวินัยในตนเองและความรับผิดชอบ 4. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะไม่ชอบเด็กชน 5. ไม่สอนให้ผู้เยาว์ถามเพราะกลัวว่าอาย 6. ผู้ใหญ่ชอบทำอะไร ๆ ให้ผู้เยาว์ทำโดยไม่ส่งเสริมให้เด็กช่วยตนเอง 7. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้ใหญ่พยายามตัดสินใจให้ เพราะถือว่ามิประสบการมีมากกว่า อาบน้ำร้อนมาก่อน	1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (บิคารมารคาและบุตร) เป็นแบบมีเหตุผล ใช้หลักเกณฑ์ และหลักการเป็นใหญ่ 2. การฝึกความมีวินัย ใช้เหตุผล และการอบรมด้วยวาจาที่มีหลักเกณฑ์แน่นอน และเป็นที่ยอมรับของผู้เยาว์ 3. ผู้เยาว์สามารถสรุปกฎเกณฑ์เพื่อยึดเป็นค่านิยมของตนเองได้ จึงเกิดความมีวินัยในตนเองและความรับผิดชอบ 4. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะถือว่าเป็นธรรมชาติของเด็กที่จะแสวงหาความรู้ 5. ชอบให้ผู้เยาว์ถามและเป็นคารวะด้วยความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง 6. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ทำอะไร ๆ เองตั้งแต่ยังเยาว์ เพื่อฝึกความเป็นอิสระและความเป็นตัวของตัวเอง 7. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ตัดสินใจด้วยตนเองเพื่อฝึกความเป็นเอกัตบุคคล ผลิตความมีเอกลักษณ์

<p>8. แก้ปัญหาได้ร้องให้ด้วยการอุ้มและการโธ</p> <p>9. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์มาสังสรรค์กัน
ผู้ใหญ่และค่อยพาออกไปนอกบ้าน</p> <p>10. ผู้เยาว์มักมีโลกทรรศน์แบบการควบคุมตนเองโดยอาศัยโลกภายนอก</p> <p>11. มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธุ์สูงและมีบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์</p>	8. แก้ปัญหาได้ร้องให้ด้วยการหาสาเหตุแล้วแก้ตามสาเหตุนั้น ๆ 9. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์มาสังสรรค์กับผู้ใหญ่และมักพาออกนอกบ้านด้วยบ่อย ๆ 10. ผู้เยาว์มักมีโลกทรรศน์แบบการควบคุมตนเองโดยอาศัยโลกภายใน 11. มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธุ์สูงและมีบุคลิกภาพแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1

2.1 วิธีการ

2.11 ประชากรที่ใช้ กลุ่มแรก 150 คน เป็นชาวบ้านจากจังหวัดราชบุรี สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี กลุ่มที่สอง 100 คน เป็นนิสิตนักศึกษาที่เรียนการศึกษา

2.12 แบบสอบถาม ใช้การทดสอบโดยวิธีสัมพันธ์ค่าและพฤติกรรม ด้วยการให้เขียนเรื่อง-ประทับใจ (Critical Incidents)

แบบที่ 1 "เราอยากจะขอให้ท่านอธิบายความหมายของคำโดยวิธียกตัวอย่าง เช่น ถ้าเราอยู่คำว่า ความดี ท่านก็อธิบายว่า เมื่อคนไปทำบุญ หรือ เมื่อคนช่วยเหลือกัน ทั้งสองนี้เป็นตัวอย่างที่ใช้อธิบายความหมายของคำว่า ความดี ตัวอย่างอีกอันหนึ่ง เช่น ถ้าเราพูดว่า ความสุข ท่านก็อาจบอกเราว่า เมื่อคนไปเที่ยว หรือ เมื่อคนดูละครตลก ซึ่งแสดงถึงการมีความสุขเข้าใจไหมครับ ? ไม่ต้องกลัวว่าจะถูกหรือผิด ท่านจะตอบอย่างไรก็ได้ตามใจชอบ"

เกรงใจ

แบบที่ 2 "ให้เขียนเรื่องที่เคยเกรงใจครูเมื่อสมัยเป็นเด็ก เกรงใจอาจารย์ในปัจจุบัน และเกรงใจผู้อื่น"

2.13 วิธีเก็บข้อมูล สำหรับชาวบ้านนั้น การที่จะให้เขียนอธิบายเรื่องของความเกรงใจเองย่อมไม่สะดวก เนื่องจากอุปสรรคทางภาษาเขียน ดังนั้นจึงใช้วิธีทดสอบแบบที่ 1 คือ แบบสัมพันธ์ค่าและพฤติกรรม โดยการสัมภาษณ์ให้ตอบความ (Probing) เป็นรายบุคคล

ส่วนนิสิตศึกษานั้นผู้วิจัยใช้วิธีการแบบที่ 2 โดยให้เขียนพร้อมกันทั้งชั้นเรียน

2.14 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีวิเคราะห์แบบสร้างโครงหุ่น (Model) ขึ้นจัดระเบียบข้อมูล โครงหุ่นนี้ให้ชื่อว่า "โครงหนุมงคลสัมพันธ์" ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ก. องค์ประกอบทางอาเวค (Affective Component)

(1) คุณลักษณะทางค่านิยม (Value Orientation)

(2) คุณลักษณะทางการประเมินค่า

(3) คุณลักษณะทางอารมณ์

ข. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavioral Component)

ค. องค์ประกอบทางความรู้ (Cognitive Component)

ง. องค์ประกอบทางเจตนาารมณ์ (Drive or Conative Component)

จ. องค์ประกอบทางคุณภาพแห่งตนและผู้อื่น (Ego-Alter Component)

ฉ. องค์ประกอบทางบทบาทสัมพันธ์ (Role Relationship Component)

2.2 ผลการวิจัยของการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1

นำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมเรื่องประทับใจเกี่ยวกับความเกรงใจ มาวิเคราะห์ตามหัวข้อ
ในโครงงาน ผลของการวิเคราะห์มีดังนี้

ก. องค์ประกอบทางอาเวศ

(1) คุณลักษณะทางค่านิยม ตัวอย่างเช่น

สมบัติภูมิ: "เป็นความเชื่อของคนไทยที่ว่าความเกรงใจเป็นสมบัติของผู้เจริญ"

ประเพณี: "ประเพณีของไทยไม่เปิดโอกาสให้เด็กโตแย่งผู้ใหญ่ เพราะถือว่าเป็นการลบลูไม่เกรงใจ"

กตัญญู : "เป็นบุญคุณที่เรา เคยทำความดีไว้ทำให้เกิดความเกรงใจ"

กตเวที : "เกรงใจ เช่นเราใช้แรงแทนคุณของผู้ให้ความสุข เช่นเราหลงทางไปเจอคนที่รู้เขาก็ก้ไปส่งเราจนตก เขาก็ก้ตอบแทนเขาโดยช่วยเหลือเขาถ้าเขาจะทำอะไร"

(2) คุณลักษณะทางการประเมินค่า ตัวอย่างเช่น

ความรอบคอบ : "คนที่ฉกรรจ์ใจคือคนที่มีความคิดรอบคอบ"

ความดี : "เกรงใจเป็นลักษณะของคุณดี"

ยกย่อง-คัดค้าน : "ไม่เกรงใจเป็นการลบหลู่"

กถาผลที่จะตามมา : "คุณครูให้การบ้านไปทำ เผื่อหนูไม่ถูก ครั้นจะไปถามคุณครูก็ไม่แน่ใจว่า

จะได้รับความแนะนำในวิธีทำการบ้านหรือจะได้รับการดู จากครู จึงรู้สึกเกรงใจ"

การรบกวน : "ดูยากจะไปยืมเงินจากญาติที่เกรงใจกลัวว่าจะเป็นการรบกวนเขา" (พจนานุกรมศัพท์ภาษาไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๓, หน้า ๒๕๕)

การเบี่ยงเบนจากคาคาคหัง : "เกรงใจคุณที่คอยเมตตาหวังให้เธอมาเป็นคนดี จึงไม่กล่าวหาความชั่ว"

(3) คุณลักษณะทางอารมณ์ เช่น

ไมกลา : "ไมกลาดาม เพราะบางครั้งถามแล้วอาจารย์ยอนให้ถึงกับอาย ทำให้เกรงใจไมกลาดาม"

"ไมกลาตามเพราะเกรงว่าอาจารย์จะไม่พอใจ"

"เกรงใจ ไม่กล้าทำกล้าขอ ถ้าหากเขาให้หรือใครจะโรมากอยู่แล้ว เช่นเดียวกัน เขามาสร้างอะไรให้หลายอย่างแล้วไม่กล้าขออีก"

กลัว : "คนทำผิดต้องเกรงใจเจ้านาย"

"เกรงใจหมายถึงความกลัว เขาถามอะไรเรา เราก็ไม่กล้าตอบเขา: เพราะความกลัวเขา"

"คนมียศ หรือเจาหนาย เมื่อเราจะทำอะไรก็เกรงใจเขา"

๕. องค์ประกอบทางพฤติกรรม

(1) พฤติกรรมบุคคลสัมพันธ์ เช่น

"สมมติว่าเราไปขออะไรก็เกรงใจไม่กล้าขอ"

"เกรงใจจะทำอะไรก็ไม่กล้าใช้หรือวานคนอื่น"

(2) พฤติกรรมประจำแบบบุคคลิกภาพ เช่น

"เกรงใจเป็นอุปนิสัยของคนไทย"

"เกรงใจเกิดขึ้นเนื่องจากการอบรม คนที่ได้รับการอบรมจะเกรงใจมากกว่าคนที่
คนที่ไม่ได้รับการศึกษาอบรม"

ค. องค์ประกอบทางความรู้ เช่น

"เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มากกว่า ทำให้เกรงใจ"

ง. องค์ประกอบทางเจตนาธรรม

ต่อไปนี้เป็นความตั้งใจที่อยากจะกระทำ แต่เมื่อทบทวนแล้วเกิดความเกรงใจ จึงไม่กล้าที่จะกระทำ

(1) ความตั้งใจที่สิ่งใดที่อาจจะรบกวนผู้อื่น เช่น

"อยากจะเปิดวิทยุตั้งก็เกรงใจเพื่อนบ้าน"

(2) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะขัดขวางความสะดวกของผู้อื่น เช่น

"เห็นเขากำลังคุยกันจะเข้าไปขัดจังหวะถามธุระของเราเกรงใจ"

(3) ความตั้งใจที่จะสิ่งใดอันอาจจะเป็นการเบียดเบียน เป็นภาระ หรือเอาเปรียบเขา

เช่น

"จะไปอาศัยบ้านญาติเขาก็กเกรงใจเขา"

(4) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะเป็นการล่วงสิทธิของผู้อื่น เช่น

"จะไชของของเขาก็เกรงใจ กลัวเจ้าของเขาจะว่า"

(5) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะเป็นการออกนอกกลืนนอกทาง เช่น

"จะทำอะไรที่ผิดไปจากญาติพี่น้องเขาหวังเอาไว้มเกรงใจ"

(6) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะเป็นการผิดสัญญา เช่น

"จะทำผิดไปจากที่สัญญากันไว้กับเขาก็เกรงใจ"

(7) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะเป็นการผิดกาลเทศะ เช่น

"เราเป็นเด็กจะโทรศัพท์ไปถึงผู้ใหญ่เกรงใจ"

(8) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะขัดต่อประเพณีนิยม เช่น

"เกรงใจเป็นสมบัติของผัว"

(9) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะเป็นการขัดใจผู้อื่น หรือทำให้เขาโกรธ เช่น

"เพื่อนมาชวนไปคนหนึ่งขณะที่กำลังดูหนังดีชอบ จำต้องไปเพราะไม่อยากขัดใจเพื่อน (เกรงใจเพื่อน)"

(10) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะเป็นการผิดระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือคำสั่ง เช่น

"คิดจะหนีไปเที่ยวแต่ก็เกรงใจอาจารย์ผู้ปกครอง"

(11) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอันอาจจะเป็นการขามหนาขามตาผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ผู้ที่อยู่สูงกว่า เช่น

"จะไปร้องทุกข์โดยตรงกับนายอำเภอ ก็เกรงใจท่านจะหาว่าทำขามหน้าขามตา"

(12) ความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดอาจจะทำให้ตนเองหรือผู้อื่นต้องอับอายขายหน้า หรือลำบากใจ

ตัวอย่างเช่นเดียวกับในข้อ จ. ขาดลง

จ. องค์ประกอบทางคุณภาพแห่งตนและผู้อื่น

- (1) การป้องกัน "ตนเอง" เช่น
"พึงอาจารย์ไม่เข้าใจ คือจะถามก็เกรงใจ กลัวจะถูกหาว่าโง่"
- (2) การป้องกัน "คน" ของผู้อื่น เช่น
"เห็นอาจารย์สอนผิดจะทักก็เกรงใจ กลัวอาจารย์จะขายหน้า"
- (3) คุณภาพของสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เช่น
"จะคิดรบกวนเขาเกินไปก็มีความเกรงใจเขาอยู่"
- (4) การเคารพในกรรมสิทธิ์ เช่น
"ของของเขาเราไม่กลายืมเพราะเกรงใจเจ้าของเขา"

ฉ. องค์ประกอบทางบทบาทสัมพันธ์

ต่อไปนี้เป็นสถานภาพ หรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเกรงใจขึ้น

- (1) สถานภาพทางอำนาจหรือตำแหน่งต่างกัน เช่น
"เกรงใจผู้มีอำนาจ มีอิทธิพล"
"เกรงใจเจ้านาย"
- (2) สถานภาพทางอายุต่างกัน เช่น
"เกรงใจผู้มีอาวุโสกว่า"
- (3) สถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน เช่น
"เขาเป็นคนรวย เราก็กเกรงใจเขา"
- (4) สถานภาพทางชาติกำเนิดต่างกัน เช่น
"คนเป็นมีตระกูลเราก็กเกรงใจเขา"
- (5) สถานภาพทางคุณวุฒิต่างกัน เช่น
"ผู้มีความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพมากกว่า ทำให้เราเกรงใจ"
- (6) สถานภาพทางเพศต่างกัน เช่น
"เห็นเขาเป็นผู้หญิงก็เกรงใจเขา ไม่กล้าพูด"
- (7) สถานภาพทางคุณธรรมต่างกัน เช่น
"คนดีไม่เกรงชาวบ้าน ตัวเราก็กมีความเกรงใจเขาเหล่านั้น"
- (8) สถานภาพทางสิทธิต่างกัน เช่น
"ไม่ใช่ของของเรา จะหยิบจะใช้ก็เกรงใจเจ้าของเขา"
- (9) สถานภาพทางเครือญาติ และความสนิทสนมต่างกัน เช่น
"คนไม่คุ้นเคยกัน เราจะทำอะไรก็เกรงใจเขา"
- (10) สถานภาพทางบุญคุณต่างกัน เช่น
"เกรงใจคนที่มีบุญคุณต่อเรา"
- (11) สถานภาพทางบทบาทที่ต่างกัน เช่น
"เขาเป็นครูบาอาจารย์ เราเป็นศิษย์ จะพูดไปก็เกรงใจ"

(12) สภาพการณ์พวกหนุ่ม

"เราเรียนอ่อนจะถามบ่อยๆ ก็เกรงใจเพื่อนร่วมชั้น"

(13) สถานการณ์ที่เกี่ยวกับการฉีกกาลเทศะหรือบทบาท เช่น

"เมื่อแขกมาหา เราจะไปธุระก็เกรงใจเขา"

"เกรงใจครู ไม่กล้าถามเพราะกลัวครูเหนื่อย"

"เขาห้องเรียนสายกว่าอาจารย์เราก็กเกรงใจ"

"ไม่กล้าถามปัญหาอาจารย์เพราะเกรงว่าจะถูกหาว่าล่องหนืออาจารย์"

2.3 อภิปรายผล

ก. การวิเคราะห์ โดยใช้โครงหุ่นบุคคลสัมพันธ์ จัดระเบียบข้อมูลนั้น ทำให้เรทราบถึงโครงสร้างทั่ว ๆ ไปของความเกรงใจ ว่าความเกรงใจนั้นเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งที่ เก็บกัก และ ควบคุม พฤติกรรมทางสังคมให้อยู่ในกรอบของความเหมาะสมที่สังคมยอมรับ ก็จะเห็นได้จากข้อมูลที่ว่า "เกรงใจเป็นสมบัติของผูเจริญ" และ "เกรงใจเป็นลักษณะของคนดี" แต่ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ความเกรงใจนั้นดูเหมือนว่าจะรวมเอาค่านิยมทางสังคมที่เกี่ยวกับบุคคลสัมพันธ์ไว้หลายชนิด เช่น ค่านิยม "ควรรู้จักที่สูงต่ำดี ทั้งในตัวอย่าง" ก็อย่างว่าเราจะไปพบกับเขาก็เกรงใจเขา เพราะว่าเขามันใหญ่เป็นโต"

ค่านิยม "ควรมีความกตัญญูต่อบุคคลที่ตนผู้มีพระคุณ" ทั้งในตัวอย่าง "เป็นผู้มีพระคุณต่อเรา เคยทำความดีไว้ทำให้เกรงใจ"

ค่านิยม "ควรรู้จักกาลเทศะ" ทั้งในตัวอย่าง "เห็นครูกำลังอ่านหนังสือ จะเข้าไปถามก็เกรงใจ"

ค่านิยม "ไม่ควรรบกวนทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนรำคาญ" ทั้งในตัวอย่าง "จะเปิดวิทยุดังก็เกรงใจชาวบ้าน"

ดังนั้นความเกรงใจในฐานะที่เป็นค่านิยมจึงทำหน้าที่คล้าย Super ego ที่คอยระแวดระวังยับยั้งมิให้ตัวเราทำอะไรผิดพลาดไปจากค่านิยมอันดีงาม

ข. ลักษณะที่เด่นอีกอันหนึ่งของความเกรงใจก็คือ เป็นกลวิธีป้องกัน (Defense Mechanism) โดยการรักษานาของตนเองและผู้อื่นที่เราเคารพรักใคร่ชอบพอ และบางครั้งก็เป็นการหาเหตุผลเพื่อแก้ตัว (Rationalization) เช่นในกรณีที่เกิดความกลัวไม่กล้าแสดงออกซึ่งความต้องการหรือความปรารถนาของตนเอง แล้วอ้างว่าเพราะ "เกรงใจ" เป็นต้นสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากการพัฒนาบุคลิกภาพแบบเก็บกักของคนไทยที่ไม่นิยมให้เด็ก ๆ ใดแสดงออกซึ่งความเป็นตนเอง กอปรด้วยความเกรงขามผู้ใหญ่ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ ทำให้บุคลิกภาพเก็บตัว (Introvert) เป็นแบบกระสวนที่ใ้ได้รับการนิยามในสังคมไทยว่าเป็นลักษณะของคนดี คือ เรียบร้อย มีความสงบเสงี่ยมเจียมตน

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีบุคคลาสัมพันธ์ อาจจะได้เห็นว่าแรงจูงใจนั้นเป็นลักษณะที่สำคัญ
ของบุคคลิกภาพที่ได้รับอิทธิพลมาจากระบบของสังคม กล่าวคือ บุคคลที่อยู่ในสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์
อาจจะมีบุคคลิกภาพที่แตกต่างไปจากบุคคลที่อยู่ในสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์

บทที่ 3

"ลักษณะ สาเหตุ และผลของความเกรงใจ ไม่เกรงใจ"

การเก็บรวบรวมข้อครั้งที่ 2

3.1 ความมุ่งหมาย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1 นั้น ผู้วิจัยมุ่งสำรวจเฉพาะสถานการณ์ของความเกรงใจเท่านั้น จึงเป็นการศึกษาบทบาทของตัวแปร "ความเกรงใจ" เพียงครั้งหนึ่งของพิสัย เพื่อที่จะให้โคลักษณะครบคตุมพิสัยของตัวแปร ผู้วิจัยจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 2 ขึ้น

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

นิสิตนักศึกษาที่มาจากจังหวัดต่างๆ 107 คน และข้าราชการครูในจังหวัดพระนครและสมุทรปราการ 50 คน

3.3 แบบสอบถามชนิดสัมพันธ์ค่าโดยกำหนดค่า "เกรงใจ" และ "ไม่เกรงใจ" เป็นค่าหลักทั้งตัวอย่างแบบสอบถามดังต่อไปนี้

"เรามีความสนใจอยากจะทราบว่า คำหลัก ที่ให้ไว้ข้างล่างนี้ ท่านอ่านแล้วมีความคิดพาดพิงไปถึงอะไร ขอให้ท่านเขียนความคิดขึ้นลงในช่องว่างที่เตรียมไว้ให้

ตัวอย่าง คำว่า เกรงใจ อาจจะทำให้ท่านนึกถึงสิ่งที่เคยเกิดขึ้นกับตัวท่าน เช่น "ผู้ใหญ่" "สมบัติผู้ดี" "ผิคนเวลา" "ไมกลาทำ" ท่านก็เติมลงไปในช่องว่างดังนี้

เกรงใจ	ผู้ใหญ่	เกรงใจ	ผิคนเวลา
เกรงใจ	สมบัติผู้ดี	เกรงใจ	ไมกลาทำ

นั่นก็คือ ท่านนึกว่า "เราเกรงใจผู้ใหญ่" "เกรงใจเป็นสมบัติผู้ดี" "เมื่อเราผิคนเวลาเราก็เกรงใจเขา" และ "เมื่อเราเกรงใจเขาเราก็ไมกลาทำ"

ถ้ามีอะไรสงสัย ก็ขอให้ถามเสียก่อนที่จะลงมือทำ ถ้าเข้าใจแล้ว โปรดลงมือทำได้	
เกรงใจ	เกรงใจ
เกรงใจ	เกรงใจ
เกรงใจ	เกรงใจ

ไม่เกรงใจ	ไม่เกรงใจ
ไม่เกรงใจ	ไม่เกรงใจ
ไม่เกรงใจ	ไม่เกรงใจ

3.4 วิธีเก็บข้อมูล

สำหรับนิสิตนักศึกษาให้ทำแบบสอบถามพร้อมกันในชั้น ส่วนราชการครูนั้นให้ทำเป็นรายบุคคล

3.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลมีลักษณะเป็นเนื้อหาจึงใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจะดูว่าความเกรงใจและไม่เกรงใจ มี ลักษณะ อย่างไร มีอะไรเป็น สาเหตุ และมี ผล อย่างไร โดยแสดงชนิดและความถี่ของชนิดนั้นๆ ที่ได้จาก การสัมพันธ์ค่า

3.6 ผลของการวิจัย

ในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นการแจกแจงของลักษณะของความเกรงใจ และ ความไม่เกรงใจ ในตารางที่ 2 เป็นการแสดงการแจกแจงของสาเหตุของความเกรงใจและความไม่เกรงใจ ส่วนตารางที่ 3 นั้นแสดงให้เห็นการแจกแจงของผลของความเกรงใจและความไม่เกรงใจ

จากการสำรวจตาราง 1 เราจะพบว่าลักษณะของความเกรงใจนั้น คล้ายกับผลของการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 กล่าวคือ

- ความเกรงใจมีลักษณะเป็นคำนิยาม "สมบัติผู้ดี"
- ความเกรงใจมีลักษณะทางประเมินค่า "ประพฤติเรียบร้อย"
- ความเกรงใจมีลักษณะทางอารมณ์ "ไม่กล้า"
- ความเกรงใจมีลักษณะทางเก็บกกดพฤติกรรม "ไม่กล้าทำ"
- ความเกรงใจมีลักษณะทางบุคลิกภาพ "ไม่เป็นตัวของตัวเอง"
- ความเกรงใจมีลักษณะของการรับรู้และสัญญา "ช่วยให้เรารู้จักก่อนที่จะทำอะไร"
- ความเกรงใจมีลักษณะขององค์ประกอบทางเจตนาธรรม "ไม่กล้าทำให้คนอื่นผิดหวัง"
- ความเกรงใจมีลักษณะขององค์ประกอบทางคุณภาพแห่งตนและผู้อื่น "ไม่กลดคนอื่น"
- ความเกรงใจมีลักษณะขององค์ประกอบของบทบาทสัมพันธ์ "เป็นสมบัติของเด็ก"

ส่วนลักษณะของความไม่เกรงใจนั้น ส่วนใหญ่เป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับความเกรงใจกล่าวคือ

- ความไม่เกรงใจมีลักษณะเป็นคำนิยามตรงข้าม "สมบัติของไพร่" "ไม่ใช่สมบัติของผู้ดี"
- ลักษณะทางประเมินค่าเป็นลบ "ไม่ดีงาม"
- ลักษณะทางอารมณ์ "ความโกรธ"
- ลักษณะทางการไม่เก็บกกดพฤติกรรม "กล้าผิดเวลา"
- ลักษณะทางบุคลิกภาพ "ไม่มีมารยาท"
- ลักษณะทางการรับรู้สัญญา "ความผิด"
- ลักษณะทางเจตนาธรรม "คำหยาบ"
- ลักษณะทางคุณภาพแห่งตนและผู้อื่นทางลบ "คนหยาบ"
- ลักษณะทางบทบาทสัมพันธ์ "สั่งสอนเด็ก"

ตารางที่ 1 ลักษณะของความเกรงใจและความไม่เกรงใจที่ได้มาจากทฤษฎีสัมพันธภาพ
"เกรงใจ "-" ไม่เกรงใจ"

อันดับ	ลักษณะของความเกรงใจ	ความถี่	อันดับ	ลักษณะของความไม่เกรงใจ	ความถี่
1	สมบัติผู้ดี	11	1	กล้าขอ	14
2	กาลเทศะ	6	2	เกลียด	8
2	ไม่กล้าทำ	6	3	สมบัติของไพร่	7
4	ซื่อสัตย์	5	3	ไม่ใช่สมบัติของผู้ดี	7
4	เรียบร้อย	5	5	ไม่ยุติธรรม	6
4	ประพฤติเรียบร้อย	5	5	ไม่มีความละเอียด	6
4	ไม่กล้าถาม	5	7	คำหยาบ	5
4	ไม่กล้า	5	7	ไม่ชอบ	5
4	ไม่กล้าขอ	5	7	ล้อเลียน	5
4	ไม่กล้าเยาะเย้ย	5	7	ไม่คำนึง	5
4	ไม่กล้ายืน	5	7	ดูหมิ่น	5
4	มีความสุภาพ	5	7	ขี้เกียจ	5
4	พูดเสียงค่อย	5	7		
4	เป็นเพื่อน	5	7	กล้าผิดเวลา	5
4	ตรงต่อเวลา	5	7	กล้าเยาะเย้ย	5
16	ความดี	4	7	ไม่นานับถือ	5
16	ไม่รบกวนคนอื่น	4	17	ไม่คิด	4
18	รัก	3	17	ความไม่สุภาพ	4
19	นับถือ	2	19	ไม่มีมารยาท	3
19	ความสามัคคี	2	19	ดูถูกคนอื่น	3
19	เป็นตัวของตัวเอง	2	19	ไม่ซื่อสัตย์	3
19	มารยาท	2	19	ความคิด	3
19	ทำความเดือดร้อน	2	23	ความอิจฉา	2
19	คนดี	3	24	กล้าพูด	1
25	มิตรภาพ	1	24	โกหก	1
25	ไม่มีอะไรที่ดีไปกว่านี้	1	24	ควรกระทำ	1
			24	เห็นแก่ตัว	1
25	สอพลอและบริสุทธิ์	1	24	ทำความดี	1
25	ไม่พินิจแกตัว	1	24	ความชั่ว	1
25	ไม่ถูกคนอื่น	1	24	เอื้อเฟื้อ	1

อันดับ	ลักษณะของความเกรงใจ	ความดี	อันดับ	ลักษณะของความไม่เกรงใจ	ความดี
25	มีบุญคุณ	1	24	การชักแหยง	1
25	อยู่รวมกัน	1	24	หวังดี	1
25	ความเจริญ	1	24	ความโกรธ	1
25	ไม่เอะอะ	1	24	ไม่ตรงเวลา	1
25	ปฏิเสธ	1	24	การทำโทษเด็ก	1
			24	สั่งสอนเด็ก	1
25	การนัด	1	24	ตัดสินใจตัวเองทำงาน	1
25	เรื่องเงิน	1	24	ไม่เกรงใจเรา	1
25	การผูกปด	1	24	อยากไปไหน	1
25	กลัวคนโกรธ	1	24	คนกระทำผิดที่ไม่มีประโยชน์	1
25	เป็นนิสัย	1	24	อนภรรยา	1
25	คนไทย	1	24	คนไม่รักชาติ	1
25	ความสงบ	1			
25	ฝ่าใจหา	1	24	ไม่เอาใจใส่ลูก	1
25	ช่วยให้เราคิดก่อนจะทำอะไร	1	24	คนพูดไม่รู้เรื่อง	1
25	หน้า	1	24	คนชอบยกตนข่มท่าน	1
25	เกตุ	1	24	สะเพร่า	1
25	ความยุติธรรม	1	24	คนไม่มีศีลธรรม	1
25	หวังดีมีเหตุผล	1	24	คนไม่มีความผิด	1
25	ความรับผิดชอบ	1	24	ตรงไปตรงมา	1
25	วัฒนธรรมประเพณี	1	24	อวดดี	1
25	ความอ่อนโยน	1	24	ดูหมิ่นเหยียดหยาม	1
25	เป็นสมบัติของเด็ก	1	24	เจตนาร้าย	1
25	ไม่กล้าซักใจ	1	24	โมโห	1
25	ไม่กล้ายุ่ง	1	24	ขมขื่น	1
25	ไม่กล้าส่งเสียงดัง	1	24	วนวาย	1
25	ไม่กล้ารบกวน	1	24	ทำให้เขาโกรธ	1
25	ไม่กล้าทำให้คนอื่นผิดหวัง	1	24	ในความจริง	1

ตารางที่ 2 สาเหตุของความเกรงใจและความไม่เกรงใจที่ได้มาจากการสัมพันธ์คำ
"เกรงใจ" - "ไม่เกรงใจ"

อันดับ	สาเหตุของความเกรงใจ	ความถี่	อันดับ	สาเหตุของความไม่เกรงใจ	ความถี่
1	เพื่อน	60	1	ความชั่ว	42
2	อาจารย์	59	2	คนเห็นแก่ตัว	39
3	พ่อแม่	41	3	คนที่ไม่เกรงใจเรา	35
4	ผู้ที่อาวุโสกว่าเรา	40	4	คนที่เอาแต่ใจฝ่ายเดียว	29
5	รบกวนเขา	35	5	คนที่ประพฤติชั่ว	23
6	ผู้ที่มิให้คุณ	34	5	คนที่ไม่มีการยาท	23
7	คนที่ช่วยเหลือ	30	7	ผู้ที่ไม่รักษาคำพูด	20
8	คนที่	27	8	ผู้ที่ถูกเขา	19
9	ผู้บังคับบัญชา	24	9	คนเนรคุณ	18
10	บ้านไกล เรือนเคียง	20	10	สนิทสนมกันมาก	19
11	เมื่อผิคนัก	17	11	คนที่ไม่รู้จักกาลเทศะ	15
11	ความเป็นญาติ	17	12	คนไม่สุภาพ	14
13	ผู้ที่มีการยาท	16	12	คนพูดเท็จ	14
13	พระสงฆ์	16	14	คนพูดมาก	12
13	แฟน	16	14	ผู้ไม่เกรงผู้อื่น	12
16	ญาติ	15	16	เพื่อน	11
16	ผู้ที่รู้จักรับผิดชอบงาน	15	16	ผู้ไม่รักษาเวลานัด	11
16	ผู้ที่ใจเกรงใจผู้อื่น	15	18	ในความเดือดร้อนของผู้อื่น	10
19	เจ้าของบ้าน	14	18	โมโห	10
19	คนเรียบร้อย	14	18	คนอวดเก่ง	10
19	คนใจดี	14	18	คนเอะอะ	10
22	คนที่เพ่งรั้งกัน	13	18	คนชอบนินทา	10
23	คนที่เอาใจใส่เรา	12	18	คนไม่มีศีลธรรม	10
23	คนใจกว้าง	12	24	คนอันธพาล	9
25	คนที่ติดต่อเรา	10	24	เด็กกว่า	9
26	ผู้ใหญ่	9	24	สัตว์เศรษฐกิจ	9
26	ครู	9	24	ชะโมย	9
26	ผู้ที่อาจจริงเอาใจกับหน้าที่การงาน	9	24	คนที่ฉีกเวลา	9
26	ทำผิด	9	24	พี่น้อง	9
26	ผู้ที่ไม่มั่นใจในตนเอง	9	24	ผู้ใหญ่ไม่สมเป็นผู้ใหญ่	9
26	คนกำลังทำงาน	9	24	คนขี้ยุติธรรม	9
32	ญาติผู้ใหญ่	8	24	คนเมาอำนาจ	9
32	สามี	8	33	ผู้กระทำผิด	8
32	เมื่อเขาทำผิด	8	33	คนวิกลจริต	8

อันดับ	สาเหตุของความเกรงใจ	ความถี่	อันดับ	สาเหตุของความไม่เกรงใจ	ความถี่
32	เมื่อถูกเอาใจใส่มากเกินไป	8	33	คนเจ้าอารมณ์	8
32	เพราะเรารักและนับถือเขา	8	33	ผู้นอย	8
37	เสียงดัง	7	33	ผู้ไม่รู้จักรับผิดชอบงาน	8
37	คนที่โหดร้าย	7	33	ผู้ที่ส่อพลอ	8
37	เงิน	7	39	คนใจ	7
40	ผู้มีสิทธิ์	6	39	ผู้ที่ไม่รู้จักสัมมาคารวะ	7
40	ผู้ที่ทำอะไรให้เรา	6	39	คนนอกวิสัยคนนอกกรอบ	7
40	ความเคยของผู้อื่น	6	39	ผู้ที่แก้แค้น	7
40	ผู้ที่ซื่อสัตย์	6	39	คนไม่มีระเบียบวินัย	7
40	เมื่อใครรับของฝาก	6	39	คนที่เราเกลียด	7
40	กฎหรือระเบียบข้อบังคับ	6	45	ผู้ไม่ซื่อสัตย์	6
40	ทำให้เขาต้องคอยเรา	6	45	คนเสเพล	6
40	หญิงสาว	6	45	เขาไม่มีอะไรกับเรา	6
40	ยืมของ	6	45	ครูบาอาจารย์	6
40	คนเงี้ยว ๆ	6	45	คนพูดไม่เพราะ	6
40	ญาติพี่น้อง	6	45	คนที่ไม่สนใจเรา	6
51	ผู้รับผิดชอบคำพูดตัวเอง	5	45	คนปากอวยหนึ่งใจอย่างหนึ่ง	6
51	คนที่อยู่ด้วยกัน	5	45	ผู้ที่เอาแต่ใจ	6
51	คนช่างคิด	5	45	ดีกว่าเก่งกว่า	6
51	ลูก	5	45	ผู้กระทำความดี	6
51	ความเคยของผู้อื่น	5	45	ผู้ที่ไม่ซื่อสัตย์	6
51	ผู้ที่มีความรู้	5	56	เจ้าของทรัพย์สิน	5
51	เจ้าหน้าที่	5	56	คนที่ล่อเรา	5
51	ความถี่	5	56	คนบังคับขี้เขี้ยว	5
59	คนที่ไม่สนิทกัน	4	56	คนบ้านเดียวกัน	5
59	เจ้าพนักงาน	4	56	เยอหยิ่ง	5
59	ผู้ปกครอง	4	56	คนมีเงิน	5
59	ผู้ใหญ่ขอร้องให้ทำ	4	56	ผู้ใดการศึกษา	5
59	คนยุติธรรม	4	56	ศัตรู	5
64	พ่อค้า	3	56	ชอบกลั่นแกล้ง	5
64	เป็นผู้มีชื่อเสียง	3	65	เมื่อมีสิทธิเต็มที่	5
64	สิทธิของผู้อื่น	3	65	ทำดี	5
64	ผู้ร่วมงาน	3	65	ผู้ร่วมงาน	5
64	คนที่ไม่ไต่ทำงานให้เรา	3	65	ตัวเอง	5
64	ที่เขาเลี้ยงอาหารเรา	3	65	คนที่พกพาหยาบคาย	5

อันดับ	สาเหตุของความเกรงใจ	ความถี่	อันดับ	สาเหตุของความไม่เกรงใจ	ความถี่
64	ไม่คุ้นเคย	3	70	คนละเมียดสนิทหน้าที่	3
64	ทำของเสีย	3	70	ตรงเวลา	3
64	ความสามารถ	3	70	ญาติสนิท	3
64	เจ้าภาพงาน	3	70	อิจนา	3
64	วัฒนธรรม	3	70	คนกระทำความผิด	3
64	เกรงใจอาจารย์จะทำให้	3	70	ลูกศิษย์	3
64	เกรงใจอาจารย์จะเหนื่อย	3	70	ความคิดเห็น	3
64	คนมีระเบียบ	3	77	คนขี้เกียจ	2
64	เมื่ออาศัยเขาอยู่	3	77	คนชอบขี้มูของ	2
64	แขกผู้มาเยี่ยม	3	77	พอกาแมคา	2
80	ผู้ป่วย	2	77	พูดความจริง	2
80	ตำแหน่งสูงกว่า	2	77	ข้าราชการทุจริต	2
80	การใช้สมาชิก	2	77	คนโลเล	2
80	กวดเทศะ	2	77	ไม่รู้จักกัน	2
80	หน้าที่สิทธิ	2	77	ผู้ที่มีฐานะต่ำ	2
80	ผู้ร่วมโดยสารรถ	2	77	คนชอบคุยโม	2
80	ผู้ที่ทำงานแทนเรา	2	77	เพื่อนที่เลว	2
80	เขาเรียนช้ากว่าผู้สอน	2	77	ผู้ไม่ยอมรับผิดชอบ	2
80	ลักษณะที่อาจารย์สอน	2	77	คนที่ไม่ชอบ	2
80	ความเป็นเพื่อนต่างเพศ	2	77	ลูกหนี้	2
80	คนที่มีความผิด	2	77	ลูก	2
80	ลวงเกิน	2	77	คนจะกละ	2
80	ผู้มีศีลธรรม	2	77	คนเกียจคร้าน	2
80	ญาติที่หมกความอุปการะ	2	93	ไวใจมาก	1
80	ความกลัว	2	93	เมื่อเป็นหน้าที่	1
80	วัตถุและสถานที่เคารพ	2	93	เมื่อจะเกิดความเสียหาย	1
80	นายจ้าง	2	93	ห้องส่วนตัว	1
80	พี่สาว	2	93	ผู้ใหญ่อุปการะ	1
80	ห้องประชุม	2	93	ชนบท	1
100	อุดมคติ	1	93	สถาปรกรูปร่าง	1
100	อนาคต	1	93	ความชิงช้า	1
100	ความไม่ไฝ่สูง	1	93	สภาพสังคมสมัยใหม่	1
100	คนคนหนึ่งสื่อ	1	93	ถ้อยทีถ้อยอาศัย	1
100	ไม่กล้า	1	93	ช่วยเหลือ	1
100	ลัทธิ	1	93	ชำระเงิน	1
100	ถามปัญหา	1	93	หยอกหลอกกัน	1

อันดับ	สาเหตุของความเกรงใจ	ความถี่	อันดับ	สาเหตุของความไม่เกรงใจ	ความถี่
100	ประเพณี	1	93	การมีอารมณ์ขัน	1
100	เวลาไปตากัน	1	93	เพศเดียวกัน	1
100	คนที่ไม่มีคุณ	1	93	คนโลก	1
100	ห้องสมุด	1	93	คนช่วยชาติ	1
100	โรงพยาบาล	1	93	คนใจกว้าง	1
100	สถานที่ประชุม	1	93	เป็นผู้ต้องอบรม	1
100	เพื่อนเลี้ยงอาหาร	1	93	เป็นหลาน	1
100	ผู้ที่มีคุณมากกว่า	1	93	หมอนวด	1
100	เกรงใจเพื่อนเวลาเรียน	1	93	ขอโตแยง	1
100	พูดล่วงเกินอาจารย์	1	93	สามีภรรยา	1
100	เกรงว่าจะเสีย	1	93	การทำบุญ	1
100	เกรงว่าจะอายลูกศิษย์	1	93	พระสงฆ์ฝึกคิด	1
100	จะพูดอะไรกับเพื่อนในขณะที่เรียน	1	93	บ้านของเรา	1
100	เกรงอาจารย์จะท้อใจและเสียใจ	1	93	เรื่องส่วนตัว	1
100	ความคุ้นเคย	1	93	การใช้เหตุผล	1
100	เกรงใจจะถูกนิทรา	1	93	ชาวต่างชาติ	1
100	เกรงใจจะถูกทอวา	1	93	คนอ่อนแอ	1
100	ลูกน้อง	1	93	กล่าวร้ายหลัง	1
100	การฝึกนัก	1	93	ผู้ไม่พอใจ	1
100	บุคคลิกภาพ	1	93	โตแยง	1
			93	คนแก่	1
			93	เสรีภาพ	1
			93	ผู้ไม่มีมนุษยธรรม	1
			93	คำสั่ง	1
			93	คนที่ไม่มีคารพเชื่อฟังคำสั่ง	1
				สอนของพ่อแม่	1
			93	คนที่ชอบซ้ำเติม	1
			93	การแสวงหาความรู้	1
			93	ความเคารพ	1
			93	สถานการณ์คับขัน	1

จากตารางที่ 2 เราอาจจะแยกสารออกได้เป็น ไครบางที่เราเกรงใจ หรือเป็นสาเหตุของความเกรงใจของเรา

ผู้ที่สูงกว่าเรา	ผู้ที่เสมอกับเรา	ผู้ที่มีคุณธรรมหรือลักษณะพิเศษ
อาจารย์-ครู พ่อแม่ ผู้ที่มีอาวุโสสูงกว่า ผู้บังคับบัญชา	เพื่อน แฟน สามี หรือภรรยา คนบ้านใกล้เคียง แขกผู้มาเยี่ยม	ผู้ที่มีพระคุณ คนที่ช่วยเหลือ คุณคี่ ผู้ที่มีมารยาทดี
ญาติผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่	เจ้าของบ้าน คนที่เพิ่งรู้จักกัน คนที่ไม่สนิทกัน	พระสงฆ์ ผู้ที่รักรับผิดชอบงาน คนที่ไม่มั่นใจในตนเอง
เจ้านักงาน ตำแหน่งสูงกว่า นายจ้าง พี่	ผู้ร่วมงาน คนที่ไม่ได้ทำงานให้เรา ผู้ร่วมโดยสารรถ	คนที่พิทักษ์ ผู้มีสัจจะ ผู้ที่ทำอะไรให้เรา ผู้ที่ซื่อสัตย์
ประธานในที่ประชุม ผู้ที่มีคุณวุฒิมากกว่า		คนเจียมๆ ผู้ที่รับผิดชอบคำพูดตัวเอง เจ้าหนี้ คนยุติธรรม เป็นผู้มีชื่อเสียง คนที่เห็นเหตุผล

ตารางที่ 3 ผลของความเกรงใจและไม่เกรงใจที่ได้มาจากการสัมภาษณ์คำ
" เกรงใจ "-" ไม่เกรงใจ"

อันดับ	ผลของความเกรงใจ	ความถี่	อันดับ	ผลของความไม่เกรงใจ	ความถี่
1	รอคอย	10	1	ทำเสียงดัง	5
2	ที่จะพูดขอร้อง	5	1	ไม่ไต่ทำผิด	5
2	ควรปฏิบัติ	5	1	มีสิทธิที่จะทำ	5
2	ที่จะเอาเปรียบผู้อื่น	5	1	เราทำถูก	5
2	ผิดเวลา	5	1	ไม่รักษาคำพูด	5
2	รับของคนอื่นมากเกินไป	5	1	ไม่ตรงเวลา	5
2	เราทำผิด	5	1	พูดมากไม่มีเนื้อหา	5
2	พูดเท็จ	5	1	พูดจาหยอกหลอมาก	5
2	ไม่นินทา	5	1	ไม่มีใครอยากคบ	5
10	ไม่กล้าทำอะไรตามใจตนเอง	2	1	ทำไมดี	5
10	ไม่กล้ารบกวน	2	1	พูดสอ	5
10	ไม่กล้าทำ	2	1	ขวางไป	5
10	ไม่กล้าทำให้ผิดหวัง	2	1	วากลา	5
10	ไม่กล้ารบกวนเขา	2	1	แย่ง	5
10	กลัวเขาจะเสียใจ	2			
16	ไม่กล้าปฏิเสธเมื่อเขาขอร้อง	1	1	ไม่พูด	5
16	เป็นทุกข์	1	17	กล้าที่จะทำ	4
16	ไม่กล้าขอเงินเพิ่มจากได้รับ	1	18	ทะเลาะกันบ่อยๆ	1
16	ไม่กล้าวานให้ช่วยทำงาน	1	18	เสียเพื่อน	1
16	เสียเงิน	1	18	งานกาวหนา	1
16	เสียงงานที่คู่	1	18	เพื่อนเกรงใจ	1
16	การงานไม่ก้าวหน้า	1	18	ปล่อยให้รออยู่ได้	1
16	ไม่เป็นตัวของตัวเอง	1	18	เหมือนเด็กไม่ประสา	1
16	ทำอะไรชักใจคนอื่น	1	18	ไม่รู้ใจกันบ้างเลย	1
16	ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น	1	18	ถือเป็นคนเอง	1
16	อยู่รวมกันได้	1	18	ไม่เคารพ	1
16	เค้นเบาๆ	1	18	นิสัยไม่ดี	1
16	อดทน	1	18	กล้าผิดเวลา	1
16	ไม่ทำเสียงดัง	1	18	ครูใหญ่แบ่งงานให้ครูน้อย	
				โดยไม่เกรงใจ	1
16	ไม่กล้ายืม	1	18	ส่งเสียงดังขณะที่เขาเรียน	1
16	ลังเลใจ	1	18	จึงปฏิบัติ	1
16	ความไม่สบายใจ	1	18	ต้องกล้า	1

อันดับ	ผลของความเกรงใจ	ความดี	อันดับ	ผลของความไม่เกรงใจ	ความดี
16	ระมัดระวัง	1			
16	ไม่กล้าบอก	1			
16	ไม่กล้าซักถามคนอื่นทำงาน	1			
16	ไม่ยุ่งก่อก่อเรื่อง	1			
16	ทำให้มีมิตร	1			
16	เป็นผู้ดีต่อตัวเอง	1			
16	ทำให้คนอื่นเกรงใจด้วย	1			
16	ไม่กล้าขอความช่วยเหลือ	1			
16	เป็นคนมีปมคอย	1			

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 3 นี้มีความมุ่งหมายเช่นเดียวกับครั้งที่ 2 แต่เป็นการใช้แบบสอบถามและจากกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน

การเก็บข้อมูลครั้งนี้เก็บจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 152 คน เป็นชาย 69 คน หญิง 83 คน

แบบสอบถามเป็นแบบให้เล่าเรื่องประทับใจเกี่ยวกับความเกรงใจและไม่เกรงใจพร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลดีและผลเสียของหนึ่ง และอีกคนหนึ่งให้บรรยายลักษณะของคนที่ไม่เกรงใจและไม่เกรงใจ

ผลของการเก็บข้อมูลครั้งนี้แสดงให้เห็นธรรมชาติ ผลดี ผลเสีย ของความเกรงใจ และลักษณะของคนที่ไม่เกรงใจและไม่เกรงใจ ปรากฏอยู่ในตารางที่ 4 ที่ 5 ที่ 6 และที่ 7

ตารางที่ 4 แสดงธรรมชาติและผลเสียของความเกรงใจในสถานการณ์ต่าง ๆ

เรื่องของความเกรงใจ	ผลดี	ผลเสีย
1. คนไทยมีนิสัยขี้เกรงใจ	-	ทำให้เสียผลประโยชน์เพราะการเกรงใจทำให้หย่อนสมรรถภาพ
2. สามีรักภรรยามาก ไม่กล้าว่าเมื่อภรรยา กลับบ้านดึก เล่นไฟ พายุชายมานาน	-	ภรรยาชนของหนีไปกับคนอื่น
3. จะขอเงินพอ พอกำลังหลับ เกรงใจรอให้ตื่นเสียก่อน	พอให้เงิน	
4. คนเกรงใจไม่กล้าถามบทเรียนครู	-	ไม่รู้เรื่อง
5. คนเกรงใจก็มักไม่ส่งเสียงดังในห้อง	ครรักและชมว่าเรียบร้อย	-
6. เวลาเมื่อเรื่องเดือดร้อนไม่กล้าขอความช่วยเหลือจากเพื่อนฝูง	-	ต้องลำบากต่อไป
7. มีแขกมากุโหลที่คืนที่บ้านดึกๆ จะปิดไฟเกรงใจ	-	รำคาญ
8. เพื่อนมาขอร้องให้ช่วยสอนหนังสือให้ตอนกลางคืนและกลับดึก	-	ทำให้ไม่ได้พักผ่อน รำคาญ
9. เพื่อนที่พุกอยู่ในห้องเบาๆ เพราะเกรงใจ	เพื่อนๆ รักเขา	-
10. เพื่อนขอร้องให้ช่วยทำความสะอาดห้องเรียนก็ช่วยเขาทำ เพราะความเกรงใจ	ทำให้เพื่อนรัก	-
11. มาอาศัยอาศัยอยู่ เกรงใจช่วยเขาทำงานบ้านทุกวัน ทั้งๆที่เจ้าของบ้านห้าม เพราะมีคนไข และคนสบายใจที่คอยช่วยเหลือ	ทำให้ญาติผู้ใหญ่รัก	-
12. เราไม่กล้าทวงของที่เขาขโมย	-	ของนั้นสูญ เราไม่มีใช้
13. มีคนอาศัยอยู่ที่บ้าน ไปไหนมาไหนบอกกล่าวทุกที และช่วยทำงานบ้าน	เจ้าของบ้านรักและเกรงใจ	-
14. เวลาเขาห้องสมุดโรงเรียนนักเรียนต่างเกรงใจกันไม่คุยกัน และไม่เอะอะ	ทำให้ศึกษาคนกว่าได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย	-
15. คนเกรงใจมักออกค่าใช้จ่ายในการเที่ยวรับประทานอาหาร	เพื่อนๆ เกรงใจ	-
16. เพื่อนผู้ชายพุกหยาบคาย ผู้หญิงเกรงใจไม่กล้าว่า คอยเป็นฝ่ายให้อภัย	-	ทำให้ต้องฟังสิ่งที่ไม่อยากฟัง
17. ไปพักบ้านเพื่อน รู้สึกเกรงใจเขาว่าเขาจะทำเขาลำบาก	ผู้ใหญ่ชมว่าเรียบร้อย	เรารู้สึกอึดอัดใจ

เรื่องของความเกรงใจ	ผลดี	ผลเสีย
18. เวลาสอบเพื่อนขอลอกคำตอบ เกรงใจ ส่งไปให้เขา อ.จ. จับได้	-	ถูกตัดคะแนนวิชานั้น
19. อยากจะถามเพื่อนเกี่ยวกับอะไร แต่เพื่อน กำลังงาน ต้องรอให้เพื่อนเสร็จจึงถาม เพราะเกรงใจ	-	ทำให้ตนติดขัดกับเพื่อนอีกคน
20. เพื่อนมาขโมยของ เกรงใจให้ไป แต่มักไม่คืน	ทำให้เรามีจิตใจ โอบอ้อมอารี	เราเสียของ
21. ขาน 2. บ่นติดกันจะทำอะไรด้อยที่ด้อย เกรงใจกัน	สองขานนี้เป็นมิตรกัน ตลอดไป	-
22. น้าเป็นคนเกรงใจคน โอบอ้อมอารี ป้าเป็นคนไม่เกรงใจใครแม่แต่ยาย เวลา แบ่งมรดกให้น้าไ้มากกว่าป้า ป้าไม่พอใจเลย คาและโกรธน้ากับยาย	น้าไ้มีธรรมมาก เป็นที่รักของทุกคน	-
23. ไปเยี่ยมไข้ที่ ร.พ. คนที่เกรงใจจะพูด ค่อยๆ และปลอบใจคนไข้	คนอื่นไม่รำคาญ คนไข้ สบายใจ	-
24. เพื่อนที่เกรงใจคนมักให้คนอื่น ลอกข้อสอบ	ใครๆก็รัก	เป็นการช่วยเพื่อนในทางผิด
25. จะไปหาอาจารย์เห็นกำลังทำงานเลยไม่ เขาไป รอจนกระทั่งงานทำงานเสร็จ	อาจารย์ไม่เสียงาน	เราต้องรอเสียเวลา
26. มีเพื่อนคนหนึ่งเป็นคนขี้เกรงใจมาก มาหา ที่บ้านก็คุ้ยเบาๆ มาดูโทรทัศน์ก็ดูเงิบๆ หัวเราะค่อยๆ ไม่เคยถือวิสาสะเลย	รู้สึกรักและเกรงใจเพื่อน เจ้านั้นมากอยากให้เขา มาหาบ่อยๆ	-

ความเกรงใจกับบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์

4.1 บทนำ

• บุคลิกภาพอุปนิสัย ค่านิยม ทัศนคติ และวัฒนธรรม คำเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชนโลกกลุ่มชนหนึ่ง ในทำนองเดียวกันที่บุคลิกภาพบางบรรยายถึงเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล แต่เมื่อพิจารณาถึงโดยทั่วๆ ไปแล้ววัฒนธรรมของชนบางเผ่า อาจจะมีการมีความคล้ายคลึงกับของอีกหลายๆ ชนชาติ เช่นเดียวกับบุคลิกภาพของคนๆ หนึ่ง อาจจะมีส่วนคล้ายคลึงกับบุคลิกภาพของอีกหลายๆ คน สิ่งที่ถูกก่อให้เกิดความคล้ายคลึงกันนั้นอาจจะมีอยู่หลายประการ แต่ที่สำคัญที่สุดสำหรับวัฒนธรรมก็คือค่านิยม ส่วนบุคลิกภาพนั้นมีทัศนคติและอุปนิสัย เป็นองค์ประกอบรวมสำหรับการ เปรียบเทียบให้เห็น-ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกัน

นอกจากนั้นถ้าหากพิจารณาจากด้านอิทธิพลวัฒนธรรมที่มีต่อบุคลิกภาพแล้ว จะพบว่าในแต่ละชาติแต่ละภาษานั้น มีบุคลิกภาพที่เป็นส่วนรวมกันอยู่ อันเป็นลักษณะประจำชาตินั้นๆ เช่น คนไทยก็มีบุคลิกภาพแบบหนึ่ง คนญี่ปุ่นมีบุคลิกภาพแบบหนึ่ง และคนอเมริกันก็มีบุคลิกภาพไปอีกแบบหนึ่ง ถ้าหากเปรียบเทียบบุคลิกภาพระหว่างคนไทยกับญี่ปุ่น หรือไทยกับอเมริกันอาจจะพบว่ามีส่วนแตกต่างกันมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเกณฑ์ทางบุคลิกภาพที่เราจะใช้ในการเปรียบเทียบ

เกณฑ์ทางบุคลิกภาพที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบนี้ก็คือเกณฑ์ที่อนุมาณได้มาจากทฤษฎีบุคลาสัมพันธ์ซึ่งแบ่งบุคลิกภาพออกเป็นชนิดใหญ่ๆ โดสองชนิดกล่าวคือ บุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์

บุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์

เป็นบุคลิกภาพที่เน้นความสัมพันธ์กับคนอื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่อ้อมแอ้นต่อญาติมิตร ญาติพี่น้องตามบรรพบุรุษ ไม่เป็นตัวของตัวเอง กลัวถูกทอดทิ้งจากเพื่อนไม่ว่า คนเพื่อนแบบตายแทนกันใด ไม่ค่อยมีอิสระในการตัดสินใจกระทำ ต้องฟังพาทอาศัยผู้ใหญ่อยู่ตลอดเวลา เชื่อถือโชคกลางและพรหมลิขิต คิดจะทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับแรกไม่กล้าตัดสินใจกระทำสิ่งใดโดยง่าย เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนความรู้สึกของบุคคลอื่น จึงไม่ไปในทางเก็บกักความรู้สึกอารมณ์และพฤติกรรม

๒ บุคลิกภาพแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ เป็นบุคลิกภาพของผู้ที่เน้นความสำเร็จในชีวิตเป็นสำคัญ มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เชื่อและเคารพในหลักกฎและเหตุผล มีอิสระในการดำเนินชีวิตและกำหนดวิถีทางชีวิตของตนเอง ถือว่าเป็นอัตลัษิต พยายามสิ่งทีตนคิดว่าถูกต้องควรเหตุผลโดยไม่คอยคำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น จึงมีแนวโน้มไปในทางเปิดเผย ตรงไปตรงมา ไม่เก็บกักความรู้สึกอารมณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ โดยถือหลักของเหตุผลเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เห็นภาพที่เด่นชัดยิ่งขึ้น จึงขอเปรียบเทียบให้เห็นเป็นขอมๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางแรงจูงใจ บุคคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์นั้น ทำอะไรมุ่งหวังให้คนอื่นยอมรับ คำนึงถึงความต้องการของคนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง เช่นตกเป็นนักเรียน พยายามเรียนให้ดีเพื่อให้พ่อแม่เกิดความภาคภูมิใจ ส่วนแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ นั้น ทำอะไรมุ่งหวังความสำเร็จจนทำให้คนอื่นยอมรับ เมื่อทำสำเร็จแล้วจะรู้สึกภาคภูมิใจ

2. องค์ประกอบทางความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์

บุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์นั้นมักจะยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัด ทำให้หย่อนทางด้าน ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ส่วนบุคลิกภาพแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้นยึดหลักร่องเหตุผลและการค้นคว้าหาความรู้ใหม่มาแก้ปัญหา จึงมักมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์

3. องค์ประกอบทางค่านิยม แบบไมตรีสัมพันธ์นั้น สืบเบียดมือ ในขณะที่แบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์เน้น การอดใจ รอได้ (delayed gratification) จึงมีการประหยัดเพื่อการลงทุนในอนาคต

แบบไมตรีสัมพันธ์เน้นการเสียสละมากกว่าความยุติธรรม เช่นเป็นผู้ต้องเสียสละให้น้อง ส่วนแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้น เน้นความยุติธรรม เช่นพี่น้องผดขี้กันเล่นเป็นคน

4. องค์ประกอบทางตัวตน แบบไมตรีสัมพันธ์นั้นมักจะขาดความเป็นตัวของตัวเอง มีการพึ่งตนเองบ้าง อาศัยระบบควบคุมครอบแบบรวมโพธิ์รวมไทรจากญาติมิตร ขาดความรับผิดชอบและความสามารถในการตัดสินใจอะไรใดด้วยตนเอง มีกลวิธีในการป้องกันตัวคนสูง ส่วนแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้นมีความเป็นตัวของตัวเองและการพึ่งตนเองสูงกว่า มีความรับผิดชอบและสามารถตัดสินใจอะไรใดด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยมีกลวิธีในการป้องกันตัวคน

5. องค์ประกอบทางการสื่อสาร แบบไมตรีสัมพันธ์เป็นบุคลิกภาพแบบไม่ถ้อยถนอแสดงความคิดเห็น เพราะมีความกลัวเป็นพื้นฐาน ส่วนแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้นเป็นแบบที่กล้าแสดงความคิดเห็นออกมา เนื่องจากการมีอิสระภาพจากความกลัว และถือหลักเหตุผลเป็นสำคัญ

6. องค์ประกอบทางบุคคลาสัมพันธ์ แบบไมตรีสัมพันธ์มีความกลัวการถูกปฏิเสธจากคนอื่น (Fear of rejection) จึงมักไม่ค่อยกล้าทำอะไรที่เป็นการชักใจผู้อื่น ไม่มีความเป็นอิสระในตนเอง

ต้องคอยพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Mutual Dependency) คอยการเนนความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสัมพันธ์ตามบทบาทอย่างลึกซึ้ง แสดงออกด้วยการเจบรอนแทนเพื่อขอร้องเมื่อเขามีใครมาถกถามหา ส่วนแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์นั้นมีความเป็นอิสระในตนเอง (Personal Freedom) ไม่ค่อยพึ่งพาอาศัยใครและมีความสัมพันธ์ทางบทบาทอย่างผิวเผินมากกว่า

7. องค์ประกอบทางพฤติกรรม แบบไมตรีสัมพันธ์มีการเก็บกด (Inhibition) ความต้องการและระบับพฤติกรรม หรือมีความเกรงใจ มากกว่าแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ซึ่ง เน้นการแสดงออกตามธรรมชาติ (Spontaneity) และตามหลักของเหตุผล

ตารางที่ 5 แสดงธรรมชาติ ผลดี และผลเสียของความไม่เกรงใจ

<u>เรื่องของความไม่เกรงใจ</u>	<u>ผลดี</u>	<u>ผลเสีย</u>
1. คนต่างชาตินักไม่เกรงใจ	ทำให้รู้รายและได้สิ่งที่เขาต้องการ	เป็นที่รังเกียจและถูกดูถูกของคนไทย
2. กำลังคุยหนังสือที่บ้าน เพื่อนส่งเสียงดังขอร้องให้เงียบไม่เงียบ ไม่เกรงใจจึงไปบอกพ่อของเพื่อน เพื่อนถูก	เพื่อนเงียบ ตนคุยหนังสือได้	
3. นักเรียนที่ไม่เกรงใจมักส่งเสียงดังและผู้ที่ไม่เกรงใจนี้มักถามครู	- เข้าใจบทเรียน	ถูกครูและเพื่อนไม่ชอบ
4. มีคนหนึ่งมาชวนคุยบ่อยๆ ให้แล้วแล้วก็มาขอจะให้เราไม่กล้ามาอีก เอาอีก จึงตอบไป	ทำให้เขาไม่กล้ามาอีก	
5. ในการไปกินอาหารร่วมกัน คนไม่เกรงใจตั้งหน้าตั้งตาคินเอาๆ	-	เพื่อนไม่ชอบ
6. คนจอกรถขวางถนนทำให้คนอื่นๆ จอดไม่ได้	-	เปลี่ยนเนื้อที่จอดรถและคนมาที่หลังไม่ชอบ
7. ก่อนสอบไม่เตรียมพร้อม พอเข้าห้องสอบเหี่ยวถามเพื่อน ไม่มีความเกรงใจเพื่อน	-	เพื่อนรำคาญ, ตนสอบตก
8. เพื่อนขอยืมยืมวิสาสะหีบของของเราไปมิดยไม่ได้รับอนุญาต /	-	ทำให้เราเกลียดเขาๆ
9. ชายคนหนึ่งเปิดวิทยุดัง ชายคนที่ 2 เอาก้อนหินขว้างชายคนแรก เกิดตี อยกกันขึ้น	-	ถูกตำรวจจับ, ตนบาดเจ็บ
10. คนเอาเปรียบเพื่อนไม่เกรงใจเพื่อนทำเสียงดัง	-	เพื่อนเกลียด
11. สามีภรรยาที่ทะเลาะกันตึกๆและอื้อเสียงดังคำกันหยาบคาย		คนอื่นรำคาญ, และเป็นที่เกลียดรังจอนคนอื่น

เรื่องของความไม่เกรงใจ	ผลดี	ผลเสีย
12. นักร้องเพื่อนแล้ว เพื่อนไม่มาตามนัด คนรอจนเลยเวลานัดไปมากแล้วเพื่อนก็ไม่มา		ทำให้เรารู้สึกไม่เกรงใจ เพื่อนคนนั้นอีกต่อไป
13. กำลังดูหนังสือ คุณข้างบ้านเกิดเบิกวิทยุตั้งคนจึงตะโกนไปว่าอยากดังทำไมถึงอยากรู้ดัง	เขาหรือวิทยุลง	สิ้นเปลืองเงินทองโดยใช่เหตุ และทำให้คนเป็นคนเห็นแก่ตัวมากขึ้น
14. ลูกไม่เกรงใจพ่อแม่ ขอเงินไปเพียงบ่อยๆ ings ที่พ่อแม่อยากจน	คนได้เที่ยวสบาย	สิ้นเปลืองเงินทองโดยใช่เหตุ และทำให้คนเป็นคนเห็นแก่ตัวมากขึ้น
15. กำลังทำงาน เพื่อนไม่เกรงใจมาแกล้งระราน		ทะเลาะกัน ต่อยกัน/
16. ถูกเหยียบเท้าบนรถเมล์ คนเหยียบไม่ขอโทษ เราแสดงว่าไม่เกรงใจ		ทำให้เราไม่ชอบเขา
17. ขอยืมของแล้วไม่คืน		เราไม่ชอบเขา
18. มาอาศัยบ้านคนอื่นอยู่แล้วไม่ช่วยทำงาน		เจ้าของบ้านไม่ชอบ
19. ถู่วิสาสะหยิบสมุคบันทิกของเราไปคุแล้วเอาไปให้คนอื่นอ่าน และชักชวนให้เพื่อนๆ โกรธเรา เพราะเรานั้นทักเกี่ยวกับเรื่องของคนๆควย		เรารู้สึกโกรธเขา และเพื่อนเขาใจตัวเราผิด ทำให้เราทุกข์ร้อนมาก
20. เวลาขึ้นรถเมล์คนต่างชาติไม่เกรงใจมักแย่งชิงที่นั่ง	เขาได้ที่นั่ง (ผลดีจะเกิดเฉพาะคนหนาคานเท่านั้น)	ทำให้คนอื่นรำคาญ
21. บนรถเมล์ เขาส่งของข้ามศีรษะเราโดยไม่ขอโทษ	-	เรารำคาญและไม่พอใจ
22. คนไม่เกรงใจมักไม่ค่อยจ่ายเงินเวลาร่วมเที่ยว รวมกัน	ตัวไม่เสียเงิน	คนอื่นไม่ชอบ
23. เพื่อนขอยืมเงินแล้วไม่คืน เกรงใจไม่กล้าทวง		ทำให้กลายเป็นเพื่อนชูงอยู่ เสียผลประโยชน์ของเรา
24. เวลาดูหนังสือ เพื่อนที่ไม่เกรงใจมักอ่านเสียงดัง หรือทำเสียงเอะอะ////	-	คนอื่นรำคาญ//// ทำให้โกรธกัน
25. คนไม่เกรงใจมักถู่วิสาสะหยิบฉวยของคนอื่น	-	เขาไม่พอใจ
26. นักเรียนคนหนึ่งกำลังทำความสะอาดห้องอีกคนขึ้นมาเล่นทำให้หงสสกปรก	-	ต้องเสียเวลากวาดใหม่และคนกวาดไม่พอใจ

เรื่องของความไม่เกรงใจ	ผลดี	ผลเสีย
27. ระยะเวลาใกล้สอบ เพื่อนมาคุยด้วยคึกๆ เคื่อนเขาคึกๆให้กลับไป เพราะเกรงใจไม่ไหว	เราได้คุหนึ่งสื่อ	เขาโกรธ
28. มีญาติที่มีหนี้สินมาขอร้องให้ช่วยปลดหนี้ให้ แต่ไม่เกรงใจเขา เราไม่ช่วยปลดให้ แต่ช่วยเหลือจนพอไม่ให้เสียหน้าใจ	เราไม่กระทบกระเทือน และไม่ทำให้เขาเสียหน้าใจด้วย	-
29. คนที่ไม่เกรงใจมักพูดความจริงไม่ถูกกาลเทศะ	-	ทำให้คนอื่นโกรธ
30. คนไม่เกรงใจใคร มักจะเกิดเอาฝ่ายเดียวไม่ยอมเสีย ฉลาดเสียนี้คนน้อยๆ ก็อารมณ์ไม่ดี	-	ทำให้อารมณ์เสียง่าย เมื่อเวลาคนต้องเป็นฝ่ายเสียหรือแพ, ไม่มีใครชอบ
31. มีเพื่อนมาเที่ยวบ้านและค้างด้วยหลายวัน ไม่ช่วยทำงานเลยแม้แต่ช้อนเดียว กินข้าวเสร็จไม่ล้างชามของตน ต้องให้เรทำทุกอย่าง แต่เขาพูดหวานประจบเง	-	รู้สึกไม่ชอบเพื่อนคนนี้ ทั้งๆที่เดิมเป็นเพื่อนรัก
32. นักเรียนคุยกันขณะอาจารย์สอน /	-	ถูก /
33. คนไม่เกรงใจชอบขยี้มเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องเรียนบ่อยๆ ///	คนไม่ต้องซื้อได้ใช้ของคนอื่นฟรี	ทำให้คนอื่นรำคาญ

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบลักษณะของคนที่เกรงใจกับคนที่ไม่เกรงใจ

ลักษณะของคนที่เกรงใจ	ลักษณะของคนที่ไม่เกรงใจ
<u>ทัศนคติ, อารมณ์, และค่านิยม</u>	<u>ทัศนคติ, อารมณ์, และค่านิยม</u>
อาย	หน้าคาน
ไม่กล้า	เป็นคนตรง
สุขุมเยือกเย็น	เป็นกล้าในทางผิด
ใจเย็น	ทะเลิง
จิตใจสูง	หยามकुลาย
รักความสงบ	ชอบเล่นเสมอ
รักความยุติธรรม	ชอบสนุก
มีวัฒนธรรมสูง	คึกคะนอง
เป็นมารยาทอันดีงาม	นิสัยไม่ดี
เป็นของจำเป็นในการที่คนเราจะคบ	อารมณ์ฉุนเฉียวง่าย
หาสมาคมกัน	ใจร้อน
สวยงาม	เป็นคนไม่มีความรับผิดชอบ
สมบัติดี	ความชั่ว
ความโอหัง	ความผิด
ไม่มีความเชื่อมั่นตนเอง	ความไม่เจียม
ความรัก	เจตนาร้าย
สะอาด, บริสุทธิ์	อิจฉา
ความดี	ไม่ยุติธรรม
ใจเย็น, อารมณ์เย็น	ไม่
ใจดี	ใจร้อน
ซื่อ, ไม่กล้า	ไม่มีเหตุผล
มีสัจจะ	ไม่ซื่อตรง
กตัญญู, รุค	ไม่มีศีลธรรม
หน้าตายมแย้ม	ไม่ป็นผู้
มีเหตุผล	ไม่มีความกตัญญู
มีศีลธรรม	ลึกลับในแง่ร้าย
รักความสงบ	ไม่มีความละเอียดใจ
ซื่อตรง	เป็นคนเอาแต่ใจ
อดทน	ไม่ดี
รอบคอบ	อกตัญญู
ความดี	นิสัยไม่ดี
น่านับถือ	ความอิจฉา
ความเจริญ	ไม่พำนับ
นิสัยดี	ไม่ซื่อสัตย์
ช่วยให้เราคิดก่อนจะทำอะไร	จริงใจ
	ความซื่อ
	ความโกรธ

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบลักษณะของคนที่เกรงใจกับคนที่ไม่เกรงใจ

ลักษณะของคนที่ไม่เกรงใจ	ลักษณะของคนที่ไม่เกรงใจ
<u>ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล</u>	<u>ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล</u>
เอาใจคนอื่น	เห็นแก่ตัว
รักษาน้ำใจคนอื่น	เห็นแก่ได้
ตามใจผู้อื่น	เอาแต่ใจตนเอง
นึกถึงอกเขาอกเรา	ทำตามใจตนเอง
เห็นใจคนอื่น	ชักใจผู้อื่น
เห็นแก่หน้าคนอื่น	ชอบทำให้คนอื่นไม่สบายใจ
เชื่อใจผู้อื่น	อาศัยคนอื่นเป็นที่พึ่ง
ไม่เห็นอกตัว	ชอบทำให้คนอื่นไม่สบายใจ
ไม่เอาเปรียบเพื่อน	อาศัยคนอื่นเป็นที่พึ่ง
เสียสละ	ชอบใช้คนอื่นทำงาน
นึกถึงส่วนรวม	รบกวนคนอื่นขณะทำงาน
ให้ความร่วมมือกับคนอื่น	ไม่ช่วยเหลือและไม่ให้ความร่วมมือกับคนอื่น
ช่วยเหลือคนอื่น	ชอบยืมของของคนอื่น
ชอบช่วยตนเอง	รูดล่าอาณาจักร สิทธิ หน้าที่ของคนอื่น
ไม่รบกวนคนอื่น	ขาดความนับถือ
อึดอัดใจเมื่อต้องอาศัยคนอื่น	มีถิ่นกำเนิดอยากแค้น
ไม่ทำความเดือดร้อนมาสู่คนอื่น	เป็นชนชาติเจริญถึงขีดสุด
ไม่ข่มขู่คนอื่น	เป็นที่นินย
ไม่รูดล่าอาณาจักรหน้าที่สิทธิของคนอื่น	
ตอบแทนผู้ให้เสมอ	
ไม่ทำให้คนอื่นผิดหวัง	
ได้รับการฝึกนิสัยดี	
ชอบอยู่คนเดียว	
ไม่ค่อยคบหาสมาคมกับคนอื่น	
ไม่ค่อยมีเพื่อน	
ส่วนมากมักเป็นเพศหญิง	
ความรับผิดชอบ	
ความเป็นผู้ดี	
วัฒนธรรมประเพณี	
เป็นสมบัติของเด็ก	
เป็นสิ่งที่ทุกคนควรจะมี	
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	
เอาใจผู้อื่น	
ตามใจผู้อื่น	
ทำตามคำขอร้องของผู้อื่น	
โหมดมอวารี	

ตารางที่ เปรียบเทียบลักษณะของคนที่มีแรงใจกับคนที่ไม่แรงใจ

ลักษณะของคนที่มีแรงใจ	ลักษณะของคนที่ไม่แรงใจ
<u>ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล</u>	<u>ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล</u>
เอาใจเขามาใส่ใจเรา	เห็นแก่ตัว
ไม่ใช่ผู้อื่นทำงาน	ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง
ไม่รบกวนคนอื่น	เอาแต่ใจตนเอง
ไม่ขอความช่วยเหลือจากคนอื่นง่ายๆ	จิตใจตนเอง
ไม่ทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น	ไม่คล้อยตามใคร
เคารพในสิทธิของผู้อื่น	ชอบคัดค้าน
ไม่ยกตนข่มท่าน	ถูกความรู้สึกเห็นของผู้อื่น
ไม่เห็นแก่ตัว	ยกตนข่มท่าน
ให้อภัยคนอื่น	คิดว่าตนเองดีกว่าคนอื่น
เคารพความคิดเห็นของคนอื่น	ซ้ำเติมคนอื่น
ไม่เอาเปรียบคนอื่น	ทับถมคนอื่น
เห็นใจคนอื่นเสมอ	คอนแค้นคนอื่น
ไม่ถูกคนอื่น	พูดส่อเสียดให้ร้ายคนอื่น
ไม่ทำผิดคนอื่นกะทบกะเทือนใจ	ชอบรบกวนเวลาคนอื่น
ความสามัคคี	เอาเปรียบคนอื่น
คนไทย	ขอความช่วยเหลือจากคนอื่น
เป็นนิสัย	ทำดีต่อหน้า ลับหลังร้าย
ความสงบ	ให้เพื่อนออกเงินแต่ฝ่ายเดียว
กลัวคนโกรธ	ชอบวนกับเรื่องของคนอื่น
กลัวคนรำคาญ	ชอบว่าคนอื่นให้เขาอาย
	ไม่ชอบช่วยคนอื่น
	ไม่หวังดีต่อคนอื่น
	สังคมไม่เจริญ

ลักษณะของคนที่ไม่เกรงใจ	ลักษณะของคนที่ไม่เกรงใจ
แบบกระสวนของพฤติกรรม	แบบกระสวนของพฤติกรรม
เงี้ยบขริบ	ขี้เหินยว เกินไป
พคนอย	ไม่รู้จักกาลละเทศะ
หิสรเราะหรืออัยมายก	ทำหรือพูดไม่คิด
พคคอยๆ	พูดมาก
ไม่เอะอะขณะคนอื่นทำงาน	ส่งเสียงดัง
ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น	พูดตรงไปตรงมา
ไม่กล้าทวงเงิน, หรือทวงของที่คนอื่นยืมไป	พูดกะทบกะเทือนใจคนอื่น
ไม่กล้าพูด	พูดกะโชกกะชาก
ไม่กล้าแสดงความรู้สึกไม่พอใจออกมา	พูดหัวเหินและคั่งในทางผิด
พูดไฟเราะอ่อนหวาน	ไม่สุภาพ
สุภาพเรียบร้อย	ไม่มีความเคารพ
มารยาทดี	ไม่รู้จักการรอคอย
เฉื่อยชา ไม่เป็นคนขี้เล่น	แข่งถูกระหว่าง
คิดก่อนทำ	อวดดี
รอบคอบ	คหมีนเหยียบหยาม
รู้จักรอคอย	ไม่โ
ระมัดระวังตัว	ร่นวาย
รู้ว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ	ทำจริง
อายุเมื่อเขาถึงคุณแปลกหน้า	มารยาททราม
พูดอ้อมค้อม ไม่ค่อยพูดความจริง	พคหยาบคาย กระข้าง
ไม่พูดหัวเหินและคั่งในทางที่ผิด	พคมาก
ไม่กล้าขัดใจ	ขบ
สุภาพเรียบร้อย	ทำเสียงดังรบกวนคนอื่น
พูดอ่อนหวาน	พคขวานผ่าซากตรงไปตรงมา
พคนอย	พคตามใจคิดไม่ระมัดระวังตัว
พคเสียงค้อยๆ	ทำอะไรตามใจชอบ
เวลาพคมีกระมีกระวังตัว	ไม่เรียบร้อย
พคอ้อมค้อม	ไม่มีมารยาท
พคถนอมน้ำใจคนอื่น	ไม่สุภาพ
เป็นคนเงี้ยบ สงบเสงี่ยม	ชอบปากอวด
มีมารยาท	หยับของของคนอื่น
เก็บความรู้สึกไว้	ไม่เก็บความรู้สึก
ขำคึก, คึกคัก	เปิดเผยมจกเกินไป
ไม่กลามองหน้าคนอื่น	กลามองหน้าผก
ไม่กล้าออกความเห็น	หน้าบึ้งตึง
ไม่กล้าแสดงตน	ชอบทำเล่นกว่าคนอื่น
เข้าใจง่าย	ไม่ยอมเข้าใจสิ่งใดง่าย
ไม่ซ้ำเติมคนอื่น	กล้าทำ
ไม่ส่อเสียดถากถาง	ทำความดี
รู้จักประมาณตน	การขัดแย้ง
หิกลาละเทศะ	มองคนแต่หัวจรดเท้า
	ไม่เกรงใจเรา
	ไม่ตรงเวลา
	ไม่ซื่อตรง
	แสดงความคิดเห็น

สารบัญ
ตอน 2

บทที่

หน้า

1. บทนำ

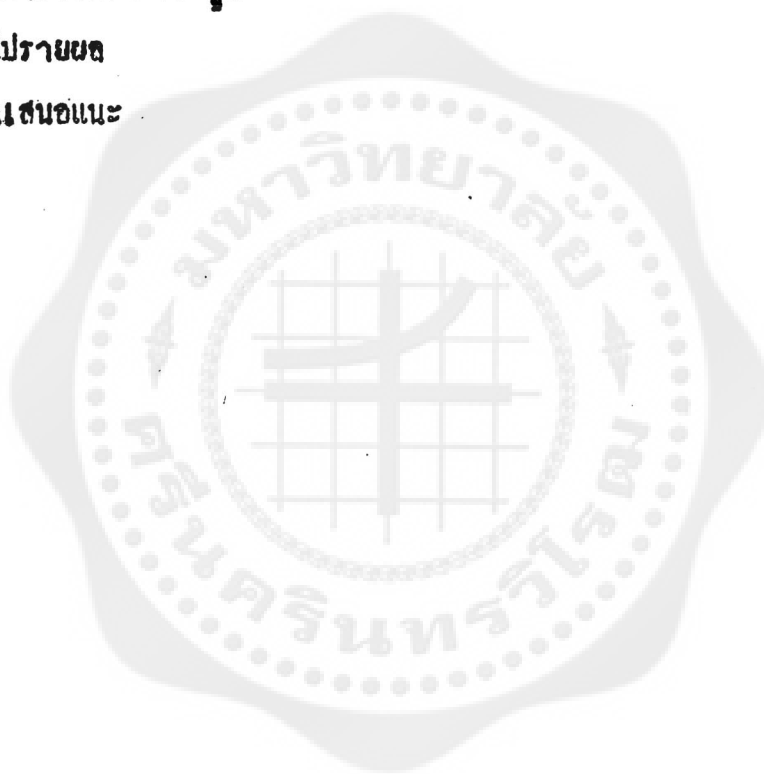
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	8
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	9
นิยามปฏิบัติการศัพท์เฉพาะ	9

2. ทฤษฎี เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	32
เหตุผลสนับสนุนสมมติฐาน	33

3. วิธีการในการศึกษาค้นคว้า	
กลุ่มตัวอย่าง	41
เหตุผลเบื้องหลังการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	43
ลำดับขั้นของการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	48

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การเสนอข้อมูลในตอน 1	51
การเสนอข้อมูลในตอน 2	65
การศึกษาหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร	69
การวิเคราะห์องค์ประกอบ	90

บทที่	หน้า
5 การวิจัยโดยสังเขป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
การวิจัยโดยสังเขป	106
ความมุ่งหมาย	106
กลุ่มตัวอย่าง	106
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	107
การวิเคราะห์ข้อมูล	107
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	127
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก	
บทคัดย่อ	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่และ เพศ	41
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่อาศัย เพศ และระดับอายุ	42
3 เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย	51
4 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิงแยกตามถิ่นที่อยู่	52
5 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศหญิงแยกตามถิ่นที่อยู่อาศัย	53
6 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศชายแยกตามถิ่นที่อยู่	54
7 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิงตามระดับอายุ	55
8 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศชายตามระดับอายุ	56
9 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศหญิงตามระดับอายุ	57
10 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิง โดยแยกตาม เพศ ระดับอายุ และที่อยู่อาศัย	59
11 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศชายตามระดับอายุและที่อยู่อาศัย	61
12 เปรียบเทียบความเกรงใจตามสถานการณ์และสัมพันธภาพ	63
13 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความเกรงใจ Form K - N	66
14 แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจของคนไทย 60 ตัวแปร	69
15 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ที่ปรากฏในตัวแปร 60 ตัวแปร ก่อนการหมุนแกน	91
16 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนทั้ง 13 องค์ประกอบ ที่ปรากฏอยู่ในตัวแปร 60 ตัวแปร	95

บัญชีภาพประกอบ

ภาพที่

หน้า

- 1 แผนผังแสดงองค์ประกอบความเกรงใจของคนไทย

125

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้อาจกล่าวเป็นยุคแห่งการพัฒนา เพราะประเทศทั้งหลายต่างเร่งระดมสรรพกำลังที่มีอยู่เพื่อการพัฒนา แม้ว่าการพัฒนานั้นอาจพิจารณาได้หลายแง่หลายมุมก็ตาม แต่ก็มีนักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่า "การพัฒนาประเทศ" ก็คือ การเอาทรัพยากรต่างๆ เช่น กำลัง กำลังเงิน ทรัพยากรธรรมชาติ วัสดุ เครื่องมือใช้ เทคนิคต่างๆ ตลอดจนกำลังอำนาจแห่งชาติมาประกอบกันเพื่อให้บังเกิดความสำเร็จตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้ และในบรรดาสรรพปัจจัยของการพัฒนาประเทศนั้น หากได้พิจารณาโดยถ่องแท้แล้ว จะพบว่ากำลังคนน่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาจึงจำเป็นต้องจัดทำควบคู่กันไปกับการพัฒนาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะคนเป็นหัวใจของทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นพลังสมอง ความคิด หรือความรู้ทางการงาน ล้วนเกิดจากน้ำมือและปัญญาของคนทั้งสิ้น คนคิดและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ เพื่อนำมาซึ่งความทองการทั้งทางกายและทางใจ และในขณะที่เดียวกัน คนก็คิดหาวิธีสิ่งต่างๆ ที่ไม่ต้องการ ฉะนั้น คนจึงเป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลายในสังคม กำลังคนจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้าและมั่นคง/ถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใต้มีพระราชหัตถเลขาถึงเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ความว่า "ในเมืองเราไม่ขัดข้องอันใดยิ่งกว่าคน การเจริญอันใดจะเป็นไปไม่ได้เร็ว ก็เพราะเรื้อคนน้อยอย่างเดียว" (จดวิทย์ ๗ กลาง, 2510: 12-27) และกำลังคนที่มีคุณภาพ นั้นจะไม่เป็นกำลังพัฒนาอื่นๆ อีกด้วย เช่น เศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองให้ก้าวหน้าสืบไป (ชลธ ขรรณศิริ 2515:223)

ศาสตราจารย์ ฮาโรลด์ เอฟ. วิลเลียมสัน (Harold F. Williamson) และศาสตราจารย์ จอห์น บัททริก (John Buttrick) ได้ในข้อคิดว่า "กำลังคน" หมายถึงนักวิทยาศาสตร์ นักธุรกิจ ข้าราชการ คนงาน และบุคคลอื่นๆ ที่ได้ใช้กำลังความสามารถตลอดจนความรู้ สติปัญญา ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

อันก่อให้เกิดประโยชน์ขึ้น (ประหยัค บุณศิริ, 2509 : 1) ดังนั้น "ทรัพยากรคน"

จึงจัดว่าเป็นปัจจัยที่มีค่าที่สุดอย่างหนึ่งในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ซึ่งประเทศชาติจะเจริญไปได้ยาก ถ้าหากว่า "กำลังคน" ไม่ได้รับการปรับปรุงใหม่

คุณลักษณะหรือบุคลิกลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 33 - 35)

ข้อสนับสนุนความสำคัญของปัจจัยบุคคลอีกประการหนึ่ง ในแง่ของการบริหาร

จะเห็นได้ว่า จากวิวัฒนาการอันยาวนานของมนุษยชาติ ความสำเร็จของการบริหารนั้นขึ้นอยู่กับ

บุคคลเป็นสำคัญ ชาติที่ขาดแคลนทรัพยากรทางธรรมชาติ แต่อาศัยความสามารถของคน

ในชาติ เทคโนโลยีที่คิดค้น ก็สามารถเป็นชาติมหาอำนาจที่มั่นคงได้ เช่น ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศอังกฤษ เป็นต้น ในทางตรงข้ามชาติที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แต่ทว่า

ขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ก็ไม่อาจจะนำเอาทรัพยากรเหล่านั้นมาพัฒนาประเทศ

ให้เจริญรุ่งเรืองได้ และก่อนที่ประเทศจะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุให้ก้าวหน้าได้

อย่างแท้จริงนั้น จะต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจิตใจและแบบแผนพฤติกรรมตลอดจน

ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมนั้นเสียก่อน สำหรับปัญหาทางด้านสังคมในประเทศด้อยพัฒนา

ที่เป็นอุปสรรคขัดขวางเศรษฐกิจนั้นมีหลายประการ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี และสถาบัน

ที่ล้าสมัย ระเบียบการศึกษาของประชากรยังต่ำ ขาดความรู้ความชำนาญทางเทคนิค ชีวิตทาง

เศรษฐกิจผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับระบบครอบครัว เผ่าพันธุ์ วงศ์ตระกูล กลุ่ม และชุมชน

ของชนมากเกินไป ถ้าเราสามารถเตรียมคนให้เป็นไปตามความต้องการ การพัฒนาในด้านอื่น ๆ

หรือการบริหารในขั้นต่อไปก็จะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และในเมื่อเป็นที่ยอมรับกันว่า

"คน" เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และการบริหารงานทุกสาขาแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้อง

หมั่นดูแล เอาใจใส่ ทำนุบำรุงรักษา "คน" ให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อยู่เสมอ และ "การลงทุนเรื่องคน" นั้น อัลเฟรด มาร์แชล (คํารัง มัชฌมณันท์,

2511 : 19 - 23) ลงความเห็นว่า เป็นการลงทุนมีค่ามากที่สุด และจะได้ผลตอบแทนที่สูง

ถ้ากำลังคนนั้นมีประสิทธิภาพ ดังคำพังเพยจีนที่ว่า "ไม่มีอะไรยากเท่าเป็นคน" สนิท วิไลจิตต์

(2510 : 1 - 2) กล่าวว่า คนเรามีจิตใจและความแตกต่างนานาประการอยู่ในตัว

ของแต่ละบุคคล (คํานีร์ เลชะกุล, 2513 : 11 - 14) จิตใจเป็นบ่อเกิดของนิสัย

อันมีลักษณะเป็น "นาย" บังคับให้บุคคลทำอะไร ๆ ก็ได้ ทำก็ได้ ทำเลวก็ได้ ซึ่งเซอร์วิลเลียม แฮมิลตัน (J.M. and M.J. Chen, 1960 : 181) ได้สรุปไว้ว่า "บนพื้นแผ่นดิน ไม่มีอะไรยิ่งใหญ่ไปกว่ามนุษย์ ในมนุษย์ไม่มีอะไรจะยิ่งใหญ่ไปกว่าจิตใจ" และสุนทรพจน์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (2507 : 7) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "คนเป็นปัจจัยสำคัญกว่าเงิน ถ้าคนไม่ดี ให้เงินไปสักเท่าใด ก็ทำไม่ได้ผลที่ต้องการ ถ้าคนดี มีความสามารถจริง อาจทำอะไรโดยไม่ต้องใช้เงิน หรือทำงานไ้ผลเกินกว่าเงินที่ลงไป" ดังนั้นเมื่อ "บุคคล" เหล่านั้นรวมกันขึ้นเป็น "กลุ่มก้อน" ใหญ่ ๆ เป็นหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด และประเทศแล้ว ลักษณะนิสัยของบุคคลจะรวมกันขึ้นเป็นพลังมหาศาล สามารถบันดาล และบังคับให้ประเทศนั้นมีความแข็งแรงและเจริญก้าวหน้าก็ได้ ล่มจมก็ได้ พลังอำนาจนิสัย ที่รวมกันทั้งชาติ เช่นนี้เรียกว่า ลักษณะนิสัยประจำชาติ (National Character) และประเสริฐ แยมกลินฟุง (2513 : 66 - 70) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะนิสัย ประจำชาติไทยในส่วรวม ๆ ไว้ดังนี้

1. ความรักอิสรภาพ ไม่ต้องการอยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น ไม่ชอบบังคับน้ำใจ ลักษณะเช่นนี้ทำให้คนไทยค่าความเป็นชาติและเอกราชมาจนทุกวันนี้ อันเป็นข้อเสียทำให้คนไทยไม่รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ การประสานงานหรือการทำงานเป็นกลุ่ม มักมีปัญหา
2. การย้ำความเป็นตัวของตัวเอง พุทธศาสนาสอนให้คนไทยมีความพอใจ และเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ชอบให้คนอื่นมายุ่งเรื่องส่วนตัวของตน ไม่ชอบการรวมตัวเป็นกลุ่ม ถือว่า "บ้านใคร ใครอยู่ อยู่ใคร ใครนอน" และในการติดต่อสัมพันธ์กัน บุคคลควรจะมีหลัก "เกรงใจ" กัน ซึ่งหมายถึงการไม่เรียกร้องบังคับให้คนอื่นทำในสิ่งที่เขาไม่อยากทำ
3. ความรู้สึกมักน้อย สันโดษ และพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ มักทำ "ใจเย็น" "เฉยไว้" "ไม่เป็นไร" ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น
4. การย้ำหาความสุขจากชีวิต สนุกสนาน ร่าเริง ชอบชีวิตง่าย ๆ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยในการทำงาน การควบคุมตนเอง
5. การย้ำการเคารพเชื่อฟังอำนาจ นิยมการแสดงความอ่อนน้อม และเคารพเชื่อฟังผู้มีอำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปตามแบบพิธี ซึ่งแสดงฐานะสูงต่ำของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

เช่นการแสดงออกในสรรพนามชนิดต่าง ๆ ที่ใช้เรียกแทนชื่อบุคคล และการปฏิบัติต่อกันใหญ่
ผู้อาวุโส

6. ความสุภาพอ่อนโยน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ น้ำใจกว้างขวาง ไม่เอารัดเอาเปรียบ
ผู้อื่น เมตตากรุณา

ลักษณะนิสัยประจำชาติช่วยให้เราเข้าใจความแตกต่างระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้
เหตุไฉนบางประเทศจึงประสบความสำเร็จในการสร้างความมั่นคงให้แก่ระบอบประชาธิปไตย
และมีการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง การศึกษาลักษณะนิสัยประจำชาติของคนในประเทศหนึ่ง
จะทำให้เราทราบความเข้มแข็งและจุดอ่อนแอของคนในประเทศนั้น ทราบเหตุผลและความ
กคคคต่าง ๆ ซึ่งอยู่เบื้องหลังนโยบายการเมือง เศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ

จากลักษณะนิสัยประจำชาติไทยคงกล่าว ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2514 : 141-149)
ให้ข้อคิดเกี่ยวกับลักษณะจิตใจและสัมพันธภาพของคนในกรุงเทพฯ เดิมกรุงเทพฯ เป็นเมืองเล็ก ๆ
ประชาชนสนใจซึ่งกันและกัน เมตตากรุณาต่อกัน แต่ปัจจุบันนี้ กรุงเทพฯ เป็นเมืองใหญ่
ความเห็นต่างกันทางใจมากขึ้นทุกที จิตใจของคนเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด เห็นความลำบาก
ความทุกข์ทรมานของคนอื่นเป็นของธรรมดา ไม่มีน้ำใจ ซึ่งลักษณะเช่นนี้มีน้อยมากในสังคมชนบท
มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เคื้อกร่อนแทนกัน เป็นกันเอง มีค่านิยมการแบ่งปันกันมากกว่า
การแข่งขัน ยึดมั่นในประเพณี เคารพผู้อาวุโสมากกว่าคนในกรุงเทพฯ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึง
ลักษณะสังคมไทยได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมชนบท (Rural Society) (ไพฑูริย์ ช่างเรียง,
2514 : 4 - 24) สัมพันธภาพและการดำเนินชีวิตประจำวัน มักจะทำไปตามความรู้สึก
และตามขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่ได้เป็นไปตามเหตุผลที่ควรจะเป็น คนไทยนิยมการรู้จักกัน
เป็นส่วนตัว เป็นกันเอง ถือเอาถือเรา ชี้อาย ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
กลัวจะขายหน้า และเป็นสังคมที่มีใจ โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน นอกจากนี้
สังคมไทยยังจัดได้ว่า เป็นสังคมเกษตร (Agrarian Society) นิยมยกย่องอำนาจ เงิน
ความเป็นผู้อาวุโส และการเป็นเจ้าคนนายคน ทุกคนรู้จักกัน เป็นส่วนตัวมากที่สุด ไปมาหาสู่กัน
ทำให้เกิดความสนิทสนมกลมเกลียวกัน ยึดถือประเพณีในการเคารพเชื่อถือในตัวบุคคล
เคารพผู้ใหญ่ และผู้อาวุโส เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ จึงทำให้
ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ กลายเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งการพัฒนาประเทศได้

และเมื่อเปรียบเทียบกับสังคมในเมืองหลวง (ไพฑูรย์ เครือแก้ว, 2513 : 7 - 101) ความสะดวกสบายของสังคมในเมืองหลวงได้เพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ ศีลธรรมของประชาชนเสื่อมลง ในอัตราที่น่าใจหาย ความดี ความซื่อสัตย์ ความถูกต้อง ความเสียสละเพื่อผู้อื่น ความไม่โลภ-โมโทสัน และสิ่งอื่นที่ค้ำจุนของสังคมไทยนั้นกำลังเป็นสิ่งที่หายาก นอกจากนี้ คร.ไพฑูรย์ เครือแก้ว ยังได้กล่าวถึงลักษณะของสังคมไทยว่า สังคมไทยยกย่องความใจกว้าง คนไทย ตามชนบทหมกมီးใจ เมตตากวกรูคา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูรู้คุณ ดังจะเห็นได้จากการทำพิธีไหว้ครู ก็เพื่อให้บุคคลได้รู้จักกตัญญูต่อบุคคลผู้มีพระคุณ สังคมไทยยกย่องการเคารพ นบนอบ รู้จักที่ต่ำสูง พูจจาอ่อนน้อม รู้จักผู้ใหญ่ เคารพผู้สูงอายุ หรือฐานะทางสังคมสูงกว่า รวมทั้งความสุภาพเรียบร้อย เจียมเนื้อเจียมตัว รักและซื่อสัตย์ต่อผู้มีบุญคุณ เป็นต้น

สำหรับพื้นฐานค่านิยมวัฒนธรรมและลักษณะของสังคมไทยนั้น คร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2512 : 2 - 3) ได้พูดถึงทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์ โดยเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Achievement Society) กับสังคมไมตรีสัมพันธ์ ซึ่งพอจะสรุปเป็นลักษณะสังคมในค่านต่าง ๆ ได้ดังนี้

- พื้นฐานทางจิตวิทยาและสังคม เป็นแบบพึ่งพิงซึ่งกันและกัน คือมีการดำเนินชีวิตที่ต้องผูกพันกับบุคคลอื่น ไม่มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง จะทำสิ่งใดก็มักจะคำนึงถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง จนบางครั้งทำให้เป้าประสงค์เดิมเปลี่ยนแปลงไป

- พื้นฐานทางจิตวิทยา มีลักษณะของการยับยั้งชั่งใจ ไม่กล้าตัดสินใจ กระทำสิ่งใดโดยง่าย เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนความรู้สึกของบุคคลอื่น

จากลักษณะสังคมดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นว่า บุคคลในสังคมไมตรีสัมพันธ์มักจะรือร้อ ขาดความกล้าและความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการให้ก้าวหน้า นั่นคือ มักจะพูดว่า "ไม่เป็นไร" "ไม่โกรธ" "ใจเย็น ๆ" "เฉยไว้" เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ เมื่อประมวลเข้าจะกลายเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของคนไทย ที่เรียกว่า "ความเกรงใจ" นั่นเอง

เนื่องจากคนไทยมีลักษณะเกรงใจมาก จึงทำให้คนไทยมีบุคลิกภาพที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะสังคมไทยถือว่า ความเกรงใจ นั้นเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งที่จะเก็บกอด และควบคุมพฤติกรรมทางสังคมให้อยู่ในกรอบของความเหมาะสมที่สังคมยอมรับ ถือว่า

ความเกรงใจเป็นคุณสมบัติของผู้ดี การที่เด็กโต้แย้งผู้ใหญ่ถือว่าเป็นการลบหลู่ ข้อเสียของความเกรงใจทำให้คนไทยขาดความคิดริเริ่ม ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น อันอาจมีส่วนไปสะกดกั้นความรู้สึกริเริ่มคิดของคนไทยเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ความเป็นผู้นำ และการโต้แย้งด้วยเหตุผล เป็นต้น ซึ่งตรงข้ามกับบุคลิกภาพของบุคคลที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตย หรือสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ จะเป็นตัวของตัวเอง ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่มีระบบเจ้าขุนมูลนายหรือนับถือผู้อาวุโส ทุกคนมีความนับถือและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 35 - 42)

✓ การพัฒนาสังคมไทยซึ่งเป็นแบบไมตรีสัมพันธ์ (Affiliative Society) ไม่เป็นแบบสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Achieving Society) นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบุคลิกภาพของคนในชาติเสียใหม่ ให้กล้าคิดกล้าแสดงออก มีอิสระในการสื่อสารระหว่างบุคคลให้มากขึ้น (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 38) นั่นคือ ต้องปรับปรุงระบบการอบรมสั่งสอนในครอบครัว ในโรงเรียน ระบบความสัมพันธ์ของคนในหน่วยงาน อันจะช่วยหล่อหลอมให้มีบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการปลูกฝังการกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ มีทัศนคติเป็นประชาธิปไตย ถ้าบุคคลทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาประเทศเป็นไปในลักษณะดังกล่าว การพัฒนาประเทศย่อมประสบผลสำเร็จ แต่ถ้าสังคมเรายังมี "ความเกรงใจ" มี "หน้า" อยู่ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2514 : 14 - 22) อันเป็นลักษณะของคนไทย เราจะถอนโคนมันได้ยาก การศึกษาทั้งทฤษฎีและวิจัยสิ่งเหล่านี้ประกอบ น่าจะมีส่วนช่วยควบคุมการพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปตามเป้าหมายที่เราต้องการ นับว่าเป็นความสำเร็จบางส่วน ทั้งในการช่วยชาติและช่วยตนเองให้ไกลจากหายนะปลายทางยิ่งขึ้น

* แต่สังคมไทยเรา (วีรยุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2513 : 1) มีค่านิยมเกี่ยวกับกรรมสารรวม ความสงบเรียบร้อย ซึ่งเราใช้อบรมสั่งสอนบุตรหลานกันมาตั้งแต่เด็ก นิยมให้เด็กมีมารยาท เรียบร้อย นิ่งนิ่ง ๆ กระทำสิ่งใด ๆ ด้วยความระมัดระวัง ฝึกให้มีสัมมาคารวะคือผู้มีอาวุโสกว่าทั้งทางวัยวุฒิและคุณวุฒิ ให้รู้จักที่ต่ำที่สูง รู้จักกาลเทศะ เอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นพื้นฐานอันสำคัญของบุคลิกภาพที่มีความเกรงใจ อันมีลักษณะไม่กล้าแสดงออก เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้อื่น หรือเป็นการกระทำที่ผู้อื่นรู้สึกอับอายใจไม่สะดวกด้วยประการทั้งปวง ถ้าเป็นเช่นนั้น ความเกรงใจนับได้ว่า

เป็นค่านิยมเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลในทางเสริมสร้างความราบรื่นให้กับ
สัมพันธไมตรีและความสงบเรียบร้อย แต่ในอีกทัศนะหนึ่ง ความเกรงใจ ถ้ามีมากเกินไป
หรือใช้ไม่ถูกกาลเทศะและหลักของเหตุผล ก็อาจจะนำผลเสียหายมาสู่การพัฒนาบุคลิกภาพไปสู่
เป้าหมายตามครรลองแห่งประชาธิปไตย กล่าวคือ การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ถ้าหากยังมีความเกรงใจมากจนไม่กล้า
แสดงความคิดเห็นแล้ว ผลเสียหายอาจจะเกิดขึ้นกับส่วนรวมได้อย่างยากที่จะประมาณ

ดังได้กล่าวมาแล้ว "ก๋าลังคน" เป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาก๋าลังคน (ธารง บัวศรี, 2510 : 124) จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาการศึกษา

ซึ่ง คร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 33 - 34) ให้ความคิดเห็นว่า ถ้าปัจจัยสำคัญ

ในการพัฒนาก๋าลังคนคือการศึกษาแล้ว จะจัดการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรม

และบุคลิกภาพตามที่ต้องการ กล่าวคือ มีนิสัยใฝ่หัดหัด มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และใน

ขณะเดียวกันก็เป็นคนที่มีความสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

กล้าพูดกล้าทำ สามารถพึ่งตนเองได้ มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมี

แรงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และเป็นคนที่มีประสิทธิภาพสูง อันจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ

ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาถึง "ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย" ที่วิจัยใน 1973
กรม กษ
ส.ช.ว.ด.ร

อันเป็นบุคลิกภาพหรือลักษณะประจำชาติที่สำคัญของคนไทยว่า "ความเกรงใจ" ที่ปรากฏ

ในความรู้สึกนึกคิดของคนไทยนั้นคืออะไร มีลักษณะและธรรมชาติเป็นอย่างไร มีสาเหตุมาจากไหน

เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดระบบการศึกษา ตลอดจนการวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศ

ตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ //

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบบุคลิกภาพ "เกรงใจ" ของบัณฑิต
และนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ตามหัวข้อต่อไปนี้

ก. เพศ

ข. อายุ

ค. ที่อยู่อาศัย

2. เพื่อศึกษาลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยโดยส่วนรวมว่า
มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างฝ่ายที่สนิทสนมเป็นกันเอง
กับฝ่ายที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน ในสถานการณ์ต่อไปนี้

- ก. ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์
- ข. ในฐานะที่ท่านเป็นครูอาจารย์
- ค. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้น้อย
- ง. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อน
- จ. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนบ้านกัน
- ฉ. ในฐานะที่ท่านเป็นบุตร
- ช. ในฐานะตัวท่านเอง
- ซ. ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนผู้ไปติดต่อ

ความสำคัญของการศึกษาคนควา

ผลของการศึกษาคนควาครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ

1. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของความเกรงใจว่า คนไทยที่มีความเกรงใจ
นั้นมีลักษณะอย่างไร มีบุคลิกภาพเป็นเช่นไร บุคลิกภาพเหล่านั้นเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่เพียงใด
มีข้อดีข้อเสียอย่างไร และควรแก้ไขหรือรักษาไว้มากน้อยหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลัง
พัฒนาเช่นประเทศไทย ควรจะมีบุคลิกภาพ "เกรงใจ" หรือไม่ และถ้ามีควรจะมีมากน้อยเพียงใด

2. เพื่อประโยชน์ในการปกครองทุกระดับ นับตั้งแต่ภายในครอบครัวจนถึงระดับประเทศ
ไต่แก ครุ ผู้ปกครอง ผู้แนะนำ ตลอดจนผู้บริหารทั้งหลายในการที่จะฝึกฝนอบรมสั่งสอน เลี้ยงดู
และวางแผนการจัดระบบการศึกษาให้เยาวชนไทยเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนา ปรับปรุงส่งเสริม
ให้กลมกลืนกับวิถีเดิม โดยให้เกิดความบีบคั้นแก่บุคคลในระดับต่าง ๆ น้อยที่สุด กล่าวคือ
ให้รู้จักเกรงใจเป็น รู้จักใช้ความเกรงใจให้ถูกกาลเทศะ กล้าแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล และ
มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจักมีผลสะท้อนในการพัฒนาประเทศในที่สุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ใช้กลุ่มตัวอย่างในระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกอบด้วยบัณฑิต
 ในปีการศึกษา 2513 เป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นบัณฑิตในปีการศึกษาอื่น ๆ และนิสิตชั้นปีที่ 3 - 4
 ในปีการศึกษา 2515 ให้ตอบแบบสอบถาม 2 ฉบับ ผู้ตอบแบบสอบถาม Form K - N
 "ลักษณะความเกรงใจของคนไทย" เป็นชาย จำนวน 220 คน หญิง จำนวน 220 คน
 และผู้ตอบแบบสอบถาม Form K "ความเกรงใจในฐานะต่าง ๆ กัน" เป็นชาย
 จำนวน 120 คน หญิง จำนวน 120 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ เป็นชาย จำนวน
 340 คน หญิง จำนวน 340 คน รวมชายหญิงทั้งสิ้น 680 คน

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบบุคลิกภาพ "เกรงใจ"
 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกตามเพศ อายุ ที่อยู่อาศัย และฐานะต่าง ๆ ของบุคคล

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- ที่อยู่อาศัย
- ฐานะ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- ความเกรงใจ

นิยามปฏิบัติการศัพท์เฉพาะ

1. ความเกรงใจ หมายถึงความรู้สึกชนิดหนึ่งภายในตัวบุคคล ซึ่งเมื่อเกิดความรู้สึก
 เช่นนี้ขึ้น จะทำให้บุคคลนั้นตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปอีกอย่างหนึ่งที่มีโชพพฤติกรรมที่ตนอยากตอบสนอง
 หรือบางครั้งก็ระงับไม่ตอบสนอง สาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้ ก็เนื่องมาจากการกลัวคนอื่น
 จะเสียน้ำใจหรือเสียหน้า เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลในการสร้างความราบรื่น

ให้กับสัมพันธไมตรีและความสงบเรียบร้อย ความรู้สึกเกรงใจนี้ อาจแปรเปลี่ยนกันไปตามสภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่เกรงใจเลยต่อคนหนึ่ง แต่รู้สึกเกรงใจบ้างต่ออีกคนหนึ่ง หรือรู้สึกเกรงใจมากต่ออีกคนหนึ่ง นั่นคือ ความเกรงใจนั้นจะมีต่างระดับกัน นับตั้งแต่เกรงใจสูงมาก ปานกลาง จนกระทั่งเฉยใจคำ เมื่อคนเรามีความรู้สึกแตกต่างกันเช่นนี้แล้ว พฤติกรรมตอบสนองจึงเปลี่ยนไปด้วย และนอกจากนั้นพฤติกรรมที่ตอบสนองอาจเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

2. บัณฑิต หมายถึงผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2513 (เป็นส่วนใหญ่) และปีการศึกษาอื่น ๆ สมทบ (เพียงส่วนน้อย) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร บางแสน ปทุมวัน พิษณุโลก มหาสารคาม พระนคร และสงขลา

3. นิสิต หมายถึงนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ปีการศึกษา 2515

4. เพศชาย หมายถึงบัณฑิตชายระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2513 และปีการศึกษาอื่น ๆ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร บางแสน ปทุมวัน พิษณุโลก มหาสารคาม พระนคร และสงขลา รวมทั้งนิสิตชายชั้นปีที่ 3 - 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2515 ด้วย

5. เพศหญิง หมายถึงบัณฑิตหญิงระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2513 และปีการศึกษาอื่น ๆ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร บางแสน ปทุมวัน พิษณุโลก มหาสารคาม พระนคร และสงขลา รวมทั้งนิสิตหญิงชั้นปีที่ 3 - 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2515 ด้วย

6. อายุ หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่จัดระดับช่วงอายุต่าง ๆ กัน 2 ระดับ โดยยึดหลักการแบ่งพัฒนาการด้านความต้องการที่สมบูรณ์ในชีวิตของ Elizabeth B. Hurlock (1949 : 503) ดังนี้

ก. ช่วงอายุระหว่าง 20 - 29 ปี จัดให้เข้าอยู่ในกลุ่มอายุน้อย ซึ่งความคิดอ่านยังไม่สุ่มรอบคอบ อารมณ์ร้อน จุนเจียว ยังเป็นผู้ใหญ่ไม่เต็มที่

ข. ช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป จัดให้เข้าอยู่ในกลุ่มอายุมาก ซึ่งมีความคิดสุ่มรอบคอบ อารมณ์เย็น เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์

7. ที่อยู่อาศัย หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยตามจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบตามลักษณะที่อยู่อาศัย และสภาพของสังคมปัจจุบัน จะแบ่งได้เป็น 2 พวก คือ
- ก. ต่างจังหวัด หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในจังหวัดต่าง ๆ ยกเว้น

กรุงเทพมหานคร

- ข. นครหลวง หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
8. ฐานะ หมายถึงสถานภาพของแต่ละบุคคลซึ่งกำหนดขึ้นในระบบของสังคม และในแต่ละระบบของสังคมนั้นย่อมมีระเบียบสำหรับยึดเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคคลในตำแหน่ง และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งของบุคคลนั้น ๆ และในฐานะต่าง ๆ กันนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องกันย่อมมีทั้งความสัมพันธ์ที่สนิทสนมเป็นกันเอง หรือมีความสัมพันธ์ที่ไม่สนิทสนม และห่างเหินก็อาจเป็นไปได้เช่นกัน

ทฤษฎี เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยทั่วไปแล้ว คนไทยเป็นผู้ที่มีใจอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักสงบ สุภาพ เชื้อพ้อง
ผู้ใหญ่ มีใจกตัญญู ยิ้มแย้มแจ่มใส ในระดับกระแหวองไว ไม่ชอบแสดงออก กับทั้งมีลักษณะ
สอให้เห็นถึงความสำรวม ความสงบเรียบร้อย เช่น ความเกรงใจ อากาญเฉย ๆ และอากาญ
ไม่เป็นไร อันเนื่องมาจากวัยเด็กได้รับการฝึกฝนให้สืบมาคาวระต่อผู้อาวุโสกว่าทั้งวัยวุฒิ
และคุณวุฒิ ในรู้จักที่ต่ำที่สูง สงบเสงี่ยมเจียมตน ตลอดจนรู้จักกาลเทศะ และการเอาใจเขา
มาใส่ใจเรา สิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นพื้นฐานสำคัญของบุคลิกภาพที่ไมกลาคักคินใจกระทำสิ่งใด
โดยง่าย เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของผู้อื่น หรือเป็นการทำให้ผู้อื่นรู้สึก
ลำบากใจ นับได้ว่าเป็นคานิยมที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ซึ่งส่งผลในการเสริมสร้าง
ความราบรื่นให้กับสัมพันธ์ไมตรี ความสงบเรียบร้อย และการยับยั้งชั่งใจ ดังนั้น การซ่อน
ความรู้สึกที่แท้จริงเอาไว้ จึงเป็นลักษณะหนึ่งที่รวอยู่ในบุคลิกภาพของคนไทยด้วย ไม่ว่าจะเป็น
ความเกลียด ความโกรธ ความรู้สึกดีใจ เสียใจ/รวมทั้งความรู้สึกอื่น ๆ ที่เห็นว่าควรจะซ่อน
ไว้เพื่อผลดีบางประการ ดังโลกกล่าวมาแล้ว

การศึกษาบุคลิกภาพของคนไทยในตำบลงบางตัน ฟิลลิปส์ (Phillips, 1965: 261-267)
โลกกล่าวว่า ชาวบางตำบลงบางตันโดยทั่วไปจะไม่มีความสุข เพราะเขาทั้งหลายไม่สามารถ
แสดงออกถึงความรู้สึกได้ การที่เขาไม่สามารถแสดงออกถึงความรู้สึกที่แท้จริงของเขาได้นั้น
เพราะเขาต้องการรักษาสัมพันธภาพของตนเองในสังคม และกลุมตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานั้น
ตอบว่า จุดสำคัญของการซ่อนความรู้สึกก็คือ เพื่อหลีกเลี่ยงการก้าวร้าวหรือการทำให้ผู้อื่นเจ็บ
ปวด ไม่ต้องการให้คนอื่นเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเขา ป้องกันการทะเลาะวิวาท เป็นต้น
และสิ่งที่ต้องระมัดระวังมากก็คือ คำพูด เพื่อให้มิตรภาพเป็นไปด้วยดี ฉะนั้น การซ่อนความรู้สึก
ของคนไทยน่าจะเป็นคานิยมอย่างหนึ่งของ "ความเกรงใจ" เพราะไมกลาคู่ใดกระทบ
กระเทือนใจคนอื่น เกรงว่าเขาจะโกรธ ขาดสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกัน แต่อย่างไรก็ตามฟิลลิปส์
(Phillips, 1965: 46 - 47) ได้ศึกษาแบบแผนพฤติกรรมแบบไมตรีสัมพันธ์ในหมู่บ้านบางตัน
มาก่อนแล้ว และผลที่ได้ไปสอดคล้องกับผลการวิจัยเดิม พบว่า คนไทยมีนิสัยเชื่องช้า เบื่อแหย่น
สุขุม ซื่อาย ชอบเก็บตัว มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่พูดในสิ่งที่ผู้อื่นไม่พอใจ

✓ จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน ซึ่งสัมพันธ์อย่าง
แน่นแฟ้นกับสภาพสิ่งแวดล้อม ดังที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า นิสัยประจำตัวบุคคลนั้น ๆ เช่น
บุคคลที่จัดว่าเป็นผู้ที่เขาสังคมใดค่านั้น พฤติกรรมที่สังเกตได้ชัดแจ้งจากบุคคลผู้นั้น ก็คือ
"ความเป็นมิตร" หรือ "การอยู่รวมกันเป็นหมู่พวก" มีความร่าเริงเมื่อคบหาสมาคมกับเพื่อน ๆ ✓

บุคลิกภาพการเชื่อฟังผู้มีอำนาจ อโดโนล (Adorno, 1950 : 99 - 103)
ได้ศึกษาจากนักเรียนในวัฒนธรรม 6 แบบ ได้แก่ วัฒนธรรมอเมริกัน อาหรับ โรดเซีย จีน
อินเดีย และบราซิล ผลปรากฏว่า ชาวอาหรับ จีน โรดเซีย และอินเดีย นั้น เชื่อฟังผู้มี
อำนาจสูงกว่าคนอเมริกันกับบราซิล แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางตะวันออกนั้นได้ดำเนินไป
อย่างเคร่งครัด บุคคลจะต้องพยายามรักษาวินัยไว้ นิยมนับถือบุคคลผู้มีอาวุโส ฉะนั้น
อาจกล่าวได้ว่า บุคคลในสังคมตะวันออกจะมีความเกรงใจมากกว่าบุคคลในสังคมตะวันตก
อนึ่ง การเชื่อฟังผู้มีอาวุโส อ่อนน้อม เคารพยกย่องนับถือ หรือทัศนคติต่อผู้มีพระคุณ
เหล่านี้จะถือว่าเป็นแบบของการคิด (Cognitive Style) ซึ่ง เม็นนิงเจอร์
(Menninger, 1959 : 64) ได้ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ใฝ่รับตัวให้เข้ากับแบบของการคิด
อันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเขานั้น สืบเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นกับ
อำนาจของสิ่งแวดล้อม และอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการคิดนั้น ทรีแอนดิส (Triandis, 1964 :
185 - 212) ได้วิเคราะห์การรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมในสังคมของเขา พบว่าสิ่งเร้าที่
คล้ายคลึงกัน กลุ่มตัวอย่างจะตอบสนองแบบเดียวกัน และวัฒนธรรมสามารถจะตัดสินถึงความ
สัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ เช่น นิโกรจะสัมพันธ์กับคนดำ อันเป็นแบบแผน (stereotype)
ของกลุ่มตัวอย่างนี้ ซึ่งแสดงออกให้เห็นในสังคมของเขา เช่นเดียวกับคนไทย "ความเกรงใจ"
ก็จะเป็นแบบแผน (stereotype) อย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันและจะปรากฏแสดงออก
ในสังคมไทยเราจนทราบเท่าทุกวันนี้

อาจกล่าวได้ว่าทุกสังคมมีแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับยึดถือในความ
สัมพันธ์ต่อบุคคลอื่น ๆ เช่น สังคมอเมริกัน สุภาพบุรุษพึงให้สุภาพสตรีเดินเข้าประตูก่อน ดังนั้น
พฤติกรรมของแต่ละประเทศย่อมไม่เหมือนกัน พฤติกรรมหนึ่งประเทศหนึ่งเข้าใจแจ่มชัด แต่
อีกประเทศหนึ่งอาจไม่เข้าใจก็ได้ ดังเช่น มหภาพของการรับรู้ในแต่ละวัฒนธรรมนั้น วัฒนธรรม
อเมริกันในมหภาพของแม่กับลูกประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ ความรัก ความชื่นชมยินดี ยกย่อง
ร่วมกันรับผิดชอบ ออกคำสั่ง ฯลฯ ส่วนมหภาพแม่กับลูกของกรีซ ประกอบด้วยความช่วยเหลือ

ร่วมมือ รางวัด แะนำ สอน ไม่โกรธ ไม่เกลียด ฯลฯ

เดโครัม (Decorum, 1966 : 170 - 172) ให้ความสำคัญให้เห็นถึงสภาพทางสังคมของ นาวาโฮ (Navaho) กานิยมของพวกนี้จะฝังแน่นอยู่กับวัฒนธรรมเก่า ๆ ผู้หญิงจะได้รับการยกย่อง ถ้าหากว่าไม่ร้องไห้ยามสามต้องจากไปหรือสูญเสียบุตร การแสดงความโกรธคำพูดไม่สุภาพ และการทะเลาะนั้นฟังหึงเลียดเสีย การก้มถือว่าผิด ทำให้การควบคุมของ Super ego ต้องสูญเสียไป บุคคลพึงพุดจาไฟเราะต่อบุคคลทุกคน มีกิริยาสุภาพอ่อนโยน รมักระวัง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ มานะอดทน ไว้วางใจได้ เชื่อฟังพ่อแม่ มีสัญชาตญาณในการป้องกันตัว และกล้าหาญในสิ่งที่ถูก เป็นต้น

สำหรับค่านิยมของสังคมไทยนั้น พจนีย์ มณีสุวรรณ (2514) ได้ทำการศึกษาค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู จำนวน 500 คน ในจังหวัดพระนครและธนบุรี พบว่า ค่านิยมต่อไปนี้ คือ ค่านิยมทางการเงิน การศึกษา ศาสนา ศิลธรรม ชีวิตในครอบครัว มนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ ปรากฏว่า นักเรียนฝึกหัดครู เน้นค่านิยมทางด้านการศึกษามากเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ค่านิยมทางชีวิตในครอบครัว ซึ่งแสดงถึงความผูกพันในครอบครัว และครอบครัวมีความสำคัญต่อเรามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย การดำเนินชีวิตของเด็กจะขึ้นอยู่กับครอบครัว พฤติกรรมของคนไทยที่แสดงออกมาให้ปรากฏนั้น เป็นผลจากการอบรมสั่งสอนภายในครอบครัวเป็นประการสำคัญยิ่ง

ดร. วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ ดร. นวลใหญ่ วิเชียรโชติ (2513 : 1 - 23) เป็นผู้ค้นคว้าและริเริ่มทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ เพื่อต้องการทราบว่า "ความเกรงใจ" ที่ปรากฏในความรู้สึกนึกคิดของคนไทยนั้นคืออะไร มีลักษณะและธรรมชาติเป็นอย่างไร มีสาเหตุมาจากไหน ตลอดจนผลดีและผลเสียต่อส่วนบุคคลและส่วนรวม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหลายประเภท เช่น ชาวบ้าน นิสิตนักศึกษา ข้าราชการ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีการศึกษาได้ใช้แบบสอบถามชนิดต่าง ๆ เช่น ใช้การทดสอบโดยวิธีสัมพัทธ์ค่าและพฤติกรรม โดยกำหนดค่า "เกรงใจ" และ "ไม่เกรงใจ" เป็นหลัก กับการให้เขียนเรื่องประทับใจ (critical incidents) เกี่ยวกับความเกรงใจและไม่เกรงใจ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลดีและผลเสียของหนึ่ง และให้บรรยายลักษณะของคนที่ไม่เกรงใจและไม่เกรงใจอีกคนหนึ่ง

ผลการวิจัยด้านสาเหตุของความเกรงใจ พบว่ามาจากเพื่อน ครู พ่อแม่ ผู้มีพระคุณ
ผู้อาวุโสกว่า ผู้บังคับบัญชา ส่วนความไม่เกรงใจนั้น มาจากคนที่เห็นแก่ตัว คนไม่ดี คนไม่มี
มารยาท และคนอกตัญญู

ด้านผลของความเกรงใจ พบว่า ทำให้ต้องรอคอย ไม่กล้าขอร้อง ไม่กล้าเอาเปรียบ
ผู้อื่น ทำให้เสียเวลา ทำให้พูดเท็จ ไม่กล้ารับงาน ไม่กล้าทำให้อื่นผิดหวัง ส่วนผลของความ
ไม่เกรงใจ ทำให้เสี่ยงภัย ไม่ตรงต่อเวลา พுகมากโดยไม่มีเนื้อหา พุกจาหยอกดกกันมาก
กล้าที่จะกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะถือว่าตนทำถูก มีสิทธิที่จะทำ แต่มีผลเสีย คือ ทำให้
ไม่มีใครอยากคบ และทำให้เป็นคนพูดส่อแตกหรือคอยขัดจังหวะผู้อื่น

ดังนั้น พฤติกรรมความเกรงใจที่มีในคนไทยนั้น จึงมีทั้งผลดีและผลเสีย กล่าวคือ
ในแง่ดี ความเกรงใจเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งในสังคมไทย ดังคำสอนว่า "ผู้คียอมรู้จักเกรงใจคน"
(คุณฐิติ มาลากุล, 2510 : 71) ซึ่ง ดร.วิริยเดช วิเชียรโชติ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ
(2513 : 1 - 23) ได้สรุปผลการวิจัยว่า ความเกรงใจเป็นค่านิยมเกี่ยวกับสัมพันธภาพ
ระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลในทางเสริมสร้างความราบรื่นให้กับสัมพันธไมตรีและความสงบเรียบร้อย
ทั้งยังเป็นลักษณะอันดีงามของผู้รู้จักกาลเทศะและยับยั้งชั่งใจ แต่ถ้ามักเกินไปหรือใช้ในถูก
ทองตามกาลเทศะและหลักเหตุผลแล้ว ความเกรงใจเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลิกภาพของคนไทย
เป็นไปตามครรลองแห่งสังคมประชาธิปไตย ทำให้การทำงานร่วมกันขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ
ในการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาบางประการ ถ้าผู้นอຍมีแต่ความเกรงใจมากเกินไป จน
ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยประเพณีและวัฒนธรรมมีการสอนและฝึกอบรม
ให้เคารพยำเกรงผู้อาวุโส (ไพฑูริย์ เครือแก้ว, 2506 : 2-6) ประกอบกับการนิยมความเป็น
อิสระไม่ต้องขึ้นกับใคร จึงทำให้คนไทยคิดเฉพาะตัว ขาดความร่วมมือระหว่างกลุ่ม ขาดความ
กระตือรือร้น เป็นเหตุใหญ่ยิ่งกับผู้ที่มีทัศนคติที่เห็นความคิดของตนเองดีที่สุด ไม่ชอบให้มีการ
โต้แย้ง (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2510 : 441-447) การทำงานยอมบังเกิดผล
เสียหายแก่ส่วนรวมได้ เช่นเดียวกับที่ บลันชาร์ด (Blandchard, 1958:482) ได้ตั้งข้อสังเกต
เกี่ยวกับการยึดถืออุเบกขาของคนไทย จนบางครั้งทำให้คนไทยยุ่งยากใจในการทำกิจกรรม
เพราะกลัวว่าจะนำความผิดหวังมาสู่ตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้บางครั้งแสดงพฤติกรรม

ที่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ของตนเอง ทั้งนี้เพื่อรักษาสัมพันธภาพเอาไว้นั่นเอง

นอกจากนี้ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ยังได้กล่าวถึง กลวิธีป้องกันตัว (Defense Mechanism) ซึ่งเป็นลักษณะที่เด่นชัดของความเกรงใจ อีกประการหนึ่ง โดยการรักษาน้ำของตนเองและผู้อื่นที่เราเคารพรักใคร่ชอบพอ และบางครั้ง เป็นการหาสาเหตุเพื่อแก้ตัว (Rationalization) เช่น ในกรณีที่เกิดความกลัว ไม่กล้า แสดงออกซึ่งความต้องการหรือความปรารถนาของตน แล้วอ้างว่า เพราะ "เกรงใจ" สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะสืบเนื่องมาจากการพัฒนาบุคลิกภาพแบบเก็บกดของคนไทย ที่ไม่นิยม ให้เด็ก ๆ ใดแสดงออกซึ่งความเป็นตนเอง กอปรด้วยความเกรงขามผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ ทำให้บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) เป็นแบบกระสวนที่ได้รับการนิยมในคนไทยว่าเป็นลักษณะของคนดี คือเรียบร้อย มีความสงบเสงี่ยมเจียมตน เป็นต้น ดังเช่น ดร.ละม้ายมาศ ศรีพิชิต และคณะ (2510 : 87 - 91) ได้ศึกษาอิทธิพลของสังคมไทย ที่มีผลต่อการพัฒนาการของเด็กลำปาง จังหวัดลำปาง โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลปรากฏว่า เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ อดทนอดกลั้นทำตามคำสั่งทุกอย่างของพ่อแม่ จะขัดคำสั่งไม่ได้ การอบรมเช่นนี้มีผลต่อหลายประการ เช่น ช่วยให้ผู้ใหญ่สะดวกในการอบรมเด็ก เป็นการรักษาสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ช่วยให้เด็กมีความเกรงใจผู้อื่น แต่คุณธรรมดังกล่าวอาจมีผลเสีย ต่อตัวเด็กและสังคมโดยรวมหลายประการ เพราะการฝึกรับอบรมให้เด็กเคารพยกย่องและเชื่อฟัง ผู้ใหญ่ตลอดเวลา นั้นเป็นการบั่นทอนความเป็นตัวของตัวของเด็กอย่างยิ่ง อาจจะทำให้ เด็กขาดความกระตือรือร้น ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนขาดความต้องการสัมฤทธิ์ผล ในระดับสูงด้วย ซึ่ง ดร.ไพฑูรย์ เกรือแก้ว (2513 : 159 - 168) ได้ให้ข้อสนับสนุนว่า การที่ผู้น้อยต้องเป็นเบี้ยล่าง ไม่มีโอกาสที่จะออกความคิดเห็น จะต้องเชื่อฟังและเกรงกลัว โดยถือคติว่า "เป็นผู้ร่น้อยเฉยไว้ก่อน" ผู้ใหญ่เท่านั้นมีเสียงดัง สิ่งอะไรก็ต้องทำตาม จึงเป็นเหตุ ให้ผู้น้อยไม่ค่อยทำอะไร ไม่ค่อยรับผิดชอบ ไม่มีความคิดริเริ่ม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม คนที่มีนิสัยเกรงใจนั้น น่าจะได้รับการอบรมมาให้เป็นคนเก็บกด ความต้องการและความเห็นของตนเองเป็นประจำ การเก็บกดความต้องการของตนเองนี้ เมื่อมีบ่อยครั้งเข้าก็จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง สภาพอารมณ์เช่นนี้จะมีส่วนสะกิดก้นความคิด สร้างสรรค์ได้ ซึ่งฮัตตัน และ บัสเสตต์ (Hutton and Bussett, 1948 : 332 - 353)

ได้กล่าวว่า "ตามปกติ ความคิดสร้างสรรค์ จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความรู้สึกเป็นอิสระ พ้นจาก ความวิตกกังวล และพ้นจากความรู้สึกว่าคุณมีความผิดและน่าสงสาร พ้นจากความคิดว่า สิ่งที่เขา ทำไปนั้นเขาไม่ควรทำ และสิ่งที่เขาไม่ควรทำนั้นเขาควรทำอย่างยิ่ง" และถ้าเราจะเปรียบเทียบกัน ระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมอเมริกันจะเห็นว่าแตกต่างกันมาก เด็กอเมริกันได้รับการอบรม ให้อิสระแสดงความคิด กล้าคัดค้าน กล้าเถียงผู้ใหญ่ ซึ่งตรงข้ามกับวัฒนธรรมไทย ดังได้กล่าวมาแล้ว ประกอบกับคำพังเพยที่ว่า "ตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด" อันเป็นเหตุชี้ให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์ ไม่น่าจะพัฒนาในหมู่คนไทย

ไสว เลี่ยมแก้ว (2514 : 52 - 64) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และ ความถนัดทางการเรียน พบว่า แม้ว่าเด็กไทยจะไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเหมือน เด็กอเมริกัน แต่ความคิดสร้างสรรค์ก็ยังคงมีอยู่ เว้นแต่อาจจะได้รับการพัฒนามากน้อยปานใดเท่านั้น ยังไม่สามารถจะบอกผลได้ เพราะยังไม่ได้ทำการวิจัย แต่ วีราพร เทพวีระพงศ์ (2514 : 182) พบว่า กลุ่มที่มีความเกรงใจน้อย จะมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด กลุ่มที่มีความเกรงใจปานกลาง และมากจะมีความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง ส่วนประสิทธิ์ บัวคลี่ (2514 : 90) ได้ทำการศึกษาระหว่างกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นนักเรียนไทยในต่างจังหวัดจำนวน 100 คน นักเรียนไทยในกรุงเทพฯจำนวน 100 คน และนักเรียนนานาชาติจำนวน 216 คน กลุ่มไหนจะมี ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์มากกว่ากันเพียงใด และมีความสัมพันธ์ อย่างไร ผลการศึกษากันพบว่าปรากฏว่า

- นักเรียนที่มีความเกรงใจต่ำและความเกรงใจสูง จะมีความวิตกกังวลสูง แต่มี ความคิดสร้างสรรค์ต่ำ และกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกรงใจปานกลาง จะมีความวิตกกังวลต่ำ แต่มี ความคิดสร้างสรรค์สูง

✓ - นักเรียนนานาชาติ จะมีความเกรงใจน้อยกว่านักเรียนไทยในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ แต่นักเรียนไทยทั้งในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ มีความเกรงใจปาน ๆ กัน

ผลจากการศึกษาของประสิทธิ์ บัวคลี่ น่าจะกล่าวได้ว่า นักเรียนนานาชาติมีความคิด สร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนไทยในกรุงเทพฯและในต่างจังหวัด เนื่องจากมีความเกรงใจน้อยกว่า นั้นเอง

✓ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิคม ตั้งกะพิภพ (2516) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบบุคลิกภาพ ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มา จากครอบครัวไทยและจีน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเรื่องความ เกรงใจ พบว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงที่มาจากครอบครัวไทยมีความเกรงใจสูงกว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่มาจากครอบครัวจีน ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ธรรมชาติของความเกรงใจ ระหว่างคนไทยและคนจีนนั้น ปรากฏว่าทั้งคนไทยและคนจีนมีความเข้าใจในธรรมชาติของ ความเกรงใจเหมือนกัน ✓

มุกดา ศรียงค์ (2515) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและแรง จูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและจีน เปรียบเทียบความเกรงใจโดยใช้เพศ และเชื้อชาติ พบว่า

- เด็กไทยมีความเกรงใจมากกว่าเด็กจีนที่ระดับสถิติ .01
- ทั้ง เด็กจีนและเด็กไทยที่มีความเกรงใจสูงและต่ำมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่แตกต่างกัน
- เด็กไทยและเด็กจีนนั้น เพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเพศชายที่ระดับสถิติ .01
- เด็กชายไทยที่มีความเกรงใจสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าเด็กชายจีนที่มีความ เกรงใจสูงอย่างมีนัยสำคัญ
- เด็กชายจีนที่มีความเกรงใจสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อยกว่าเด็กชายจีนที่มีความ เกรงใจต่ำและ เด็กหญิงจีนที่มีความเกรงใจสูงอย่างมีนัยสำคัญ

ประภาพิต ศรีตระกูล (2516) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความ เกรงใจ การรักษาน้ำ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับ นักเรียนไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง จำนวน 230 คน พบว่า

- นักเรียนไทยเชื้อสายไทยมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยเชื้อสายจีน ในระดับ มศ. 3 ที่ระดับสถิติ .05 ส่วนในระดับ ป.กศ.สูง นักเรียนไทย เชื้อสายไทยและนักเรียนไทยเชื้อสายจีนมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

- นักเรียนไทยเชื้อสายจีนชั้น ป.กศ.สูง มีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชั้น มศ. 3 ที่ระดับสถิติ .01 ส่วนนักเรียนไทยเชื้อสายไทยชั้น ป.กศ.สูง กับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ชั้น มศ. 3 มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักเรียน มศ.3 ในต่างจังหวัดมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียน มศ.3 ใน กรุงเทพฯ ที่ระดับสถิติ .05 ส่วนนักเรียน ป.กศ.สูง ทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง ในกรุงเทพฯมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชั้น มศ.3 ในกรุงเทพฯ ที่ระดับสถิติ .05 ส่วนในต่างจังหวัดนักศึกษา ป.กศ.สูง กับนักเรียน มศ.3มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความเกรงใจมากกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ที่ระดับสถิติ .05
- นักเรียนที่มีการรักษาหน้าต่ามีความเกรงใจมากกว่านักเรียนที่มีการรักษาหน้าสูง ที่ระดับสถิติ .05

ในหัวข้อการวิจัยเรื่องเดียวกัน แต่กลุ่มตัวอย่างต่างกันตามดินที่อยู่ โดยเฉพาะในการศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียน มศ.3 และนักศึกษา ป.กศ.สูง นั้น บุนทงา วชิระศักดิ์บังคล (2516) พบว่า

- นักเรียนชั้น มศ.3 และนักศึกษาคู มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนในภาคเหนือและนักเรียนในกรุงเทพฯมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนไทยเชื้อสายไทยและนักเรียนไทยเชื้อสายจีนมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- เพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเพศชายที่ระดับสถิติ .01

สำหรับบุคลิกภาพที่มีอิทธิพลต่อความคิดแบบสอส่วนนั้น อรรถัย เศรษฐศัลโก

(2514 : 65 - 66) สรุปได้ว่า น่าจะเป็นเพราะบุคลิกภาพเกรงใจก็ได้ นักเรียนที่มีอายุน้อย จะมีความคิดแบบสอส่วนมากกว่านักเรียนที่มีอายุมาก เพราะนักเรียนที่มีอายุน้อย ยังไม่รู้จักเกรงใจว่าจะมีผลอย่างไรกับตนเองจึงไม่เกรงใจ มักชอบตั้งปัญหาถามสิ่งที่คุณอยากรู้ อยากเห็น แต่นักเรียนที่อายุมาก เริ่มมีอิทธิพลของความเกรงใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้ความคิดหรือปัญหาที่ซักถามลดลง เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเอาไว้ แต่ผลการวิจัยของบุญลือ ทองอยู่ (2514 : 39) นั้น ความคิดแบบสอส่วนไม่สัมพันธ์กับความเกรงใจเลย และความเกรงใจไม่สัมพันธ์กับวิทยาศาสตร์ด้วย

✕ คร. วิทยุทศ วิเชียรโชติ (2513 : 35) ได้กล่าวเปรียบเทียบว่า คนอเมริกันยุคสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ เปิดโอกาสให้เด็กรู้สึกเป็นอิสระที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมา และมีความกล้าที่จะแสดงออกมากกว่าเด็กไทยซึ่งอยู่ในสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ สังคมประกิต (Socialization) ที่มุ่งไมตรีสัมพันธ์ คือ การเน้นค่านิยมของความเกรงใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักเพื่อนฝูงมากกว่าความยุติธรรมในสังคม มีความอะลุ่มอล่วยอ้อมชอกกัน เป็นลักษณะที่เห็นได้ชัดในสังคมไทย คือ เน้นสัมพันธภาพมากกว่าสัมฤทธิ์ผล ผู้ที่มีค่านิยมเช่นนี้จะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเนื่องจากเกรงใจ และความรู้สึกในการแข่งขันในค่านิยมสัมฤทธิ์ผลมีน้อย เน้นการเสียสละมากกว่าความยุติธรรม ซึ่งถ้าบิดามารดาให้สังคมประกิตแก่บุตรโดยให้ค่านิยมแบบไมตรีสัมพันธ์ บุตรจะมีบุคลิกภาพที่เกรงใจคน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักพวกพ้อง ไม่ชอบการแข่งขัน ดังเช่น ผลการศึกษาค้นคว้าของ มัญชุรี บุญนาค (2514 : 62) พบว่า การฝึกไมตรีสัมพันธ์ บิดามารดาในต่างจังหวัดให้สังคมประกิต (Socialization) ด้านความเกรงใจสูงกว่าบิดามารดาในจังหวัดพระนคร คือ บิดามารดาในต่างจังหวัดเน้นการฝึกอบรมเรื่องการเกรงใจ การฟังพาทอาศัยกัน เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ ในขณะที่จังหวัดพระนคร เพื่อนบ้านแทบจะไม่รู้จักกัน

การที่วัฒนธรรมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของสังคมไมตรีสัมพันธ์และสัมฤทธิ์สัมพันธ์แตกต่างกันนั้น เหตุผลหนึ่งน่าจะเป็นเพราะคนในสองสังคมนี้มีปรัชญาชีวิตต่างกัน ซึ่งประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง (2509 : 13 - 17) ได้กล่าวเปรียบเทียบให้เห็นถึงปรัชญาชีวิต →

ระหว่างสังคมตะวันตก ซึ่งเป็นแบบสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ และสังคมตะวันออก ซึ่งเป็นแบบสังคมไมตรีสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. สังคมตะวันตกยกย่องความรุนแรง เด็กขาด จริตจางในชีวิต ยึดมั่นในหลักการ ความสัมพันธ์ตามหน้าที่สำคัญกว่า เรื่องส่วนตัว ส่วนสังคมตะวันออกยกย่องความสงบสุข นิยมความอะลุ่มอล่วย หลีกเลียงการขัดแย้ง นิยมความเป็นกันเอง หลีกเลียงการทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ
 2. สังคมตะวันตกยกย่องการเอาชนะธรรมชาติ วันจะนำไปสู่ความคิดริเริ่ม การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ส่วนสังคมตะวันออกยกย่องการกลมกลืนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรวมถึงบุคคลด้วย
 3. สังคมตะวันตกยกย่องความเป็นอิสระและความสำคัญของตัวบุคคล ส่วนสังคมตะวันออกยกย่องการพึ่งพาอาศัยกัน
 4. สังคมตะวันตกยกย่องการหาความสุขทางวัตถุ ส่วนสังคมตะวันออกยกย่องการหาความสุขทางใจ ถือว่าความสุขที่แท้จริงอยู่ที่ความอบอุ่นในความสัมพันธ์กับคนอื่น
- จากข้อความดังกล่าว คนไทยจึงคว่ำอยู่ในสังคมแบบตะวันออก เพราะคนไทยยึดมั่นในประเพณีอบรมเด็กให้เกรงใจผู้อาวุโส เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ดังรายงานการวิจัยของ ดร.ละม้ายมาศ ศรีพิทักษ์ และคณะ (2510 : 87 - 91) การอบรมเช่นนี้เมื่อปฏิบัติกันเข้าก็จะสร้างนิสัยเด็กให้มี "ความเกรงใจ" ส่วนเด็กฝรั่งนั้นได้รับการอบรมมาตามระบบสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ ซึ่งมีความเชื่อมั่นตนเอง กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล ฉะนั้น เด็กฝรั่งจึงมีบุคลิกภาพด้านความเกรงใจต่างกับเด็กไทย และแม้กระทั่งในเด็กไทยด้วยกัน สังคมในกรุงเทพฯ มีการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุมีลักษณะใกล้เคียงเป็นแบบสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์มากกว่าในต่างจังหวัด การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะมีผลต่อค่านิยม "ความเกรงใจ" ของนักเรียนไทยในกรุงเทพฯ บ้าง แต่ค่านิยมผลการวิจัยของประสิทธิ์ บัวคลี (2514 : 90) ที่ว่านักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดมีความเกรงใจปาน ๆ กัน

วีราพร เทพวีระพงศ์ (2514 : 183 - 186) ได้ศึกษาค้นคว้าถึงอิทธิพลของความเกรงใจที่มีต่อพฤติกรรมแก้ปัญหาในกลุ่ม โดยแยกตามเพศ ความเกรงใจ และผู้อาวุโส และความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางไมตรีสัมพันธ์กับความเกรงใจ ความคิดสร้างสรรค์และความเป็นผู้นำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิต ปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวนชายหญิง รวม 532 คน ผลปรากฏว่า

ด้านความเกรงใจ

– นิสิตที่มีความเกรงใจน้อย แสดงการผ่อนคลายความตึงเครียด ความเป็นศัตรูกับผู้อื่น ความก้าวร้าวและไม่เห็นด้วย มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก ส่วนนิสิตที่มีความเกรงใจมาก แสดงการผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ เห็นด้วย ถ่อมตน มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจน้อย

– นิสิตชายที่มีความเกรงใจมาก แสดงการผ่อนคลายความตึงเครียดน้อยที่สุด และนิสิตหญิงที่มีความเกรงใจมาก แสดงความเห็นด้วยกับผู้อื่นมากที่สุด แต่นิสิตหญิงที่มีความเกรงใจน้อย แสดงความเป็นศัตรูต่อผู้อื่นมากที่สุด การแก้ปัญหา การซักถามปัญหาต่าง ๆ นิสิตที่มีความเกรงใจน้อย แสดงออกมากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก กลมเกลียวในการเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เป็นแบบตรงไปตรงมามากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก โดยเฉพาะกลุ่มนิสิตชาย ส่วนนิสิตหญิงที่มีความเกรงใจมากมีการซักถามข้อเสนอนั้นมากที่สุด

คุณภาพของกายภาพและสังคม

– นิสิตที่มีความเกรงใจน้อย มีความแคล่วคล่องในการพูด กล้าแสดงออก ตัดสินใจเด็ดเดี่ยว น้ำเสียงหนักแน่น ฟังตนเอง แสดงความเกิน และแสดงความเป็นผู้นำดีกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก และมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน มากกว่ากลุ่มที่มีความเกรงใจมาก โดยเฉพาะด้านความพอใจ สนุกสนาน และการแสดงความสามารถในการทำงาน

– นิสิตที่มีความเกรงใจน้อยไม่มีผู้อาวุโสอยู่ร่วมด้วย แสดงพฤติกรรมด้านการผ่อนคลายความเครียด ความเป็นศัตรูต่อผู้อื่น ความไม่พอใจ ไม่เห็นด้วยมากกว่านิสิตที่มีผู้อาวุโสรวมอยู่ด้วย ส่วนนิสิตที่มีความเกรงใจมากที่มีผู้อาวุโสอยู่ร่วมด้วย จะแสดงความเป็นมิตรต่อผู้อื่นและแสดงความเครียดมากกว่ากลุ่มที่มีความเกรงใจน้อย สำหรับการแก้ปัญหา กลุ่มที่ไม่มีผู้อาวุโสและมีความเกรงใจน้อย จะมีการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และซักถามปัญหาต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มที่มีผู้อาวุโส

ด้านความสัมพันธ์

– นิสิตที่มีความเกรงใจมาก มักจะมีค่านิยมแบบไมตรีสัมพันธ์ แต่ไม่มีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงระหว่างความเกรงใจกับความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำ แต่จะมีแนวโน้มไปทางโค้ง คือ กลุ่มที่มีความเกรงใจน้อย จะมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด แต่กลุ่มที่มีความเกรงใจปานกลางและมากนั้น มีความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง ส่วนความเกรงใจกับความเป็นผู้นำนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

— นิสิตหญิงมีความเกรงใจมากกว่านิสิตชาย และนิสิตหญิงที่มีความเกรงใจมาก จะแสดงพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคมค่านิยมมากกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญ

— พฤติกรรมทางด้านการแสดงความเป็นมิตรต่อผู้อื่นนั้นขึ้นอยู่กับความเกรงใจ และบุคลาธิษฐาน

— นิสิตที่มีความเกรงใจมากจะแสดงพฤติกรรมที่แสดงความเป็นมิตร มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจน้อย และบุคลาธิษฐานมีอิทธิพลต่อนิสิตที่มีความเกรงใจมากอย่างเห็นได้ชัด ส่วนนิสิตที่มีความเกรงใจน้อยนั้น บุคลาธิษฐานไม่มีอิทธิพลแต่อย่างใด

วันเพ็ญ อาภากร (2512 : 100) ได้ศึกษาเด็กไทยวัยรุ่น จำนวน 152 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีลักษณะเก็บตัวมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย ที่อบรมเด็กหญิงให้เป็นคนสงบเสงี่ยมเรียบร้อยมากกว่าเด็กชาย และลักษณะสงบเสงี่ยมเรียบร้อยนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของบุคลิภาพเกรงใจ จึงสรุปผลได้ว่า นักเรียนหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเด็กชาย เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ วีราพร เทพวีระพงศ์ ดังกล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้ แบร์รี่ (Barry, 1967 : 58) ยังได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิงไว้ว่า ผู้ชายไทยมักจะคิดสั้นต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ส่วนหญิงเป็นพวกที่ค่อนข้างจะหิวเก่า พยายามรักษานอบน้อมเนียมและคุณค่าต่าง ๆ ของประเทศไว้ ฉะนั้นในสังคมไทย ความสุภาพจึงยังมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความวิตกกังวลสูง (Nuanpen, 1968 : 184 - 195) วัยรุ่นทั้งชายและหญิงมีทัศนคติในทางลบต่อพฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น หรือมีความสุภาพขึ้นเท่าไร จะยังมีความวิตกกังวลในค่านิยมอ่อนไหว ไม่สบายใจมากขึ้นเท่านั้น

ปราชญ์ลาปน กัณฑ์เนตร (2515 : 57 - 61) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 200 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่นและแก้ปัญหามากกว่าบุคคลอื่นมาก มักจะมีความเกรงใจน้อย ส่วนที่แสดงพฤติกรรมตำหนิตนเองและยกโทษหรือให้อภัยมาก มักจะมีความเกรงใจมาก และความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและการปรับตัวจะเป็นแบบเส้นโค้ง (Curvilinearity) นั่นคือ กลุ่มเกรงใจน้อยจะมีการปรับตัวมากที่สุด แต่กลุ่มที่มีความเกรงใจปานกลางและมากนั้น จะมีการปรับตัวปาน ๆ กัน นอกจากนี้

ยังพบว่า กลุ่มนักเรียนหญิงที่มีความเกรงใจน้อยนั้นมีพฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น และทั้งชายและหญิงมีความเกรงใจมากเพราะมีพฤติกรรมยกโทษให้หรือให้อภัยนั่นเอง สำหรับกลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดก็มีแนวโน้มที่จะมีความเกรงใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ และชายมีความเกรงใจมากกว่าหญิง

ส่วนการศึกษากันว่าความเกรงใจ การคิดสร้างสรรค์ และลักษณะความเป็นผู้นำของสุจินต์ ปริษามารถ (2515 : 67) โดยกระทำกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในนครหลวงฯ จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วยนักเรียนที่ประพฤติก้อยตามสังคม ชาย 53 คน หญิง 47 คน และนักเรียนที่ประพฤติขัดกับสังคม ชาย 53 คน หญิง 47 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน พบว่า

– นักเรียนชายที่ประพฤติขัดกับสังคม มีความเกรงใจ สูงกว่า นักเรียนหญิงที่ประพฤติขัดกับสังคม และทั้งนักเรียนชาย – หญิงที่ประพฤติก้อยตามสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

– นักเรียนหญิงที่ประพฤติก้อยตามสังคมและนักเรียนหญิงที่ประพฤติขัดกับสังคม มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน

– นักเรียนชายที่ประพฤติก้อยตามสังคมและนักเรียนหญิงที่ประพฤติก้อยตามสังคม มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน

– นักเรียนชายที่ประพฤติก้อยตามสังคมและนักเรียนหญิงที่ประพฤติขัดกับสังคม มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน

พูนผล สุวรรณทรัพย์ (2512 : 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของนักเรียนในเมืองหลวงกับนักเรียนในหัวเมืองต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนชายในหัวเมืองต่างจังหวัดกับนักเรียนชายในเมืองหลวงมีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการเข้าสังคม สติปัญญา ความมั่นคงทางอารมณ์ โดยที่นักเรียนในเมืองหลวงจะมีความสามารถในการค้านต่าง ๆ ดังกล่าวคือนักเรียนต่างจังหวัด แต่จะค้อยกว่าในด้านการประพฤติตามระเบียบแบบแผน และการบังคับตนเอง

สำหรับคุณลักษณะของความเกรงใจที่ประสิทธิ์ บัวกลี และคณะ (2514 : 128 – 130) ได้สร้างขึ้นโดยอาศัย Critical Incidents และได้ดำเนินการสร้างตามโครงหุ่น (model) ที่ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ ได้สร้างไว้ (2513 : 6) มีดังนี้

ก. คุณลักษณะทางกานินิม เช่น

– พ่อแม่ยากจนจะขอเงินก็เกรงใจ

ฯลฯ

ข. คุณลักษณะทางอารมณ์ โดยเฉพาะกลัว – ไม่กล้า

– ไม่กล้าขอยืมเงินเพื่อน

ฯลฯ

ค. คุณลักษณะทางบุคคลสัมพันธ์

– เกรงใจครูที่เข้าใจเด็ก ไม่ดู

ฯลฯ

ง. คุณลักษณะคุณภาพแห่งตนและผู้อื่น

– ฟังอาจารย์แล้วไม่เข้าใจ จะถามก็เกรงใจ กลัวอาจารย์และเพื่อนจะหาว่าโง่
(เท่ากับการป้องกัน "ตนเอง")

ฯลฯ

จ. คุณลักษณะทางบทบาทสัมพันธ์

– เกรงใจผู้ที่มีบุญคุณต่อเรา

(เท่ากับการป้องกันคุณธรรมต่างกัน)

ฯลฯ

ส่วนความเข้าใจในลักษณะความเกรงใจของคนไทยนั้น อรรถ เสงี่ยมศักดิ์โก (2513) ได้ศึกษาจากแบบสอบถาม เปรียบเทียบความแตกต่างกันตามอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และที่อยู่อาศัย ดังข้อความต่อไปนี้

– หญิงอายุ 24 ปี อาชีพครู (กศ.บ.) กล่าวว่า "การขอร้องผู้อื่นให้มาทำประโยชน์กับตัวเราไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก็ยอมจะเกรงใจทั้งสิ้น เพราะรู้สึกว่าคุณต้องเป็นภาระยุ่งยากของผู้อื่นไปว่าผู้อื่นจะเป็นใครก็ตาม"

– ชายอายุ 18 ปี นักเรียน ม.ศ.4 ให้ความเห็นว่า "ในแต่ละกรณียอมขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความจำเป็นที่บังคับ สิ่งต่าง ๆ ที่กระทำหรือประพฤติลงไปนั้น ยอมขึ้นอยู่กับเหตุผลด้วย ถ้ามีเหตุผลเพียงพอ ความจำเป็นก็มาก ดังนั้นความเกรงใจก็ลดลง"

- หญิงอายุ 17 ปี นักเรียน ม.ศ.5 ให้ทัศนะว่า "ในฐานะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่สนิทสนมหรือไม่ ย่อมมีความเกรงใจเช่นเดียวกัน"

- ชายอายุ 25 ปี (ระดับปริญญาตรี) กล่าวว่า "การที่เกรงใจจะใคร่ใคร่ในเรื่องใด ๆ มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้นด้วย ตัวบุคคลเป็นอย่างไร เรื่องนั้นจำเป็นมากน้อยแค่ไหน คุ้นเคยแล้วจะเสียหายหรือไม่ เรื่องนั้นเป็นเรื่องส่วนรวมหรือส่วนตัว เป็นเรื่องถึงกับเป็นกับตายหรือไม่ บางครั้งอาจหลีกเลี่ยงได้ บางครั้งอาจไม่ได้ ย่อมขึ้นอยู่กับเหตุการณ์เฉพาะกรณีเป็นสำคัญ"

- ชาวนาอายุ 50 ปี การศึกษาประถมปีที่ 4 กล่าวว่า "เมื่อคิดจะรบกวนเขาเกินไป ก็มีความเกรงใจเขาอยู่" ส่วนชาวนาอีกคนหนึ่ง ให้ข้อ สังเกตไว้ว่า "จะทำหรือจะใช้อะไร เขาก็เกรงใจ (หมายถึงเพื่อนชาวนาด้วยกัน)"

✕ จากการค้นคว้าทางเอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทราบลักษณะพื้นฐานจิตใจของคนไทย ปรากฏว่ามีนักวิจัยไทยกลุ่มหนึ่งได้กำหนดสมมติฐานลักษณะคนไทยไว้ 20 ลักษณะ ดังนี้ (ไพฑูริย์ รัตนมังคละ, 2514 : 66)

1. รักสันติ	2. ชอบอิสระ
3. ชอบสนุก	4. เมตตากรุณา
5. โอบอ้อมอารีและเผื่อแผ่	6. กตัญญูกตเวที
7. ถ่อมตน	8. ซื่อเกรงใจ
9. ล้มง่าย	10. มีความอดกลั้น
11. เชื้อกรรม	12. เชื่อโชคกลางของขลัง
13. หนักอึ้งทิวของกันอื่นได้	14. ผ่อนสั้นผ่อนยาว
15. ชอบใช้สิทธิ	16. เคารพผู้อาวุโส
17. ยอมตามผู้มีอำนาจ	18. ชอบงานมีเกียรติ
19. ไม่เอาจริงเอาวัง	20. ทำงานแบบผักชีโรยหน้า

ทั้งนี้กล่าวมาแล้วว่า ความเกรงใจเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งในระบบค่านิยมในสังคมไทย ซึ่ง คร.วิรุทธ วิเชียรโชติ และ คร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 4) เห็นว่า ความเกรงใจนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับค่านิยมอื่น ๆ และองค์ประกอบต่าง ๆ ของวัฒนธรรม

โดยตั้งชื่อทฤษฎีนั้นว่า ทฤษฎีไมตรีสัมพันธ์ และยังได้กล่าวไว้ว่า ตามเกณฑ์ของสังคมและเศรษฐกิจนั้น เราแบ่งสังคมออกเป็น 2 ชนิด คือสังคมไมตรีสัมพันธ์ (Affiliative Society) กับสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Achieving Society) กับทั้งยังได้เปรียบเทียบลักษณะของสังคมทั้งสองไว้ ตลอดจนสังคมประตีกวบ (2516 : 15 - 20) ดังต่อไปนี้

สังคมไมตรีสัมพันธ์	สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์
<u>สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม</u> 1. เป็นสังคมเกษตรกรรม ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มักดำเนินรอยตามบรรพบุรุษ <u>พื้นฐานของระบบค่านิยม</u> 2. ยึดถือความเป็นผู้มีประสบการณ์ ประสบการณ์เป็นเกณฑ์ที่ใช้ได้ และไม่มีการเปลี่ยนแปลง มีความเชื่อในเรื่องของพรหมลิขิต <u>ระบบทางการเมือง</u> 3. ผู้นำกุมอำนาจแต่เพียงผู้เดียว ใช้การปกครองแบบอัคราธิปไตย <u>โครงสร้างของอำนาจ</u> 4. นิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย โดยลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ เคารพผู้มีอาวุโส <u>ระบบสื่อสาร</u> 5. เป็นระบบปิด บุคคลไม่มีอิสระในการคิด กล้า และไม่กล้าตัดสินใจ	1. เป็นสังคมอุตสาหกรรม ใช้วิทยาการสมัยใหม่ 2. เน้นเหตุผล และเชื่อในอรรถกถา มีอิสระในการดำเนินชีวิต และกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง 3. การปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย ทุกคนร่วมกันรับผิดชอบตามหน้าที่ 4. เน้นความเสมอภาค ภาราครภาพ และเสรีภาพ 5. เป็นระบบเปิด ทุกคนมีอิสระในการคิด รู้จักการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

สังคมไมตรีสัมพันธ์	สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์
<u>ระบบสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล</u> 6. หึงพ้ออาศัยซึ่งกันและกัน มักกลัวการถูกทอดทิ้ง มีความจงรักภักดีต่อกันเล็กน้อย ถ้ามีโอกาสมักพิจารณาหรือพิจารณาผู้อื่น ไขว่คว้าหาความสามารถ ก้าวการประเมินผล ซึ่งทำให้ "เสียหน้า" ตลอดจนเป็นการเสียสละ <u>ระบบบุคคลิกภาพ</u> 7. ไม่นั่นใจในตนเอง มักคิดว่าตนเองไม่ค่อยมีค่า ยึดคติ "สิบเบี้ยใกล้มือ" ต้องการเพื่อนมาก ๆ มีความเกรงใจสูง ขอบตามอย่าง และฝึกมาให้จำ	6. รู้จักช่วยตนเอง มักกลัวความล้มเหลว มีความจงรักภักดีต่อกันพอสมควร ส่วนรวม ไขว่คว้าหาความสามารถของตนเอง ไขว่คว้าหาความสามารถ ในการประเมินผลเพื่อ "ประสิทธิภาพ" เน้นความยุติธรรม เป็นต้น 7. มีความมั่นใจในตนเอง คิดว่าตนเป็นบุคคลที่มีค่า ไขว่คว้าหา "ออกเปรี้ยวไว้กินหวาน" ต้องการความสำเร็จ มีความเกรงใจต่ำ หรือปานกลาง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และฝึกมาให้คิด

อนึ่งสังคมประภิต (Socialization) นั้น นักจิตวิทยาเชื่อว่า มีอิทธิพลต่อการสร้างบุคลิกภาพ ถึงขั้นที่สังคมประภิต ซึ่ง ดร.วิรุทธ วิเชียรโชติ (2516) ได้กล่าวเปรียบเทียบไว้ ดังนี้

สังคมประกิตแบบไมตรีสัมพันธ์	สังคมประกิตแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์
1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (บิดามารดาและบุตร) เป็นแบบไมคยมีเหตุผล ใช้อารมณ์เป็นใหญ่ 2. การฝึกความมีวินัย ใช้อารมณ์และการเขี่ยนตี ถูกาเป็นสำคัญ 3. ผู้เยาว์ไม่สามารถสรุปหลักเกณฑ์เพื่อยึดเป็นค่านิยมของตนเองได้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรประพฤติปฏิบัติ จึงมักไม่คอยเกิดวินัยในตนเองและความรับผิดชอบ 4. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะไม่ชอบเด็กชน 5. ไม่ชอบให้ผู้เยาว์ถาม เพราะรำคาญ 6. ผู้ใหญ่ชอบทำอะไร ๆ ให้ผู้เยาว์จนโต และไม่ส่งเสริมให้เด็กช่วย 7. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้ใหญ่พยายามตัดสินใจให้	1. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (บิดามารดาและบุตร) เป็นแบบมีเหตุผล ไขหลักเกณฑ์และหลักการเป็นใหญ่ 2. การฝึกความมีวินัย ไขเหตุผลและการอบรมควยวาจาที่มีหลักเกณฑ์แน่นอน และเป็นที่ยอมรับของผู้เยาว์ 3. ผู้เยาว์สามารถสรุปกฎเกณฑ์เพื่อยึดเป็นค่านิยมของตนเองได้ จึงเกิดความมีวินัยในตนเองและความรับผิดชอบ 4. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะถือว่าเป็นธรรมชาติของเด็กที่จะแสวงหาความรู้ 5. ชอบให้ผู้เยาว์ถาม เพราะเป็นการสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง 6. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ทำอะไร ๆ เอง ตั้งแต่ยังเยาว์ เพื่อฝึกความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตนเอง 7. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อฝึกความเป็นเอกัตตบุคคล และ

สังคมประกิดแบบไมตรีสัมพันธ์	สังคมประกิดแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์
เพราะถือว่าไม่ประสบความสำเร็จมากกว่า อาบนํ้าร้อนมากกว่า 8. แก้ปัญหาได้ร้องไห้ด้วยการ อุบและการโอ้อวด 9. ไม่ส่งเสริมให้ผู้อื่นเข้ามาสังสรรค์ กับผู้อื่น และไม่คอยพาออกนอกบ้าน 10. ผู้เขว้ามักมีโลกทัศน์แบบการ ควบคุมตนเอง โดยอาศัยโลกภายนอก (External Control) 11. มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธสูง และ มีบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์	ความมีเอกศักดิ์ 8. แก้ปัญหาได้ร้องไห้ด้วยการหาสาเหตุ แล้วแก้ตามสาเหตุนั้น 9. ส่งเสริมให้ผู้อื่นเข้ามาสังสรรค์กับผู้อื่น และมักพาออกนอกบ้านควบบอย ๆ 10. ผู้เขว้ามักมีโลกทัศน์แบบการควบคุม ตนเอง โดยอาศัยโลกภายใน คือ ตนเอง (Internal Control) 11. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมี บุคลิกภาพแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์

ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 1 - 23) ให้ความเห็นว่า ทฤษฎี
บุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความเกรงใจนั้น ควรจะเป็น Self theory มากกว่า คานิยม
ที่รับมาจากบุคคลอื่นโดยบิดเบือนจากความจริง หรือรับมาโดยปฏิเสธความต้องการที่แท้จริง
ของตัวเอง ก็จะทำให้ความรู้สึกถึงเกรียดยิ่งขึ้น ไม่รู้ว่าความจริงตัวเองต้องการอะไร ทำให้เกิด
ความวิตกกังวล แต่อย่างไรก็ตาม ความเกรงใจของคนไทย ก็มีผลดีในด้านการรักษา
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ได้ ดังนั้น ลักษณะบุคลิกภาพแบบไทย โดยเฉพาะในด้านการ
เกรงใจ จะมีทั้งข้อดีและข้อเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (คณะครุศาสตร์, 2514 :
8 - 15) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกรงใจคนอื่น ย่อมก่อให้เกิดความสามัคคีสัมพันธภาพ
ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างแน่นแฟ้นขึ้นนั่นเอง วัเนื่อเห็นใจกัน ส่วนผลเสียในการลงทุน

มักเกิดคอร์ปชั่น ไม่ขยันขันแข็งเพราะอาศัยกันได้ ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมในสังคม ตักโอกาส คนที่ไม่มีพวกพ้อง ความเกรงใจทำให้ไม่กล้าพูดในสิ่งที่อยากพูด เป็นไปในทำนองน้ำท่วมปาก จะทำอะไรไม่เต็มที่เพราะมีไม้ครีค้ำคอ

2. การเคารพยำเกรงผู้ใหญ่ ผู้น้อยยอมรู้สึกลบจน ปลอกลบ ไม่ต้องรับผิดชอบมากนัก ทำให้เป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ย่อมเกิดผลเสีย คือ เกิดการชะงักงันในแนวคิดแผนใหม่ ทำให้ผู้น้อยเกรงใจผู้ใหญ่ ทำอะไรไม่เต็มที่ ไม่มีอิสระในการคิด ก่อให้เกิดความคับข้องใจ

3. มีสัมฤทธิ์สัมพันธต่ำ แต่มีไม้ครีค้ำคอสูง ทำให้เกิดผลดีในแง่ความสัมพันธ์ของบุคคล ในสังคมที่ร่วมมือร่วมใจทำงาน แต่ผลเสียที่ได้รับ คือการทำงานไม่ได้เต็มที่ เพราะไม่ให้ออกาสบุคคลแสดงความสามารถตามความถนัดได้อย่างเต็มที่

เรื่องของความเกรงใจคงกล่าวมาแล้วนั้น และได้จัดว่าเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งของคนไทย ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สิ่งใดที่เป็นข้อดี ก็ควรเก็บรักษา คุณลักษณะที่ดีนั้นไว้ สิ่งใดที่เป็นผลเสียก็ควรจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไข ตามหลักการและเหตุผลที่ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2516 : 13 - 14) กล่าวอ้างถึงสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจ ตลอดจนระบบก่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมบุคลิกภาพของคน และลักษณะของสังคม ในภูมิภาคให้แตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตาม บุคลิกภาพของคน วัฒนธรรม และสังคม ย่อมมีพัฒนาการไปเรื่อย ๆ ตามความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม สังคม และความเจริญทางก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตลอดจนการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน การแก้ไขนี้ จำเป็นต้องคำนึงถึงโครงสร้างของบุคคล กลุ่ม และสังคม โครงสร้างทางสังคมเดิมของไทยมักเป็นอุปสรรคต่อการแสดงออกของคนในสังคมปัจจุบัน เช่น เกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเป็นตัวของตัวเอง ฯลฯ จึงกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพของไทยไม่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เราไม่ชินต่อการประสานงาน แต่ชินต่อการรับคำสั่งทำงานเพื่อเอาใจเจ้านาย เชื่อฟังและเกรงใจผู้ใหญ่กว่า เรามักแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ซึ่งเป็นการแก้ที่ไม่ตรงเป้าหมาย

สำหรับบุคลิกภาพที่เป็นที่พึงปรารถนาหรือเอื้อต่อการพัฒนาประเทศนั้น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ (ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2516 : 23)

1. ความมีประสิทธิภาพ

2. ความขยันขันแข็ง

3. ความเป็นระเบียบ
4. ความตรงต่อเวลา
5. ความมัธยัสถ์
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. การใช้เหตุผลในการตัดสินใจเพื่อกระทำการต่าง ๆ
8. ความพร้อมที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
9. ความตื่นตัวต่อการแสวงหาโอกาสที่พึงได้จากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ
10. ความกระตือรือร้นและสร้างสรรค์
11. ความมีเอกลักษณ์และมั่นใจในตนเองรวมทั้งการพึ่งพาตนเอง
12. ความรับผิดชอบและร่วมมือทางสังคม
13. ความสามารถในการอดเปรี้ยวไว้กินหวาน

นั่นคือ เราต้องพัฒนาคนกำลังคนให้มีประสิทธิภาพ เพราะคนเปรียบเหมือนทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าชาวกำลังคนซึ่งชาคนนั้นสมอง สติปัญญาและความสามารถทางเทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการประกอบการเสียแล้ว ถึงแม้จะมีทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ และทุนมากมายเพียงใด ก็จะไม่สามารถทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ การที่ประเทศใดก็ตาม ถ้าอยู่ในระยะพัฒนาประเทศ แต่ชาวกำลังคนที่มีคุณลักษณะดังกล่าว ขอมมีผลกระทบกระเทือนต่อประเทศ ทำให้ประเทศไม่สามารถเจริญก้าวหน้าไปได้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. โดยทั่วไปเพศหญิงน่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย
หรือทั้งเพศชายและเพศหญิงน่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
2. เพศชายหญิงในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าชายหญิงในนครหลวงฯ
หรือเพศชายหญิงทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
3. เพศหญิงในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงในนครหลวงฯ
หรือเพศหญิงทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

4. เพศชายในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายในนครหลวงฯ
หรือเพศชายทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
5. เพศชายหญิงที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงที่มีอายุน้อย
หรือเพศชายหญิงไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
6. เพศชายที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายที่มีอายุน้อย
หรือเพศชายไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
7. เพศหญิงที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงที่มีอายุน้อย
หรือเพศหญิงไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
8. เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงอายุมาก
ในนครหลวงฯ และมากกว่าเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด
หรือเพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันกับเพศชายหญิงอายุมาก
ในนครหลวงและเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด
9. เพศชายอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุมาก
ในนครหลวงฯ และมากกว่าเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ
หรือเพศชายอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันกับเพศชายอายุมาก
ในนครหลวงฯ และเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ
10. บุคคลที่มีสัมพันธภาพเป็นกันเองและสนิทสนม ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะเช่นใด น่าจะมี
ความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน
หรือทั้งบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่เป็นกันเองและสนิทสนมและบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและ
ห่างเหิน น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผลสนับสนุนสมมติฐาน

1. โดยทั่วไปเพศหญิง น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย
ทั้งนี้เพราะว่า ลักษณะนิสัยของคนไทยโดยทั่วไป และขนบธรรมเนียมประเพณี
วัฒนธรรมของคนไทยนั้น ถือว่าผู้หญิงต้องเป็น "ช้างเท้าหลัง" หรือเป็นผู้ตาม ในขณะที่ผู้ชาย
ต้องเป็นผู้นำ และเพศหญิงต้องเป็นเพศที่สุภาพเรียบร้อย อ่อนหวาน และอยู่ในกรอบของประเพณีเสมอ

ผู้หญิงเป็นเพศที่ยอมตามสังคมมากกว่าเพศชาย หญิงมีความเคียดแค้น แต่จะเก็บกดไว้ภายใน ไม่แสดงออกมา (Bennett and Others, 1959 : 101 - 105) อาจเป็นเพราะ สังคมไทยเป็นผู้กำหนดบทบาทของหญิงให้มีความสงบเสงี่ยมในการวางตัวก็เป็นได้ นอกจากนี้ แบร์รี่ (Barry, 1967 : 56) ยังได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงไทย ไว้ว่า ชายไทยไม่ค่อยเก็บความรู้สึกเหมือนหญิง มักตัดสินสิ่งต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ส่วนหญิง เป็นพวกที่ค่อนข้างหัวเก่า พยายามรักษามโนธรรมนิยมประเพณีและคุณค่าต่าง ๆ ของประเทศไว้ และอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบไว้อ่านาจ ยึดค่านิยมผู้อาวุโส หญิงจึงมีแนวโน้มที่จะมีความรักชอบมากกว่าชาย (Buss and Brock, 1963 : 345 - 350) ส่วนชาย มักเป็นใหญ่กว่าหญิง เป็นหน้าที่ของบิดาที่จะให้ความคุ้มครองป้องกัน ให้ความอุปการะในค่าน เศรษฐกิจ บิคมมีสิทธิและอำนาจมากกว่าคนอื่น ๆ ในการจัดการเรื่องต่าง ๆ (ไพฑูรย์ เครือแก้ว, 2513 : 102) ชายจึงมีความก้าวร้าวมากกว่าหญิง และความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมของผู้ที่มีความเกรงใจน้อย (วีราพร เทพวีระพงศ์, 2514 : 179) นอกจากนี้ชายยังมีลักษณะแสดงตัว มากกว่าหญิง และหญิงมีลักษณะเก็บตัวมากกว่าชาย (วันเพ็ญ อาบุญการ, 2512 : 100) บุคลิกลักษณะเก็บตัวนี้ ยุง (Jung) (Bischof, 1970 : 128 - 129) ได้กำหนดไว้ว่า เป็นพวกที่ไม่ชอบสมาคม ขี้อาย ประหม่า พุคน้อย เจียนขริม คึกมาก ไม่เปิดเผย อันเป็นลักษณะ ของพวกที่มีความวิตกกังวลสูง ไม่กล้าแสดงออก และส่วนมากมักจะเกิดขึ้นกับเพศหญิง ตรงกับ ผลงานวิจัยของ * คาสตานเอดา และ แมคแคนเลส (Castaneda and McCannless, 1956 : 317 - 326) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวลของเด็กชายหญิงเกรด 4-6 จำนวน 386 คน พบว่า เด็กหญิงมีความวิตกกังวลมากกว่าเด็กชาย นอกจากนี้ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (1968) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมและบุคลิกภาพของนักเรียนไทยวัยรุ่น และเด็กอเมริกันวัยรุ่น ซึ่งมีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี พบว่า เด็กหญิงมีความวิตกกังวลมากกว่า เด็กชายทั้งเด็กไทยและเด็กอเมริกัน ดังได้กล่าวมาแล้วว่าลักษณะของคนที่มีความวิตกกังวลสูงนั้น เป็นผู้ที่ไม่กล้าแสดงออก เก็บกดอารมณ์ไว้ ซึ่งน่าจะเป็นลักษณะของผู้ที่มีความเกรงใจมาก และเพศหญิงเป็นเพศที่มีความวิตกกังวล สูงกว่าเพศชาย ฉะนั้น น่าจะสรุปได้ว่า เพศหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย

หรือทั้งเพศชายและเพศหญิง น่าจะมีความเกรงใจปาน ๆ กัน

จากรายงานการค้นคว้าของนักจิตวิทยาบางท่านได้วิจารณ์ไว้ว่า คนไทยไม่ว่าชายหรือหญิง เป็นผู้ที่เอื้ออาทร เพื่อดูแล รักสงบ สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส เชื่อฟังผู้ใหญ่ รวมทั้งมีลักษณะที่สื่อให้เห็นถึงความสามัคคี ความสงบเรียบร้อย เช่น ความเกรงใจ อាកการไม่เป็นไร เป็นต้น และ ฟิลลิปส์ (Phillips, 1965 : 46 - 47) พบว่า คนไทยมีนิสัยซื่อสัตย์ สุจริต เยือกเย็น เอื้อเฟื้อ เพื่อดูแล ไม่พุดในสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ สุจินต์ ปริษามารถ (2515 : 67) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนที่ประพฤติ คล้อยตามสังคมและที่ขัดแย้งกับสังคม ผลปรากฏว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ประพฤติ คล้อยตามสังคมหรือขัดแย้งกับสังคม จะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันเลย

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า คนที่มีความวิตกกังวลสูง เป็นผู้ที่มีความเกรงใจมาก และเพศหญิง มีความวิตกกังวลมากกว่าเพศชาย แต่ผลการวิจัยของ รี (Rie, 1963 : 1003 - 1017) ซึ่งศึกษาจากเด็กชายหญิง เกรด 1 - 7 พบว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความวิตกกังวล ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ในสังคมไทยจัดว่า ความเกรงใจเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่ง ดังคำสอนว่า "ผู้ใดต้องรู้จักเกรงใจคน" (คุชฎี มาลากุล, 2512 : 5) และความเป็นผู้เกรงใจนี้ มิได้จำเพาะเจาะจงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ภัยเหตุผลดังกล่าว น่าจะสรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิง น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

2. เพศชายหญิงในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงในนครหลวงฯ

ทั้งนี้เพราะว่าในต่างจังหวัด บิคารมารคัมจะอบรมเด็กให้อยู่ในโอวาทเชื่อฟังผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามครรลองคลองธรรม ถูกควบคุมมากกว่าเด็กในนครหลวงฯ (Poonphol, 1970 : 212) และสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูของคนในต่างจังหวัด ส่วนใหญ่ ใช้วิธีการลงโทษ เขียนที่ ถูกๆ พยายามให้เด็กกลัวเกรงมากกว่าในนครหลวงฯ ซึ่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2509 : 141 - 145) ได้เปรียบเทียบลักษณะจิตใจและสัมพันธภาพของคนในกรุงเทพฯ และชนบทว่า ความห่างเหินของคนในกรุงเทพฯ มีมากขึ้นทุกที ๆ จิตใจของคนเปลี่ยนไป เห็นความลำบากความทุกข์เวทนาของผู้อื่นเป็นของธรรมดา ไม่ใช่กิจธุระของตน ส่วนชนบท มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เคื้อกร่อนแทนกัน ดังจะเห็นได้จากความเชื่อที่ว่า ไปบ้านนอก ไม่อดตายและไม่หลงทาง ทุกคนเป็นกันเอง มีค่านิยมแบ่งปันกันมากกว่าการแข่งขัน ยึดมั่นใน ประเพณีและเคารพผู้อาวุโสมากกว่าคนในกรุงเทพฯ เนื่องจากบิคารมารคัมในต่างจังหวัด

ให้สังคมประกิต (Socialization) กันไมตรีสัมพันธ์สูงกว่าบิคามารคาในกรุงเทพฯ คือ บิคามารคาในต่างจังหวัดเน้นการฝึกอบรมเรื่องการเกรงใจ การพึ่งพาอาศัยกัน ในขณะที่กรุงเทพฯ เพื่อนบ้านแทบจะไม่รู้จักกัน (มธุศรี บุนนาค, 2514 : 70) บิคามารคาในต่างจังหวัดมีค่าประเพณีนิยมเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ สำหรับสังคมนครหลวงนั้น ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 72 - 73) ลงความเห็นว่าเป็นสังคมไมตรีสัมพันธ์ที่กำลังพัฒนาเข้าสู่สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ ใ้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กจึงค่อนข้างไปทางแบบประชาธิปไตย เด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็น กล้าพูดกล้าทำมากกว่า ส่วนชนบทหรือต่างจังหวัดซึ่งยังคงเป็นสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์นั้น ชนบทชนบทยึดจารีตประเพณีของท้องถิ่นไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ๆ ง่าย มีความเป็นกันเอง พ่อแม่เสียสละเพื่อลูก อยู่ใกล้ชิดมากเพื่อให้ลูกมีความสุข (ไพฑูริย์ เครือแก้ว, 2513 : 196) ทำให้เด็กต้องฟังผู้น้อยอยู่ตลอดเวลา ไม่เป็นตัวของตัวเอง จะมีบุคลิกภาพที่เกรงใจคน อ่อนแอเพื่อพ่อแม่ รักพวกพ้อง เป็นคน ฉะนั้น เพศชายหญิงในต่างจังหวัด จึงน่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงในนครหลวง

หรือเพศชายหญิงทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

จากรายงานผลการวิจัยของประสิทธิ์ บัวคลี่ (2514 : 90) พบว่า นักเรียนไทยในต่างจังหวัดและนักเรียนไทยในกรุงเทพฯ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน และประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง (2513 : 66) ได้กล่าวถึงค่านิยมความเป็นตัวของตนเองของคนไทยว่า พุทธศาสนาสอนให้คนไทยเอื้อใจและเชื่อฟังในตนเอง รู้จักหาความสุขจากตนเองและพึ่งตนเอง ไม่ชอบให้ใครมายุ่งเรื่องส่วนตัวของตน ไม่ชอบรวมกันเป็นกลุ่ม ถือว่า "บ้านใคร ใครอยู่ ใครใครนอน" อนึ่งสังคมไทยเป็นสังคมชนบท (Rural Society) คนไทยโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นชาวชนบท สัมพันธภาพและการดำเนินชีวิตประจำวัน มักจะทำไปตามความรู้สึกและตามประเพณี ซึ่ง ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2512 : 2 - 3) ยังได้กล่าวถึงลักษณะสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ไว้ว่า การดำเนินชีวิตของสังคมไทยต้องผูกพันกับคนอื่น ไม่มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อรักษาสัมพันธภาพที่กระหว่างตนกับผู้อื่นไว้ (Blanchard , 1953 : 482) จึงทำให้ดูเหมือนว่าในบางครั้งสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสังคมไทยเป็นไปอย่างสวมน้ำจากเข้าหากัน บิคยังขาดความเห็นของตัวเองไว้ กล่าวคือ มักจะแสดงความรู้สึกออกมาตรงข้ามกับความรู้สึกที่แท้จริง เพื่อหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งระหว่างบุคคล

ทั้งนี้เพราะคนไทยเชื่อว่า บุคคลที่แสดงความรู้สึกรู้ออกมานั้น คือบุคคลที่ใจดี ไม่ต้องการทะเลาะถกเถียงกับใคร เป็นคนสุ่มรอบคอบ เป็นคนสุภาพ เป็นคนดี และชนบทรอบคอบนิยมประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมไทยโดยทั่วไปได้ยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมานั้น มักเคารพเชื่อถือนในตัวบุคคล เคารพผู้ใหญ่และผู้อาวุโส เป็นต้น (ไพฑูริย์ ช่างเรียง, 2514 : 20) นอกจากนี้จากการศึกษาของ เพราพรรณ ประพิตรภา (2510) เกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมสั่งสอนของบิดามารดาตามทัศนะของเด็กวัยรุ่นไทยและจีน ผลปรากฏว่า เชื้อชาติและการอบรมสั่งสอนนั้นมีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่า ชนชาติเดียวกัน ไม่ว่าจะอยู่ในนครหลวงหรือต่างจังหวัดย่อมมีการอบรมสั่งสอนไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลเบื้องต้นย่อมสนับสนุนได้ว่า เพศชายหญิงทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงนั้น น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

3. เพศหญิงในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงในนครหลวงหรือเพศหญิงทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวง น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผลเช่นเดียวกับสมมติฐาน 1 - 2

4. เพศชายในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายในนครหลวงหรือเพศชายทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวง น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผลเช่นเดียวกับสมมติฐาน 2

5. เพศชายหญิงที่มีอายุน้อย น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงที่มีอายุน้อย

ผลการศึกษาก่อนหน้านี้ของ อรทัย เศรษฐสุตโก (2514 : 65 - 66) ปรากฏว่านักเรียนที่มีอายุน้อย จะมีความกึกแบบสอบถามมากกว่านักเรียนที่มีอายุมาก จึงสรุปได้ว่า เนื่องมาจากบุคลิกภาพเกรงใจ ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีอายุน้อย ยังไม่รู้จักว่าความเกรงใจมีผลอย่างไรกับตนเอง จึงไม่เกรงใจ ชอบตั้งปัญหาถามสิ่งที่ตนอยากรู้อยากเห็น แต่นักเรียนที่มีอายุมาก เริ่มมีอิทธิพลของความเกรงใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้ความคิดหรือปัญหาที่จะซักถามลดลง เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเอาไว้ และโดยทั่วไป เราจะเห็นว่าบุคคลผู้อาวุโสหรือสูงอายุ มักจะให้ความเมตตาการุณย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้น้อย หรือผู้น้อยอาวุโส มักเป็นผู้มีอารมณ์เยือกเย็น สุ่มรอบคอบ ไม่คิดสินอะไรว่าวาม เหล่านี้ล้วนแต่เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความเกรงใจทั้งสิ้น ตรงข้ามกับผู้ที่มีอายุน้อย เมื่อไม่พอใจสิ่งใดมักจะแสดงออกให้เห็นเด่นชัด

เช่น แสดงความพอใจอย่างเปิดเผย แสดงความโกรธโต้แย้ง ชัดแจ้ง แสดงความไม่เห็นด้วย หรือบางครั้งพูดขัดจังหวะผู้อื่น ฯลฯ อันเป็นลักษณะของผู้ที่มีความเกรงใจน้อย หรือไม่เกรงใจเลย ดังเช่น ผลการวิจัยของ วีราพร เทวีระพงศ์ (2514 : 183 - 186) ที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น และจากการศึกษาความวิตกกังวลตามระดับชั้นเรียนหรือระดับอายุ ของ เฮอร์ล็อก (Hurlock, 1959 : 180) พบว่า ความวิตกกังวลของเด็กจะเพิ่มขึ้น เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ๆ เพราะเด็ก ได้รับความกดดันต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เกือบทุกคนจะไม่แสดงออก อันเป็นลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ ยิ่งอายุมากขึ้น ๆ ความเกรงใจก็จะมีมากขึ้นตามวัย แสดงให้เห็นว่า เพศชายหญิงที่มีอายุน้อย น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงที่มีอายุน้อย

หรือเพศชายหญิง ไม่ว่าจะมีอายุมากหรืออายุน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง (2513 : 66 - 70) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะนิสัย ประจำชาติไทยโดยส่วนรวมไว้ว่า คนไทยรักอิสรภาพ ไม่ต้องการอยู่ใต้อาณัติผู้อื่น ไม่ชอบการ บังคับน้ำใจ เป็นตัวของตัวเอง เชื้อมั่นในตนเอง แต่ในขณะเดียวกัน ก็นิยมการแสดงอาการ อ่อนน้อมและเชื่อฟังผู้มีอำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างมีพิธีรีตอง ซึ่งแสดงถึง ฐานะสูงต่ำของบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับทั้งพัฒนาบุคลิกภาพแบบเก็บกดของคนไทยนั้น ไม่นิยมให้เด็ก ๆ ได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตนเอง กอปรด้วยความเกรงขามผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของ สังคมแบบไมคริสมัสน์ ทำให้บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) เป็นแบบกระสวนที่ได้รับการ นิยมในคนไทยว่า เป็นลักษณะของคนดี คือ เรียบร้อย สงบเสงี่ยม เป็นต้น และจากการศึกษา เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมสั่งสอนของบิดามารดาตามทัศนะของเด็กวัยรุ่นไทย และจีนของ เพราพรรณ ประพิศรภา (2510) พบว่า เชื้อชาติและการอบรมสั่งสอนมีความ สัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่า ชนชาติเดียวกันย่อมมีการอบรมสั่งสอนบุตรหลานด้วยวิธีการคล้ายคลึงกัน อันทำให้บุคลิกภาพของชนชาตินั้นใกล้เคียงกันหรือเหมือน ๆ กัน นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยของ คร.ละม้ายมาศ ศรศักดิ์ และคณะ (2510 : 87 - 91) นั้นให้เห็นว่า สังคมไทยมุ่งอบรม ให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ การอบรมสั่งสอนที่ดี หรือแบบแผนวัฒนธรรมที่ดี จะทำให้คนไทยสร้าง บุคลิกภาพที่เป็นของคนไทยโดยเฉพาะให้คิดตัวตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ เมื่อวัยเด็กมีนิสัย เช่นไร วัยผู้ใหญ่ก็มีนิสัยเช่นนั้น แสดงให้เห็นว่า เพศชายหญิง ไม่ว่าจะมีอายุมากหรืออายุน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

6. เพศชายที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายที่มีอายุน้อย หรือเพศชายไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผลเช่นเดียวกับสมมติฐาน 5

7. เพศหญิงที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงที่มีอายุน้อย หรือเพศหญิงไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผลเช่นเดียวกับสมมติฐาน 5

8. เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงอายุมาก ในนครหลวงฯ และมากกว่าเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด

หรือเพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันกับเพศชายหญิง อายุมากในนครหลวงฯ และเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด

เหตุผลเช่นเดียวกับสมมติฐาน 1, 2, และ 5

9. เพศชายอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุมาก ในนครหลวงฯ และมากกว่าเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ

หรือเพศชายอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันกับเพศชาย อายุมากในนครหลวงฯ และเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ

เหตุผลเช่นเดียวกับสมมติฐาน 1, 2, และ 5

10. บุคคลที่มีสัมพันธภาพเป็นกันเองและสนิทสนมไม่ว่าจะอยู่ในฐานะ เช่นใด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน

ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 4 - 5) ได้กล่าวว่า สังคมไทยนั้นเป็นสังคมไมตรีสัมพันธ์ การดำเนินชีวิตต้องผูกพันกับบุคคลอื่น ไม่มีอิสระในการตัดสินใจ ด้วยตนเอง หรือไม่กล้าตัดสินใจกระทำการใดๆโดยง่าย เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนความรู้สึกของบุคคลอื่น เป็นการรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเอาไว้ ทำให้สัมพันธภาพระหว่างบุคคล แน่นแฟ้นและเป็นกันเองยิ่งขึ้น (คณะครุศาสตร์, 2514 : 8 - 15) มีความสนิทสนมไว้เนื้อเชื่อใจกัน เกิดความเกรงใจขึ้น ทำให้ไม่กล้าพูดในสิ่งที่อยากพูด เป็นไปในทำนองน้ำท่วมปาก จะทำอะไรไม่เต็มที่เพราะมีไมตรีคำคอ ไม่มีอิสระในการคิด ก่อให้เกิดความข้องคับใจ เหตุผลดังกล่าวนี้ น่าจะสนับสนุนได้ว่า บุคคลที่มีสัมพันธภาพเป็นกันเองและสนิทสนมไม่ว่าจะอยู่ในฐานะ

เช่นใด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน

หรือทั้งบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่เป็นกันเองและสนิทสนมและบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ประเสริฐ แยมกลิ่นรุ่ง (2513 : 66 - 70) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยประจำชาติไทยในส่วนรวม ๆ ไว้ว่า คนไทยรักความเป็นอิสระ ไม่ต้องการอยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น ไม่ชอบบังคับน้ำใจ ประกอบกับพุทธศาสนาสอนให้มีความพอใจและเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ชอบให้คนอื่นมายุ่งเรื่องส่วนตัวของตน และในการติดต่อสัมพันธ์กันนั้น บุคคลจะยึดหลัก "เกรงใจ" กัน ซึ่งหมายถึงการไม่เรียกร้องบังคับให้คนอื่นทำในสิ่งที่เขาไม่อยากทำ และถึงแม้ว่าคนไทยจะนิยมการแสดง ความอ่อนน้อมและเคารพบุคคลผู้มีอำนาจหรือผู้อาวุโสก็ตาม แต่การเคารพเชื่อฟังก็เป็นไปอย่างมีเงื่อนไข เพราะคนไทยนิยมความเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้คนไทยยังเป็นผู้ที่มีความสุภาพอ่อนโยน ใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตากรุณา เป็นต้น ประเพณีอบรมเด็กให้เกรงใจผู้อาวุโสเชื่อฟังผู้ใหญ่ (ละม้ายมาศ ศรีพิศ และคณะ, 2510 : 87 - 91) การอบรมเช่นนี้เมื่อปฏิบัติกันเข้า ก็จะสร้างนิสัยเด็กให้มี "ความเกรงใจ" จนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ ก็ยังคงมีความเกรงใจเช่นเดิม ฉะนั้น ข้ออ้างอิงถึงกล่าวน่าจะสนับสนุนได้ว่า บุคคลไม่ว่าจะมีสัมพันธภาพที่เป็นกันเองและสนิทสนมในฐานะใด ๆ ก็ตาม กับบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มาจากมวลประชากร (Population) ซึ่งในที่นี้หมายถึงบัณฑิตจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2513 นอกนั้นเป็นบัณฑิต ปีการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2515 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน 680 คน ซึ่ง ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร นิสิตปริญญาโทปีการศึกษา 2514 และผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลเหล่านี้โดยวิธีการสุ่ม (Random) ดังปรากฏในกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามที่อยู่และเพศในการตอบแบบสอบถาม จะได้ดังตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่และเพศ

แบบสอบถาม	ที่อยู่	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ชาย	หญิง	
Form K - N	นครหลวง	110	110	220
	ต่างจังหวัด	110	110	220
Form K	นครหลวง	60	60	120
	ต่างจังหวัด	60	60	120
	รวม	340	340	680

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่อาศัย เพศ และ รัศมีอายุ

แบบสอบถาม	ที่อยู่อาศัย	เพศ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวม
			อายุมาก	อายุน้อย	
Form K - N	นครหลวง	ชาย	50	60	110
	นครหลวง	หญิง	45	65	110
	ต่างจังหวัด	ชาย	50	60	110
	ต่างจังหวัด	หญิง	50	60	110
Form K	นครหลวง	ชาย	30	30	60
	นครหลวง	หญิง	30	30	60
	ต่างจังหวัด	ชาย	30	30	60
	ต่างจังหวัด	หญิง	30	30	60
		รวม	315	365	680

เหตุผลเบื้องหลังการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เนื่องจากผู้เขียนต้องการศึกษาคนทั่วเรื่อง " การวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย " จากกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างนี้มีทั้งช่วงอายุนับตั้งแต่ 20 - 23 ปี เป็นอย่างต่ำ และอายุ 40 ปี ขึ้นไป ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ในการทำงาน อย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป สามารถที่จะเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มตัวอย่างได้ ทั้งกำลังในการ

พัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานในปัจจุบัน น่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัย 20 ปี ขึ้นไป และกลุ่มตัวอย่างนี้มีอาชีพครูซึ่งจะเป็นผู้พัฒนา กำลังคนให้กับการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ผู้เขียนจึงเลือกทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างนี้ เพื่อจะได้เป็นรากฐานในการศึกษาเปรียบเทียบหรือปรับปรุงแก้ไขบุคคลในระดับอื่น ๆ ต่อไป

2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ผู้เขียนได้รวบรวมมาจาก ดร.วิรัช วัชรวิชัย อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เป็นข้อมูลที่ได้จาก ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2513 ซึ่งได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบ แบบสอบถามในคราวขอรับพระราชทานปริญญาบัตร และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอ ผู้เขียนจึงได้ขอความร่วมมือจากผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาอื่น ๆ (ซึ่งได้แก่คณะศึกษานิเทศก์ ฝ่ายสามัญศึกษาประจำกรม เขต และจังหวัด) และนิสิตชั้นปีที่ 3 - 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2515 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ นับว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอสมควร และพอที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างในนครหลวงและต่างจังหวัดได้ ทั้งนี้ เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่วัดลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ เป็นแบบทดสอบที่ ดร.วิรัช วัชรวิชัย อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และคณะนิสิตปริญญาโท เป็นผู้สร้างขึ้น

1.1 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม Semantic และ Role Differential Scale จำนวน 2 ชุด ดังต่อไปนี้
ชุดที่ 1 ได้แก่ Form K - N เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะของคนไทยโดยทั่ว ๆ ไปที่มีความเกรงใจ และการแสดงออกของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ตลอดจนความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความเกรงใจของแต่ละคนก็แตกต่างกันออกไปด้วย แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ ดังตัวอย่าง

(0) ความเข้าใจ (concept) เกี่ยวกับ "ลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ"

อันดับ

3	2	1	0	-1	-2	-3
---	---	---	---	----	----	----

 เติ่งกระด้าง

ชุดที่ 2 โค้ด Form K เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่มีฐานะทางสังคม เหตุการณ์ ตลอดจนความสัมพันธ์กับบุคคลนั้น ๆ แตกต่างกันไป คนเราจึงมักจะมี ความเกรงใจคนอื่น ๆ มาก - น้อย แตกต่างกันไปด้วย แบบสอบถามชุดนี้ มี 8 ฐานะด้วยกัน จำนวนทั้งหมด 50 ข้อ ดังตัวอย่าง

(00) ในฐานะที่ท่านเป็นกษัตริย์ ท่านรู้สึกเกรงใจหรือไม่เกรงใจครูอาจารย์ที่สนิทสนมกับท่านในฐานะต่อไปนี้หรือไม่อย่างไร

ขอใช้เงิน 100 บาท

เกรงใจ

3	2	1	0	-1	-2	-3
---	---	---	---	----	----	----

 ไม่เกรงใจ

1.2 วิธีดำเนินการทดสอบ

แบบสอบถาม Form K - N ให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่าน " ลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ " ที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาว่า ถ้ามีความรู้สึก ว่า คนที่มีความเกรงใจมีลักษณะเช่นไร และมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาแล้ว ก็ให้ตอบโดยเขียนวงกลมล้อมรอบตัวเลขตัวใดตัวหนึ่ง จาก 3 ถึง -3 ที่กำกับในมาตราส่วน (scale)

จากตัวอย่างข้อ (0) ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบเลขทางซ้ายมือ และเขียนวงรอบตัวเลข

ที่ซัดทางซ้าย หมายความว่าผู้ตอบเข้าใจว่าคนที่มีความเกรงใจ
เป็นคนอ่อนน้อมมาก แต่ทำเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบเลข
ที่มีเครื่องหมาย (-) แสดงว่าผู้ตอบนั้นคิดว่า คนที่มีความเกรงใจ
มีลักษณะแข็งแกร่ง ยิงวงรอบเลขที่ซัดทางขวามาก หมายความว่า
แข็งแกร่งมาก และถ่วงเลข 0 แสดงว่ามีความรู้สึก ว่า คนที่มี
ความเกรงใจเป็นคนที่ลักษณะกลาง ๆ ไม่แกร่งและไม่อ่อนน้อม

แบบสอบถาม Form K ให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านสถานการณ์
ที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาว่า ถ้าตกอยู่ในสถานการณ์และความสัมพันธ์
เช่นนั้น จะมีความรู้สึกอย่างไร มากน้อยเพียงใด แล้วจึงวงกลม
ล้อมรอบตัวเลขที่แสดงระดับความรู้สึก ซึ่งตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบ
และถ่วงกลมล้อมรอบเลขใด ก็จะเป็นความรู้สึก ดังนี้

3	หมายความว่า	เกรงใจมากที่สุด
2	หมายความว่า	เกรงใจพอสมควร
1	หมายความว่า	เกรงใจบ้างเล็กน้อย
0	หมายความว่า	รู้สึกกลาง ๆ ก้ำกึ่งกันระหว่าง
เกรงใจกับไม่เกรงใจ
-1	หมายความว่า	ไม่เกรงใจบ้างเล็กน้อย
-2	หมายความว่า	ไม่เกรงใจพอสมควร
-3	หมายความว่า	ไม่เกรงใจมากที่สุด

1.3 การตรวจให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนคำตอบแบบ Role Differential Scale
จะถือเอาความรู้สึกที่แสดงออกเป็นเกณฑ์ ถ้าตอบรับแสดงถึงลักษณะ
ของความเกรงใจ หรือเป็นผู้ที่มีความเกรงใจมาก ให้ 7 คะแนน
(คือเขียนวงกลมล้อมรอบเลข 3) และจะให้คะแนน 6 5 4 3
2 หรือ 1 คะแนน แก่ผู้ตอบแสดงความรู้สึกว่าเป็นลักษณะของคน

ที่ไม่มีความเกรงใจ หรือมีความเกรงใจลดน้อยลงตามลำดับ

ในมาตราส่วน (คือเขียนวงกลมล้อมรอบเลข 2 1 0 -1 -2 หรือ -3 ตามลำดับ)

1.4 ผลการทดลองใช้เครื่องมือ

แบบทดสอบ Form K - N เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยโดยทั่ว ๆ ไป ผู้เขียนได้หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) ใช้สูตรของ สเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7273 (N = 100)

และได้หาค่าความเชื่อมั่นอีกครั้งหนึ่งจากตาราง 16 ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานของฟิชเชอร์ (Fishers'z) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6292 (N = 440)

สำหรับการศึกษาเพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบชุดนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากค่า Factor loading ก่อนการหมุนแกนจากตาราง 15 ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาจากค่าในช่อง h^2 (communality) ซึ่งได้จากผลรวมของตัวประกอบแต่ละตัวยกกำลังสอง ค่า h^2 นี้อยู่ระหว่าง .48 - .79 แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบนี้มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงพอสมควร

แบบทดสอบ Form K เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเกรงใจในฐานะต่าง ๆ กัน วีราพร เทพวิระพงศ์ (2514 : 39) ได้หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) โดยใช้สูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6205 (N = 69) และจากการวิเคราะห์

หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีเดียวกัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9036

($N = 225$)

2. วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้เขียนได้รวบรวมมาจาก ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้กระทำกับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2513 นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กระทำกับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาอื่น ๆ (ได้แก่คณะครูโรงเรียนคาราคาม โรงเรียนพญาไท ตลอดจนถึงคณะศึกษานิเทศน์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำกรม เขต และจังหวัด) รวมทั้งนิสิตชั้นปีที่ 3 - 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2515 จำนวนทั้งสิ้น 680 คน เป็นชาย 340 คน หญิง 340 คน และผู้เขียนได้กระทำกับข้อมูลตามลำดับชั้น ดังนี้

- 2.1 ตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วกรอกคะแนนลงในตาราง โดยใช้วิธีการให้คะแนนดังได้กล่าวมาแล้วใน 1.3 และกำหนดเคล็ดลับในการกรอกคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนไว้ด้วย
- 2.2 ตรวจสอบลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ตามเกณฑ์เหล่านี้ คือ เพศ อายุ และที่อยู่อาศัย
- 2.3 ตรวจสอบความถี่ของข้อมูล และในการดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลดังกล่าวนี้ ได้อาศัยเครื่องจักรกลสถิติ (I.B.M.) เป็นเครื่องช่วยในการแจกแจงข้อมูลทั้งหมด
- 2.4 เตรียมโครงการ (Design) สำหรับการเจาะบัตร และใช้เครื่องจักรกลสถิติ (I.B.M.)
- 2.5 ผู้เขียนได้ดำเนินการเจาะบัตรและใช้เครื่องจักรกลสถิติ เช็กคำนวณการกระจายของปัญหาแต่ละข้อ โดยความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ประจำเครื่องจักรกลสถิติแห่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ
- 2.6 ผู้เขียนได้ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเขียนโปรแกรมฟอร์แทรน

เพื่อนำป้อนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป จากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์
เป็นขั้นสุดท้าย

3. ลำดับขั้นตอนของการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เมื่อรวบรวม
ข้อมูลต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว จึงวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

3.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) หาคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Guilford, 1965 : 44})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson, 1966:67})$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Ferguson, 1966:67})$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

3.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตร

$$r_{\frac{I}{2} \frac{I}{II}} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \quad (\text{Garrett, 1966:143})$$

เมื่อ	r_{1I}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครั้งฉบับ
	$\frac{1}{2} II$		
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อทั้งหมด
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อทั้งหมดของแต่ละตัว
			ยกกำลังสอง
	ΣY	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อทั้งหมด
	ΣY^2	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อทั้งหมดของแต่ละตัว
			ยกกำลังสอง

ดังนั้น จึงต้องดำเนินการตามสูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman-Brown) ต่อไป

$$r_{1I} = \frac{2 r_{1I}}{1 + r_{1I}} \quad (\text{Garrett, 1966:339})$$

เมื่อ r_{1I} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

3.5 ทดสอบความแตกต่างของความเกรงใจระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะพิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ ที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ ที่ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และ ที่ 2

3.6 วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อหาคุณลักษณะใน แต่ละองค์ประกอบ โดยการหา Factor Matrix ตามลำดับขั้น และหมุนแกนตามวิธีการของไคเซอร์ (Kaiser, 1959) ด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกและความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันในผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูล จึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคน
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน
H_0	แทน	สมมติฐานที่เป็นกลาง (Null Hypothesis)
H_1	แทน	สมมติฐานในการวิจัย (Alternative Hypothesis)
μ	แทน	คะแนนเฉลี่ยของประชากร (Population)
$X_1 \dots X_{60}$	แทน	สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรที่ 1 ถึงตัวแปรที่ 60
h^2	แทน	communality

ในบทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการทดสอบสมมติฐาน ตั้งแต่ข้อ 1 - 10 ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของ ความเกรงใจของคนไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอน 1 เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศหญิงและเพศชายจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

$$(H_0 : \mu \text{ หญิง} = \mu \text{ ชาย})$$

สมมติฐานการวิจัย : เพศหญิงจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย

$$(H_1 : \mu \text{ หญิง} > \mu \text{ ชาย})$$

ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
หญิง	220	321.677	38.8284	- 0.0722
ชาย	220	321.932	35.0130	

ผลจากตาราง 3 ค่า t เป็นลบ และไม่ป็นนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพศหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 1 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่า เพศหญิงกับเพศชายมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

- สมมติฐานเป็นกลาง : กลุ่มตัวอย่างชายหญิงต่างจังหวัดและนครหลวง
น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
(H_0 : μ ชายหญิงต่างจังหวัด = μ ชายหญิงนครหลวง)
- สมมติฐานการวิจัย : กลุ่มตัวอย่างชายหญิงในต่างจังหวัดน่า จะมีความเกรงใจ
มากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายหญิงในนครหลวง
(H_1 : μ ชายหญิงต่างจังหวัด > μ ชายหญิงนครหลวง)

ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิงแยกตามถิ่นที่อยู่

เพศ	ที่อยู่	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
ชายหญิง	ต่างจังหวัด	220	320.263	34.8194	-0.8750
	นครหลวง	220	323.345	38.9410	

ผลจากตาราง 4 ค่า t เป็นลบ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผล
เพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิงในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่า
กลุ่มตัวอย่างชายหญิงในนครหลวง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 2
ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิง
ทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศหญิงในต่างจังหวัดและในนครหลวงน่าจะมีความเกรงใจ
ไม่แตกต่างกัน

$$(H_0 : \mu_{\text{หญิงต่างจังหวัด}} = \mu_{\text{หญิงนครหลวง}})$$

สมมติฐานการวิจัย : เพศหญิงในต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจมากกว่า
เพศหญิงนครหลวง

$$(H_1 : \mu_{\text{หญิงต่างจังหวัด}} > \mu_{\text{หญิงนครหลวง}})$$

ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศหญิงแยกตามถิ่นที่อยู่อาศัย

เพศ	ที่อยู่อาศัย	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
หญิง	ต่างจังหวัด	110	320.182	34.7105	-0.7406
	นครหลวง	110	323.682	35.3858	

ผลจากตาราง 5 ค่า t เป็นลบ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผล
เพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพศหญิงในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงในนครหลวง
ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 3 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0)
ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า เพศหญิงในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศชายในต่างจังหวัดและในนครหลวงน่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

$$(H_0 : \mu_{\text{ชายต่างจังหวัด}} = \mu_{\text{ชายนครหลวง}})$$

สมมติฐานการวิจัย : เพศชายในต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายในนครหลวง

$$(H_1 : \mu_{\text{ชายต่างจังหวัด}} > \mu_{\text{ชายนครหลวง}})$$

ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศชายแยกตามดินที่อยู่

เพศ	ที่อยู่อาศัย	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
ชาย	ต่างจังหวัด	110	320.345	35.0865	-0.5080
	นครหลวง	110	323.009	42.3618	

ผลจากตาราง 6 ค่า t เป็นลบ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพศชายในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายในนครหลวง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย (H_1) ข้อ 4 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า เพศชายในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 5 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุน้อย
น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

(H_0 : μ ชายหญิงอายุมาก = μ ชายหญิงอายุน้อย)

สมมติฐานการวิจัย : กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากน่าจะมีความเกรงใจมากกว่า
กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุน้อย

(H_1 : μ ชายหญิงอายุมาก > μ ชายหญิงอายุน้อย)

ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิงตามระดับอายุ

เพศ	ระดับอายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
ชาย-หญิง	อายุมาก	195	323.272	41.1800	0.7254
	อายุน้อย	245	320.637	33.1991	

ผลจากตาราง 7 ปรากฏว่า ค่า t ไม่นับสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีเหตุผล
เพียงพอที่จะสนับสนุนได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากมีความเกรงใจมากกว่ากลุ่ม
ตัวอย่างชายหญิงอายุน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 5 ทำให้
ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิง
ไม่ว่าอายุมากหรือน้อยจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 6 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศชายไม่ว่าจะอายุมากหรือน้อยน่าจะมีความเกรงใจ
ไม่แตกต่างกัน

$$(H_0 : \mu_{\text{ชายอายุมาก}} = \mu_{\text{ชายอายุน้อย}})$$

สมมติฐานการวิจัย : เพศชายอายุมากน่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุน้อย

$$(H_1 : \mu_{\text{ชายอายุมาก}} > \mu_{\text{ชายอายุน้อย}})$$

ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศชายตามระดับอายุ

เพศ	ระดับอายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
ชาย	อายุมาก	100	321.300	45.9579	-0.1271
	อายุน้อย	120	321.991	31.8934	

ผลจากตาราง 8 ปรากฏว่า ค่า t เป็นลบ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนได้ว่า เพศชายอายุมากมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย
อายุน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 6 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐาน
ที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า เพศชายไม่ว่าอายุมากหรือน้อยจะมีความเกรงใจ
ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 7 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศหญิงอายุมากหรือน้อยจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
(H_0 : μ หญิงอายุมาก = μ หญิงอายุน้อย)

สมมติฐานการวิจัย : เพศหญิงอายุน้อยจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงอายุมาก
(H_1 : μ หญิงอายุน้อย > μ หญิงอายุมาก)

ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศหญิงตามระดับอายุ

เพศ	ระดับอายุ	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
หญิง	อายุมาก	95	325.347	35.5927	1.2576
	อายุน้อย	125	319.336	34.4873	

ผลจากตาราง 9 ปรากฏว่า ค่า t ไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนสมมติฐานได้ว่า เพศหญิงอายุน้อยมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงอายุมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 7 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานเป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า เพศหญิงทั้งอายุมากและอายุน้อยจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 8 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศหญิงอายุมากต่างจังหวัดกับชายหญิงอายุมากนครหลวง และชายหญิงอายุน้อยต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน

- H_0 :
1. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด = μ หญิงอายุมากนครหลวง
 2. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด = μ หญิงอายุน้อยต่างจังหวัด
 3. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด = μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
 4. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด = μ ชายอายุมากนครหลวง
 5. μ ชายหญิงอายุมากนครหลวง = μ ชายหญิงอายุน้อยต่างจังหวัด

สมมติฐานการวิจัย : เพศหญิงอายุมากต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจมากกว่า ชายหญิงอายุมากนครหลวงและชายหญิงอายุน้อยต่างจังหวัด

- H_1 :
1. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด > μ หญิงอายุมากนครหลวง
 2. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด > μ หญิงอายุน้อยต่างจังหวัด
 3. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด > μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
 4. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด > μ ชายอายุมากนครหลวง
 5. μ ชายหญิงอายุมากนครหลวง > μ ชายหญิงอายุน้อยต่างจังหวัด

ดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิง
โดยแยกตามเพศ ระดับอายุ และที่อยู่อาศัย

เพศ	ระดับอายุ	ที่อยู่อาศัย	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
หญิง	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	323.460	33.2057	-0.5386
		นครหลวง	45	327.444	38.3403	
หญิง	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	323.460	33.2057	0.9101
	อายุน้อย		60	317.450	35.9646	
หญิง	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	323.460	33.2057	-0.0278
	อายุน้อย		60	323.633	31.7197	
ชาย	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	323.460	33.2057	-0.3133
	อายุน้อย	นครหลวง	50	326.200	52.1580	
ชาย-หญิง	อายุมาก	นครหลวง	95	326.789	45.8980	1.1087
	อายุน้อย	ต่างจังหวัด	120	320.542	33.9081	

ผลจากตาราง 10 ปรากฏว่า ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย (H_1) ข้อ 8 ได้ว่า หญิงอายุมากในต่างจังหวัดน่าจะมี ความเกรงใจมากกว่าชายหญิงอายุมากในนครหลวงและชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด จึง ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) คือ หญิงอายุมากในต่างจังหวัดกับชายหญิงอายุมาก ในนครหลวงและชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัดย่อมมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 9 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดกับชายอายุมากนครหลวงและชายอายุน้อยในต่างจังหวัดและในนครหลวงน่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

- H_0 :
1. μ ชายอายุมากต่างจังหวัด = μ ชายอายุมากนครหลวง
 2. μ ชายอายุมากต่างจังหวัด = μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
และนครหลวง
 3. μ ชายอายุมากนครหลวง = μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
และนครหลวง

สมมติฐานการวิจัย : เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุมากนครหลวงและชายอายุน้อยในต่างจังหวัดและในนครหลวง

- H_1 :
1. μ ชายอายุมากต่างจังหวัด > μ ชายอายุมากนครหลวง
 2. μ ชายอายุมากต่างจังหวัด > μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
และนครหลวง
 3. μ ชายอายุมากนครหลวง > μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
และนครหลวง

จึงปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศชายตามระดับอายุ
และที่อยู่อาศัย

เพศ	ระดับอายุ	ที่อยู่อาศัย	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
ชาย	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	316.400	38.7024	-1.0669
		นครหลวง	50	326.200	52.1580	
ชาย	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	316.400	38.7024	-0.9019
	อายุน้อย	นครหลวง- ต่างจังหวัด	120	321.991	31.8934	
ชาย	อายุมาก	นครหลวง	50	326.200	52.1580	0.5307
	อายุน้อย	นครหลวง- ต่างจังหวัด	120	321.991	31.8934	

ผลจากตาราง 11 ปรากฏว่า ค่า t ไม่นับสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น จึงไม่มี
เหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 9 ได้ว่า เพศชายอายุมาก
ในต่างจังหวัดยอมมีความเกรงใจมากกว่าชายอายุมากนครหลวงและชายอายุน้อยทั้งใน
ต่างจังหวัดและนครหลวง ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผล
ได้ว่า เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดกับนครหลวง และชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและ
นครหลวงยอมมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 10 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : บุคคลที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับสัมพันธภาพที่ห่างเหิน
น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

H_0 :	1. μ ศิษย์สนิทสนม	=	μ ศิษย์ห่างเหิน
	2. μ ครูสนิทสนม	=	μ ครูห่างเหิน
	3. μ เพื่อนสนิทสนม	=	μ เพื่อนห่างเหิน
	4. μ เพื่อนบ้านสนิทสนม	=	μ เพื่อนบ้านห่างเหิน
	5. μ บุตรสนิทสนม	=	μ บุตรห่างเหิน
	6. μ ตนเองสนิทสนม	=	μ ตนเองห่างเหิน
	7. μ ประชาชนสนิทสนม	=	μ ประชาชนห่างเหิน

สมมติฐานการวิจัย : บุคคลที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมน่าจะมีความเกรงใจมากกว่า
บุคคลที่มีสัมพันธภาพห่างเหิน

H_1 :	1. μ ศิษย์สนิทสนม	>	μ ศิษย์ห่างเหิน
	2. μ ครูสนิทสนม	>	μ ครูห่างเหิน
	3. μ เพื่อนสนิทสนม	>	μ เพื่อนห่างเหิน
	4. μ เพื่อนบ้านสนิทสนม	>	μ เพื่อนบ้านห่างเหิน
	5. μ บุตรสนิทสนม	>	μ บุตรห่างเหิน
	6. μ ตนเองสนิทสนม	>	μ ตนเองห่างเหิน
	7. μ ประชาชนสนิทสนม	>	μ ประชาชนห่างเหิน

ดังปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความเกรงใจตามสถานการณและสัมพันธภาพ

สถานการณ	ความสัมพันธ	N	$\bar{X}$	S.D.	t - test
ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์	สนิทสนม	240	53.02	8.1312	-2.5306**
	ทางเห็น	240	55.05	9.3237	
ในฐานะที่ท่านเป็นครู	สนิทสนม	240	19.22	6.0128	-5.9422***
	ทางเห็น	240	22.24	5.0865	
ในฐานะที่ท่านเป็นผู้น้อย	สนิทสนม	240	36.17	6.5688	-5.6584***
	ทางเห็น	240	39.61	6.7238	
ในฐานะที่เป็นเพื่อน	สนิทสนม	240	26.46	9.0298	-16.5974***
	ทางเห็น	240	38.34	6.4346	
ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้าน	สนิทสนม	240	21.78	6.0737	-13.2842***
	ทางเห็น	240	28.38	4.7119	
ในฐานะที่ท่านเป็นบุตร	สนิทสนม	240	23.10	8.7041	-9.2293***
	ทางเห็น	240	29.96	7.5558	
ในฐานะตัวท่าน	สนิทสนม	240	25.02	6.0136	-5.0853***
	ทางเห็น	240	27.72	5.5932	
ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชน	สนิทสนม	240	21.27	6.3532	-5.7962***
	ทางเห็น	240	24.53	5.9727	

*** p .001

** p .01

จากตาราง 12 ปรากฏผลการทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับครูอาจารย์ย่อมมีความเกรงใจมากกว่าศิษย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99 เปอร์เซนต์ แต่ผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมกับอาจารย์ย่อมมีความเกรงใจมากกว่าศิษย์ที่มีสัมพันธภาพทางเห็น

ในฐานะที่ท่านเป็นครู ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า ครู อาจารย์ที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับศิษย์จะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซนต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า ครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับศิษย์ย่อมมีความเกรงใจมากกว่าครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพอันทางเห็นกับศิษย์

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้น้อย ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า ผู้น้อยที่ไม่สนิทสนมกับผู้มีบังคับบัญชาย่อมมีความเกรงใจมากกว่าผู้น้อยที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซนต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า ผู้น้อยที่สนิทสนมกับผู้มีบังคับบัญชา่อมมีความเกรงใจมากกว่าผู้น้อยที่ทางเห็นกับผู้มีบังคับบัญชา

ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อน ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพื่อนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ไม่สนิทสนมจะมีความเกรงใจมากกว่าเพื่อนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซนต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนที่สนิทสนมนั้นจะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ทางเห็น

ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้าน ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านที่ทางเห็นนั้น ก็จะมีมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซนต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า

ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้านซึ่งมีสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านที่สนิทสนมนั้นจะมีความเกรงใจมากกว่า
สัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านที่ไม่สนิทสนม

ในฐานะที่ท่านเป็นบุตร ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อถือได้ว่า บุตรที่ไม่สนิทสนมกับบิดามารคานั้นมีความ
เกรงใจมากกว่าบุตรที่สนิทสนมกับบิดามารดา โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซนต์ ซึ่ง
ผลการวิเคราะห์นี้ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า ในฐานะที่ท่านเป็นบุตร
ที่มีสัมพันธภาพกับสนิทสนมกับบิดามารคานั้นจะมีความเกรงใจมากกว่าบุตรที่มีสัมพันธภาพ
ห่างเหินกับบิดามารดา

ในฐานะตัวท่านเอง ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อถือได้ว่า ท่านยอมเกรงใจผู้ที่มีบุคลิกที่ไม่สนิทสนมมากกว่าผู้
มีบุคลิกที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซนต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ตรงข้ามกับ
สมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า ในฐานะตัวท่านกับผู้มีบุคลิกที่สนิทสนมยอมมีความเกรงใจ
มากกว่าผู้มีบุคลิกที่ห่างเหิน

ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนไปติดต่อกับ ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งพอจะเชื่อถือได้ว่า ประชาชนที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับข้าราชการ
ยอมมีความเกรงใจมากกว่าประชาชนที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมกับข้าราชการ โดยเชื่อมั่นได้
99.9 เปอร์เซนต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า
ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนไปติดต่อกับข้าราชการที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมต่อกันจะมีความ
เกรงใจมากกว่าข้าราชการที่ห่างเหิน

การเสนอข้อมูลในตอนที่ 2 เกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและ
ธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 440 คน โดยใช้วิธีการ
ของไคเซอร์ ที่เรียกว่า Kaiser's Varimax Rotation (1959) ด้วยเครื่อง
คอมพิวเตอร์ ปรากฏผลดังตารางต่าง ๆ ต่อไปนี้

ตาราง 13 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความเกรงใจ Form K-N

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D	S^2	ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D	S^2
1	5.69	1.10	1.23	21	5.73	1.24	1.55
2	4.32	1.34	1.80	22	5.74	1.30	1.69
3	5.21	1.18	1.40	23	5.92	0.99	1.00
4	5.56	1.50	2.25	24	5.37	1.24	1.56
5	5.85	1.12	1.28	25	5.74	1.10	1.22
6	5.71	1.17	1.39	26	5.43	1.21	1.47
7	5.42	1.28	1.66	27	5.83	1.11	1.24
8	5.49	1.45	2.12	28	5.89	1.12	1.26
9	4.90	1.30	1.70	29	5.99	1.04	1.10
10	5.29	1.27	1.63	30	5.36	1.28	1.65
11	3.77	1.62	2.65	31	5.69	1.14	1.31
12	4.43	1.20	1.46	32	6.06	1.04	1.09
13	5.84	1.13	1.28	33	5.94	1.08	1.17
14	5.75	1.24	1.56	34	5.33	1.52	2.32
15	6.22	0.97	0.95	35	5.98	1.14	1.31
16	5.71	1.14	1.32	36	5.93	1.14	1.32
17	5.50	1.43	2.05	37	5.45	1.25	1.57
18	5.27	1.18	1.40	38	3.88	1.88	3.56
19	5.32	1.32	1.75	39	5.79	1.23	1.52
20	5.44	1.18	1.40	40	5.36	1.34	1.82

ตาราง 13 (ต่อ) ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความเกรงใจ Form K-N

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D	S^2	ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D	S^2
41	5.48	1.33	1.79	51	4.92	1.36	1.86
42	5.87	1.11	1.25	52	5.17	1.37	1.89
43	5.40	1.20	1.44	53	4.05	1.58	2.51
44	5.22	1.30	1.71	54	5.70	1.15	1.33
45	5.75	1.10	1.23	55	4.35	1.57	2.49
46	5.84	1.26	1.60	56	4.47	1.41	1.99
47	4.47	1.66	2.77	57	5.34	1.17	1.37
48	5.89	1.18	1.40	58	4.50	1.44	2.08
49	4.46	1.68	2.83	59	5.03	1.35	1.83
50	4.91	1.38	1.93	60	5.62	1.18	1.40

จากตาราง 13 ปรากฏว่า ค่าของ S.D และ S^2 ในแต่ละตัวแปรนั้น จะกระจายกันอย่างใกล้เคียงมากที่สุด ซึ่งหมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ชุดนี้ มีแนวโน้มในการเลือกคำตอบใกล้เคียงกันมากที่สุด และค่าสังเกตค่าของ $\bar{X}$ แต่ละตัวแปร ผู้ตอบมีแนวโน้มไปทางคำตอบทางด้านขวาของแบบทดสอบแทบทั้งสิ้น (ภาคผนวก) นอกนั้นก็เป็นความรู้สึกกลาง ๆ และความรู้สึกทางลบ (ด้านซ้ายของแบบทดสอบ) เป็นส่วนน้อย แสดงให้เห็นว่าลักษณะของคนไทยที่มีความเกรงใจ โดยทั่วไปมีลักษณะ ดังนี้

1. กตัญญู
2. ก้าวร้าว
3. อวดดี
4. คบง่าย
5. ใจดี
6. ใจเย็น

7. ใจกว้าง	8. ใจอ่อน
9. กำลังระหว่างเจ้าระเบียบ
กับไม่มีระเบียบ	10. ข้อสำคัญ
11. ไม่เค็ดเคียว	12. กำลังระหว่างทันสมัย-ล้าสมัย
13. นารัก	14. นานับถือ
15. มารยาทดี	16. เมตตากวขวาง
17. อคทน	18. รอบคอบ
19. รับผิดชอบ	20. สามัคคี
21. เสียสละ	22. เห็นแก่ส่วนรวม
23. ออมโยน	24. พุคนอย
25. สงบเสงี่ยม	26. พุคคอบ ๆ เบา ๆ
27. รู้จักรอคอย	28. คิคกอนแลวพุค
29. พุคสุภาพ	30. มีเหตุผล
31. ถอมทน	32. ตามใจผู้อื่น
33. เอาใจคนอื่น	34. ชอบช่วยตนเอง
35. ให้ความร่วมมือกับคนอื่น	36. เห็นใจผู้อื่น
37. อารมณดี	38. พุคยอม ๆ
39. เห็นแก่หน้าคนอื่น	40. มีประโยชน์
41. ดี	42. เข้าไคกับคนอื่น
43. เป็นผู้ดี	44. สำคัญ
45. มีวัฒนธรรม	46. เก็บความรู้สึกไค
47. กำลังระหว่างมั่นใจใน
ตนเอง-ไม่มั่นใจ	48. มีสัมมาคารวะ
49. กำลังกันระหว่างอารมณ
มั่นคง-อารมณหวั่นไหว	50. ไม่อยากเคน

51. กำลังระหว่างไม่ยากดัง-อยากดัง 52. เป็นผู้ใหญ่
 53. กำลังระหว่างกลาง-อาย 54. เรียบร้อย
 55. กำลังระหว่างเข้มแข็ง-อ่อนแอ 56. กำลังระหว่างน่าสงสาร-ไม่น่าสงสาร
 57. สามีก็ดี 58. กำลังระหว่างเคร่งครัด-ไม่เคร่งครัด
 59. เอาจานเอากา 60. มีศีลธรรม

การศึกษาหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร

การศึกษาหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร 60 ตัวแปร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการดูว่า ตัวแปรทั้ง 60 ตัวแปร ซึ่งเป็นลักษณะของความเกรงใจนั้น มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างไร ดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจของคนไทย 60 ตัวแปร

ตัวแปร	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7	x_8	x_9	x_{10}
1	-	292	265	268	379	267	274	131	208	432
2		-	460	232	163	063	178	-130	236	328
3			-	267	161	206	173	-087	236	192
4				-	383	223	313	060	-002	153
5					-	487	501	303	142	357
6						-	369	210	153	183
7							-	262	097	321
8								-	069	155
9									-	378
10										-

จะจุดทศนิยมไว้

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X ₂₁	X ₂₂	X ₂₃	X ₂₄	X ₂₅	X ₂₆	X ₂₇	X ₂₈	X ₂₉	X ₃₀
1	240	196	244	142	190	093	149	273	273	170
2	170	225	106	-123	-032	-093	-016	134	094	308
3	116	165	162	007	047	015	028	160	108	331
4	213	251	210	-023	073	016	081	113	160	176
5	335	294	347	162	241	138	287	192	270	119
6	185	174	234	215	201	119	137	195	215	161
7	392	307	294	153	151	032	154	119	103	209
8	207	072	191	224	158	206	159	009	155	-171
9	143	192	163	175	182	146	141	216	098	254
10	328	315	314	187	234	130	215	228	196	273
11	136	252	066	-037	002	-040	-008	125	033	382
12	252	221	172	069	122	-007	130	227	198	300
13	234	233	371	039	188	083	208	274	298	226
14	322	334	352	017	175	064	194	278	196	405
15	326	227	430	083	248	088	297	365	364	308
16	500	443	477	190	284	101	252	290	296	276
17	390	279	219	173	172	017	181	280	138	212
18	320	324	275	171	181	110	162	285	241	367
19	351	377	321	081	187	061	183	347	202	420
20	562	453	365	223	272	123	300	313	265	334

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X_{31}	X_{32}	X_{33}	X_{34}	X_{35}	X_{36}	X_{37}	X_{38}	X_{39}	X_{40}
1	171	006	035	109	220	295	277	100	193	199
2	-001	-220	-154	207	179	098	217	307	037	218
3	037	-091	-067	041	105	057	072	124	-016	197
4	132	110	153	078	245	255	191	175	179	187
5	274	174	185	197	322	358	307	100	247	153
6	250	222	182	039	244	224	261	046	177	075
7	201	179	152	189	375	319	266	201	272	099
8	098	307	274	066	104	184	212	-107	193	-038
9	156	030	-034	265	153	135	100	142	065	141
10	214	044	033	301	284	327	329	266	220	267
11	035	-282	-202	265	099	085	102	441	-005	197
12	124	-070	-063	207	244	104	171	228	058	279
13	156	-060	067	177	323	265	270	103	213	316
14	100	-111	-036	261	300	300	243	247	157	302
15	203	029	117	151	375	317	367	076	296	335
16	241	160	124	288	369	417	333	225	267	278
17	142	081	054	252	264	296	304	078	191	171
18	161	-085	-057	206	284	255	266	208	105	252
19	235	-016	-057	354	328	219	198	205	164	254
20	228	121	050	232	489	324	248	171	272	175

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X_{41}	X_{42}	X_{43}	X_{44}	X_{45}	X_{46}	X_{47}	X_{48}	X_{49}	X_{50}
1	198	217	275	148	183	221	144	231	122	125
2	273	116	225	178	199	171	427	220	405	041
3	216	139	234	171	232	075	247	140	199	072
4	203	278	275	166	209	196	189	145	147	094
5	198	241	353	175	152	195	054	259	103	176
6	041	174	225	045	169	176	044	149	040	194
7	172	247	253	181	179	145	119	137	116	167
8	-073	044	065	-007	-073	121	-175	112	-196	152
9	194	012	188	193	235	147	219	081	233	172
10	269	171	334	227	173	304	322	296	312	133
11	231	095	190	194	168	091	444	130	432	072
12	284	205	303	278	227	166	291	314	323	078
13	317	376	392	282	266	178	194	334	185	096
14	409	306	500	384	382	200	353	261	350	113
15	345	396	451	310	371	285	196	453	228	112
16	252	250	414	231	300	238	255	279	247	229
17	110	149	252	203	154	285	210	163	272	178
18	217	150	224	175	285	201	224	217	353	143
19	320	247	288	277	303	188	351	242	345	244
20	192	295	321	239	275	226	221	292	232	180

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X ₅₁	X ₅₂	X ₅₃	X ₅₄	X ₅₅	X ₅₆	X ₅₇	X ₅₈	X ₅₉	X ₆₀
1	132	188	102	247	093	082	221	145	259	326
2	019	256	444	132	483	052	213	325	290	131
3	-011	178	298	101	279	021	139	153	163	117
4	050	132	194	112	152	080	211	065	092	211
5	139	170	076	242	116	107	292	152	249	389
6	227	117	011	237	025	180	158	-002	135	254
7	164	131	167	104	184	106	260	092	217	303
8	160	-043	-198	194	-182	079	148	-080	011	095
9	146	189	126	223	246	088	212	337	336	256
10	171	309	221	356	312	118	315	300	427	407
11	025	291	502	073	553	258	182	314	308	140
12	015	279	340	153	385	097	191	238	265	148
13	135	281	126	269	150	099	241	149	227	205
14	073	344	321	235	394	067	288	243	343	356
15	124	322	167	388	214	058	298	213	299	345
16	156	260	208	285	276	118	324	175	357	481
17	167	166	243	129	268	161	179	140	270	251
18	161	311	229	229	288	070	254	265	371	289
19	196	331	295	263	379	071	285	327	439	383
20	150	282	228	220	292	139	496	211	387	344

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	x_{41}	x_{42}	x_{43}	x_{44}	x_{45}	x_{46}	x_{47}	x_{48}	x_{49}	x_{50}
21	155	295	286	256	246	290	234	280	226	159
22	229	234	341	299	242	198	311	098	328	170
23	277	347	412	272	324	228	158	290	142	154
24	-017	080	122	070	172	256	-032	211	021	220
25	110	223	260	119	272	261	034	309	056	206
26	080	130	125	102	129	106	-016	133	-044	137
27	262	233	279	217	207	213	070	324	037	118
28	253	322	300	271	386	360	235	294	221	176
29	226	378	358	232	310	422	069	505	061	084
30	384	316	384	394	454	147	454	144	374	134
31	197	199	231	208	258	120	154	221	123	235
32	010	164	072	060	102	114	-173	107	-226	175
33	063	169	104	053	081	198	-165	185	-202	066
34	234	106	278	267	208	142	312	145	337	247
35	319	464	430	379	368	327	220	369	194	211
36	292	342	420	355	384	317	226	285	205	264
37	252	407	413	228	234	463	199	394	174	082
38	237	118	194	205	193	056	493	053	442	090
39	180	382	291	179	227	384	031	356	002	175
40	664	378	474	457	302	247	360	230	326	074

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X ₅₁	X ₅₂	X ₅₃	X ₅₄	X ₅₅	X ₅₆	X ₅₇	X ₅₈	X ₅₉	X ₆₀
21	123	226	184	203	195	097	391	074	296	331
22	123	235	288	189	352	047	354	253	403	387
23	182	259	107	334	109	122	296	110	210	388
24	288	116	-098	237	-000	180	152	052	193	229
25	270	228	-003	374	075	155	219	117	279	318
26	161	080	-047	189	-024	188	104	021	111	186
27	146	192	055	283	094	145	277	056	227	266
28	196	312	145	311	095	077	256	111	246	292
29	195	272	019	460	034	140	266	119	235	307
30	103	366	404	218	386	090	253	239	246	294
31	258	223	052	244	055	214	185	106	166	280
32	228	-013	-225	146	-178	161	155	-074	060	139
33	180	017	-229	205	173	112	219	-052	010	168
34	211	232	283	181	313	074	227	268	409	261
35	181	272	195	365	191	196	458	173	432	420
36	232	213	211	327	191	132	428	197	370	469
37	176	326	161	408	160	143	338	132	298	377
38	025	172	478	046	510	134	170	277	246	207
39	218	207	071	340	083	119	329	142	278	350
40	101	308	317	274	313	199	307	255	313	357

จากตาราง 14 จะพบว่าการสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และ 99 % นั้น มีค่าสหสัมพันธ์ทั้งบวกและลบ ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้มีค่าตั้งแต่ $-.282$ ถึง $.740$ ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้มีช่วงทางกันมาก

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้แก่

กตัญญู กับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ อุดหนุน ชอบช่วยเหลือตนเอง พุทอ้อม ๆ และ ไม่อยากเคน

ฉลาดกับพุทสุภาพ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น พุทอ้อม ๆ เรียบร้อย และมีศีลธรรม

คงง่ายกับตามใจผู้อื่น และ เรียบร้อย

ใจดีกับมีเหตุผล และ พุทอ้อม ๆ

ใจเย็นกับพุทค้อย ๆ เบา ๆ และ เป็นผู้ใหญ่

ใจกว้างกับไม่เค็ดเคี้ยว คิคกอนแฉวพุท พุทสุภาพ มีประโยชน์ และ เรียบร้อย

ใจอ่อนกับมารยาทดี สามัคคี ถ่อมตน ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

เก็บความรู้สึกได้ และมีสัมมาคารวะ

ไม่เค็ดเคี้ยวกับคิคกอนแฉวพุท และ อารมณ์ดี

น่ารักกับพุทอ้อม ๆ

นานับถือกับถ่อมตน และ ไม่อยากเคน

มารยาทดีกับเอาใจคนอื่น ไม่อยากเคน และไม่ยากัง

เมตตาการุณากับพุทค้อย ๆ เบา ๆ และ เอาใจคนอื่น

อดทนกับดี

รอบคอบกับพุทค้อย ๆ เบา ๆ และ เห็นแก่หน้าคนอื่น

สามัคคีกับพุทค้อย ๆ เบา ๆ และ ตามใจผู้อื่น

เสียสละกับไม่อยากคัง

เห็นแก่ส่วนรวมกับพุทค้อย ๆ เบา ๆ ถ่อมตน มีสัมมาคารวะ

และไม่ยากัง

พุทฺชน้อยกับเป็นผู้ดี และเป็นผู้ใหญ่
 สงบเสถียรกับดี และสำคัญ
 พุทฺค้อย ๆ เมา ๆ กับเอาใจคนอื่น เห็นแก่หน้าคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ
 เก็บความรู้สึกได้ และเอางานเอาการ
 รู้จักรอคอยกับไม่อยากเด่น
 คิดก่อนแล้วพูดกับตามใจผู้อื่น
 พุทฺธภาพกับชอบช่วยตนเอง
 มีเหตุผลกับไม่อยากดัง
 ตามใจผู้อื่นกับมีวัชณธรรม เก็บความรู้สึกได้ และมีสัมมาคารวะ
 เอาใจคนอื่นกับมีประโยชน์ เป็นผู้ดี และนาสงสาร
 ชอบช่วยตนเองกับอารมณ์ดี และเข้าไต่กับคนอื่น
 อารมณ์ดีกับนาสงสาร
 พุทฺค่อม ๆ กับเห็นแก่หน้าคนอื่น และเข้าไต่กับคนอื่น
 เห็นแก่หน้าคนอื่นกับนาสงสาร
 มีประโยชน์กับไม่อยากดัง
 เข้าไต่กับคนอื่นกับไม่อยากเด่น และเคร่งครัด
 มีวัชณธรรมกับนาสงสาร
 เก็บความรู้สึกได้กับนาสงสาร

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น

99 % ไคแอก

กตัญญูกับฉลาด คบง่าย ใจดี ใจเย็น ใจกว้าง ใจอ่อน ซื่อสัตย์
 น่ารัก นานับถือ มารยาทดี เมตตากรุณา รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ
 เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุทฺชน้อย สงบเสถียร รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พุทฺธภาพ
 มีเหตุผล ถ่อมตน ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น
 มีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัชณธรรม เก็บความรู้สึกได้

มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

ฉลาดกับคบงาย ใจดี ใจเย็น ใจกว้าง ซื่อสัตย์ ไม่เค็ดเคียว น่ารัก
 นานับถือ มารยาทดี เมตตากฎา อทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เห็นแก่
 ส่วนรวม อ่อนโยน คึกกอนแล้วพูด มีเหตุผล มีประโยชน์ ดี เข้าไคกับคนอื่น
 เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ และเอางานเอาการ

คบงายกับใจดี ใจเย็น ใจกว้าง ซื่อสัตย์ ไม่เค็ดเคียว น่ารัก นานับถือ
 มารยาทดี เมตตากฎา อทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่
 ส่วนรวม อ่อนโยน พุคสุภาพ มีเหตุผล ถอมทน เอาใจคนอื่น ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
 เห็นใจผู้อื่น อารมณดี พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไคกับผู้อื่น
 เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ และ
 มีศีลธรรม

ใจดีกับใจเย็น ใจกว้าง ใจอ่อน ซื่อสัตย์ น่ารัก นานับถือ มารยาทดี
 เมตตากฎา อทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม
 อ่อนโยน พุคยอม สงบเสงี่ยม พุคยอม ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย คึกกอนแล้วพูด พุคสุภาพ
 ถอมทน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น
 อารมณดี เห็นแก่หน้าผู้อื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไคกับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม
 เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเคน เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ
 และมีศีลธรรม

ใจเย็นกับใจกว้าง ใจอ่อน ซื่อสัตย์ น่ารัก นานับถือ มารยาทดี
 เมตตากฎา อทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน
 พุคยอม สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คึกกอนแล้วพูด พุคสุภาพ มีเหตุผล ถอมทน
 ตามใจผู้อื่น เอาใจผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณดี เห็นแก่หน้า
 คนอื่น เข้าไคกับคนอื่น เป็นผู้ดี มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
 ไม่อยากเคน เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

ใจกว้างกับใจอ่อน ซื่อสัตย์ น่ารัก นานับถือ มารยาทดี เมตตากฎา
 อทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุคยอม

สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย มีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง
ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น ที่
เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

ใจอ่อนกับข้อสัตย์ เมตตาการุณา เสียสละ อ่อนโยน พุคน้อย สงบเสงี่ยม
พุดคอย ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย พุคสุภาพ ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น เห็นใจผู้อื่น
อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าผู้อื่น ไม่อยากเด่น และเรียบร้อย

ข้อสัตย์กับไม่เค็ดเตียว น่ารัก นานับถือ มารยาทดี เมตตาการุณา อคทน
รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุคน้อย
สงบเสงี่ยม พุดคอย ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย คิคกอนแล้วพุด พุคสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน
ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้า
ผู้อื่น มีประโยชน์ ที่ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้
มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

ไม่เค็ดเตียวกับน่ารัก นานับถือ มารยาทดี เมตตาการุณา อคทน รอบคอบ
รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม มีเหตุผล ชอบช่วยตนเอง พุคยอม ๆ
มีประโยชน์ ที่ เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เอาจาน
เอาการ และมีศีลธรรม

น่ารักกับนานับถือ มารยาทดี เมตตาการุณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ
สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คิคกอนแล้วพุด
พุคสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น
อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ
มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ
และมีศีลธรรม

นานับถือกับมารยาทดี เมตตาการุณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี
เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คิคกอนแล้วพุด พุคสุภาพ
มีเหตุผล ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุคยอม ๆ

เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม
เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

มารยาทคึกกับเมตตากรุณา อุดหนุน รอมคอม รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ
เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คึกก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล
ถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้า
คนอื่น มีประโยชน์ ที่ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้
มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

เมตตากรุณา กับ อุดหนุน รอมคอม รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่
ส่วนรวม อ่อนโยน พูดน้อย สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คึกก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ
มีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น
มีประโยชน์ ที่ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้
มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

อุดหนุนกับรอมคอม รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน
พูดน้อย สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คึกก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน
ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น
มีประโยชน์ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้
มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

รอมคอมกับรับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน
พูดน้อย สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คึกก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน
ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พูดอ้อม ๆ มีประโยชน์
ที่ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

รับผิดชอบกับสามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน สงบเสงี่ยม
รู้จักรอคอย คึกก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความ
ร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พูดอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่

เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

สามัคคีกับเสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุคน้อย สงบเสงี่ยม
รู้จักระคอย คิคกอนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถอมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความ
รวมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พูดอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี
เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

เสียสละกับเห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุคน้อย สงบเสงี่ยม พุคค้อย ๆ เบา ๆ
รู้จักระคอย คิคกอนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถอมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น
ชอบช่วยตนเอง ให้ความรวมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พูดอ้อม ๆ เห็นแก่
หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บ
ความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ
และมีศีลธรรม

เห็นแก่ส่วนรวมกับอ่อนโยน สงบเสงี่ยม รู้จักระคอย คิคกอนแล้วพูด
พูดสุภาพ มีเหตุผล ชอบช่วยตนเอง ให้ความรวมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี
พูดอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น มีประโยชน์ ดี
เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่
เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

อ่อนโยนกับพุคน้อย สงบเสงี่ยม พุคค้อย ๆ เบา ๆ รู้จักระคอย คิคกอน
แล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถอมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง
ให้ความรวมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พูดอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์
ดี เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

พุคน้อยกับสงบเสงี่ยม พุคค้อย ๆ เบา ๆ รู้จักระคอย คิคกอนแล้วพูด
พูดสุภาพ ถอมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความรวมมือกับคนอื่น

เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

สงบเสงี่ยมกับทุกคน ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ
มีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น
เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น เข้าใจกับคนอื่น เป็นผู้ดี มีวัณธรรม
เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ
และมีศีลธรรม

ทุกคน ๆ เบา ๆ กับรู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ ถ่อมตน
ตามใจผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เข้าใจกับคนอื่น มีวัณธรรม มีสัมมาคารวะ
มีประโยชน์ เรียบร้อย และมีศีลธรรม

รู้จักรอคอยกับคิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น
เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี
เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าใจกับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม
เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

คิดก่อนแล้วพูดกับพูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความ
ร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าใจ
กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น
เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

พูดสุภาพกับมีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ให้ความร่วมมือ
กับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าใจกับคนอื่น
เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย
เออาจานเอาการ และมีศีลธรรม

มีเหตุผลกับถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น
อารมณ์ดี พูดอ่อน ๆ มีประโยชน์ ดี เข้าใจกับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม
เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ
และมีศีลธรรม

ถอมทนกับตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่ เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย
 ใเองานใเอการ และมีศีลธรรม

ตามใจผู้อื่นกับเอาใจคนอื่น ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น เขาได้กับคนอื่น ไม่อยากเด่น เรียบร้อย และมีศีลธรรม

เอาใจคนอื่นกับให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น เขาได้กับคนอื่น เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย และมีศีลธรรม

ชอบช่วยตนเองกับให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่ เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย ใเองานใเอการ และมีศีลธรรม

ให้ความร่วมมือกับคนอื่นกับเห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่ เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย ใเองานใเอการ และมีศีลธรรม

เห็นใจผู้อื่นกับอารมณ์ดี พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่ เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย ใเองานใเอการ และมีศีลธรรม

อารมณ์ดีกับพุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่ เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย ใเองานใเอการ และมีศีลธรรม

พุคยอม ๆ กับเห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ที่ เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เป็นผู้ใหญ่ ใเองานใเอการ และมีศีลธรรม

เห็นแก่หน้าคนอื่นกับมีประโยชน์ ที่ เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย ใเองานใเอการ และมีศีลธรรม

มีประโยชน์กับดี เข้าได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บ
 ความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 ดีกับเขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้
 มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 เข้าได้กับคนอื่นกับเป็นผู้ดี สำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้
 มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 เป็นผู้ดีกับสำคัญ มีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น
 เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 สำคัญกับมีวัณธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น
 เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 มีวัณธรรมกับเก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่
 เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 เก็บความรู้สึกได้กับมีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย
 เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 มีสัมมาคารวะกับเป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 เป็นผู้ใหญ่กับเรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 เรียบร้อยกับเออาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 เอาจานเอาการกับมีศีลธรรม

ทั่วแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น

95 % ไตแก

ใจอ่อนกับพูดอ้อม ๆ นานับถือกับตามใจผู้อื่น งามใจผู้อื่นกับพูดอ้อม ๆ
 เอาใจคนอื่นกับพูดอ้อม ๆ

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น

99 % ไคแกล

ใจอ่อนกับไม่เด็ดเดี่ยว มีเหตุผล และพูดอ้อม ๆ

ไม่เด็ดเดี่ยวกับตามใจผู้อื่น และเอาใจคนอื่น

น่านับถือกับตามใจผู้อื่น อารมณ์ดี เอาใจคนอื่น และพูดอ้อม ๆ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ล้วนแต่เป็นค่าที่ไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

เพื่อศึกษาหาคุณลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย จากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเบื้องต้น โดยใช้วิธีการของไคเซอร์ (Kaiser) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ปรากฏผลดังตาราง 15 และ 16

ตาราง 15 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ที่ปรากฏในตัวแปร 60 ตัวก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	44	08	-17	-17	24	15	-17	-19	08	02	35	-06	27	51
2	42	-49	-08	-15	16	18	-13	04	21	-12	-06	01	03	60
3	35	-08	-06	-19	34	-10	-32	03	12	-24	-04	-02	04	56
4	37	01	-08	-41	-11	-08	-29	03	17	01	02	-15	08	48
5	50	26	-32	-31	03	03	-18	-24	01	04	02	-16	13	67
6	35	28	-27	-16	09	-01	-40	00	08	04	11	03	00	51
7	46	14	-41	-34	-15	-04	-03	-00	-01	00	-09	-10	03	59
8	12	51	-24	-10	-02	15	-02	-21	-02	07	-19	15	09	50
9	38	-13	-17	28	27	08	-05	-26	-26	-20	06	24	-01	59
10	53	-06	-25	02	16	22	06	-24	01	04	10	19	05	62
11	40	-58	-12	04	09	15	02	14	14	-02	-16	04	01	60
12	47	-28	-05	-12	22	-06	-04	11	18	-21	-29	-00	11	57
13	50	-00	19	-23	29	-03	-01	-05	-24	16	-34	03	-00	63
14	51	-24	08	-18	20	-09	00	-08	-25	11	-26	04	-05	69
15	61	-05	16	-24	31	02	01	-00	-14	05	-22	05	-01	64
16	63	11	-31	-21	-04	-02	01	-09	-02	10	10	-12	09	62
17	45	-02	-26	-24	-01	01	10	-33	-02	06	-15	41	-02	60
18	53	-15	-24	06	29	05	09	-07	-11	-07	18	27	-16	63
19	60	-18	-21	08	14	10	08	08	-26	-14	13	-02	-07	59
20	60	05	-29	-13	-23	-10	22	22	00	-19	-04	-25	-19	73

ตาราง 15 (ต่อ) คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ที่ปรากฏในตัวแปร 60 ตัวก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
21	58	16	-26	-19	-13	-13	32	21	-02	-04	00	04	-04	66
22	57	05	-27	09	-23	-08	28	-00	-13	06	04	-06	-06	58
23	57	25	-01	-10	11	-19	12	-11	-06	25	-00	-03	-08	56
24	29	43	-20	44	16	-20	08	-03	-25	07	-06	-01	02	56
25	43	39	-06	35	21	-22	13	-07	16	11	-08	-16	04	67
26	22	34	-05	35	18	-32	07	-24	21	11	-11	-05	-14	60
27	43	34	06	13	05	-27	23	-12	09	-02	-13	06	09	52
28	52	14	13	12	25	-19	07	28	-03	03	25	07	03	59
29	50	34	27	-02	22	03	07	11	21	-07	13	01	01	59
30	55	-28	09	02	03	-30	11	18	-11	-13	26	04	01	65
31	40	25	-03	23	06	-36	-18	01	05	-11	14	02	20	54
32	13	61	-03	02	-31	-14	-09	06	-00	-34	-04	11	23	71
33	16	56	12	-11	-24	00	-09	-00	03	-32	-04	24	30	70
34	45	-11	-17	25	-16	-00	11	-12	-24	-01	-12	00	30	52
35	64	20	03	-10	-20	-04	14	15	-10	-05	00	-07	-10	61
36	60	21	00	-09	-31	06	09	-03	-09	14	11	08	-00	59
37	55	20	14	-20	-05	28	08	04	18	23	13	24	01	66
38	37	-40	-12	07	-27	-11	-00	-15	31	21	-02	06	02	59
39	45	34	13	-10	-22	22	12	03	06	08	-04	03	-05	48
40	54	-15	37	-07	-16	-11	00	-23	-02	00	04	29	-04	65

ตาราง 15 (ต่อ) คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ที่ปรากฏในตัวแปร 60 ตัวก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
41	55	-19	40	-05	-11	-19	-12	-27	-10	-06	00	09	-00	68
42	55	13	38	-20	-11	-09	-04	10	06	04	-03	-09	-19	59
43	68	00	29	-09	-04	-03	-10	-14	-10	10	-05	-11	03	64
44	56	-12	32	04	-19	-16	-04	-09	-19	-07	-05	-04	00	56
45	58	-01	29	09	00	-18	-13	10	-15	-01	18	-17	-02	58
46	51	21	21	08	02	35	02	25	19	09	07	08	03	61
47	51	-53	02	13	19	11	-05	05	11	16	12	05	13	70
48	54	21	30	-00	21	27	07	12	22	-05	-15	-14	09	68
49	49	-54	-04	15	-10	-05	04	05	08	17	04	09	18	66
50	34	16	-18	41	-16	12	-46	26	-24	18	-16	08	-06	81
51	33	28	-09	43	-10	20	-42	26	-19	17	-12	-00	-05	79
52	55	-10	20	14	13	12	00	16	-02	07	05	-14	23	52
53	46	-58	-01	03	-24	-08	-03	05	21	09	-05	-03	-01	68
54	55	27	22	19	13	34	-03	-06	06	-01	02	-08	-00	62
55	53	-57	-07	15	-18	05	03	-06	19	-04	-14	-06	04	74
56	24	14	-02	19	-20	-11	-29	-08	25	-15	-15	24	-52	71
57	59	12	04	-01	-18	16	12	01	07	-25	-02	-08	-22	57
58	44	-31	00	27	-08	29	05	-27	-00	-26	-04	-11	04	64
59	64	-11	-06	26	-10	29	15	-14	-08	-19	-01	-15	-01	71
60	66	13	-00	11	-14	14	-02	-20	-05	00	18	-12	-12	62

จากตาราง 15 เป็นคำนำหน้าองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ก่อนการหมุนแกน ในช่ององค์ประกอบที่ 1 คำนำหน้าองค์ประกอบเป็นบวกทั้งสิ้น ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ คำนำหน้าองค์ประกอบเป็นทั้งบวกและลบ ในช่อง h^2 (Communality) ได้มาจาก ผลรวมของนำหน้าองค์ประกอบแต่ละตัวยกกำลังสอง จะพบว่า ตัวแปรไม่ยากเกิน มีค่าสูงสุด นอกนั้นตัวแปรอื่น ๆ จะมีค่ารองลงมา ได้แก่ ไม่ยากดัง ความรู้สึก กลาง ๆ ระหว่างเข้มแข็ง - อ่อนแอ สามัคคี - นาสงสาร เอาจานเอาการ ตามใจผู้อื่น ความรู้สึกเป็นกลางระหว่างมั่นใจในตนเอง - ไม่มั่นใจในตนเอง นานับถือ มีสัมมาคารวะ ดี - ก้าวร้าวระหว่างกล้า - อาย สงบเสถียร ใจดี - เสียสละ พุคน้อย อารมณ์ดี - ก้าวร้าวระหว่างอารมณ์มั่นคง - อารมณ์ไม่มั่นคง มีเหตุผล มีประโยชน์ มารยาทดี เป็นผู้มีกิริยา ก้าวร้าวระหว่างเกรงครัด - ไม่เกรงครัด น่ารัก - รอยคอบ ซื่อสัตย์ เมตตากรุณา เรียบร้อย มีศีลธรรม ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เก็บความรู้สึกได้ ก้าวร้าวระหว่างกล้าหาญ - ขลาดกลัว ไม่เคียดแค้น อดทน พุคค้อย ๆ เบา ๆ ใจกว้าง ก้าวร้าวระหว่างเจ้าระเบียบ - ไม่มีระเบียบ รับผิดชอบ คิดก่อนแล้วพูด พุคสุภาพ เห็นใจผู้อื่น พุคยอม ๆ เข้าใจกับคนอื่น เห็นแก่ส่วนรวม มีวินัย กตัญญู ก้าวร้าว ระหว่างทันสมัย - ล้าสมัย ฉลาด - อ่อนโยน สำคัญ - ถ่อมตน รู้จักรอคอย ชอบช่วย ตนเอง เป็นผู้ใหญ่ ใจเย็น ใจอ่อน ฉลาด เห็นแก่หน้าคนอื่น ตามลำดับ นั่นคือ แบบทดสอบความเกรงใจที่สร้างขึ้นนี้ มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) สูงพอประมาณ

เนื่องจากตารางนำหน้าองค์ประกอบ ดังตาราง 15 ยังไม่สามารถแปล ความหมายเพื่อหาคุณลักษณะของความเกรงใจได้ จึงต้องนำนำหน้าองค์ประกอบเหล่านี้ ไปหมุนแกนตามวิธีการของไคเซอร์ (Kaiser, 1959) ต่อไป ดังปรากฏ ในตาราง 16

ตาราง 16 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบภายใต้การหมุนแกนทั้ง 13 องค์ประกอบ
ที่ปรากฏอยู่ในตัวแปร 60 ตัวแปร

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	04	-01	-58	05	02	29	03	-06	25	14	15	-12	-04	57
2	07	-45	-19	-18	47	18	02	-05	16	12	02	-11	-02	60
3	16	-15	-29	-04	57	16	-03	-03	-02	06	23	-01	-12	56
4	14	-17	-54	-08	18	-20	14	-00	10	-10	09	05	-05	48
5	16	-00	-71	15	05	07	21	03	09	-11	-08	-12	07	67
6	01	05	-60	11	10	11	04	20	12	-12	08	11	-12	51
7	11	-10	-56	02	12	-01	42	12	-01	-13	-10	00	-01	59
8	05	-24	-30	19	-10	11	08	11	11	-27	-42	02	-00	50
9	15	-09	-05	14	10	66	-02	10	-04	-02	06	-26	-02	59
10	12	-27	-32	13	03	52	13	-01	25	02	-11	-15	04	62
11	07	-57	04	-05	41	18	14	03	02	17	02	-03	02	60
12	20	-31	-09	06	61	08	15	04	09	-05	02	04	02	57
13	67	00	-11	08	24	12	12	07	17	10	-08	06	11	63
14	65	-22	-11	03	25	22	22	05	06	14	00	-01	06	69
15	57	00	-16	09	29	18	19	03	32	03	00	02	07	64
16	16	-19	-55	16	-01	13	40	04	14	-04	02	-07	12	62
17	07	-25	-00	01	16	33	42	20	19	-13	-10	32	-05	60
18	08	-16	-10	06	15	63	28	03	16	12	16	02	-06	63
19	16	-18	-12	04	15	43	10	13	06	09	26	-19	08	59
20	04	-09	-20	16	24	02	72	03	12	04	14	-15	-04	73

ตาราง 16 (ต่อ) คำนวณหักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนทั้ง 13 องค์ประกอบ
ที่ปรากฏอยู่ในตัวแปร 60 ตัวแปร

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
21	09	-12	-17	15	03	11	70	-02	18	-14	04	08	02	66
22	17	-29	-19	09	-12	13	61	00	03	01	01	-10	05	58
23	40	-03	-29	38	-09	09	31	00	20	07	04	06	01	56
24	-13	00	-06	75	00	10	09	16	14	-09	-00	-00	-04	66
25	07	00	-09	75	02	03	14	11	20	-02	06	-08	06	67
26	08	04	-04	74	-05	02	00	02	01	04	-01	-04	-18	60
27	24	-02	-01	54	-00	05	21	-07	18	-25	00	-02	00	52
28	16	-05	-02	29	06	23	20	07	34	-02	46	14	09	59
29	15	08	-11	28	12	06	10	-07	59	-12	24	-00	-03	59
30	25	-35	-08	0014		20	19	04	03	-05	59	01	-01	65
31	07	-07	-21	45	05	10	02	14	03	-33	36	00	00	54
32	-05	23	-11	18	-06	-10	18	12	07	-72	04	-02	-08	71
33	06	22	-12	05	-03	-03	05	00	24	-74	-03	-00	-05	70
34	16	-34	02	13	-01	21	25	25	-04	-20	-02	-21	28	52
35	26	-05	-13	08	01	00	56	08	29	-19	18	-15	-07	61
36	27	-18	-25	05	-29	08	38	10	33	-18	02	-05	-04	59
37	19	-17	-24	00	-13	14	16	-03	66	-08	-07	12	-05	66
38	05	-72	-15	09	-06	00	06	-05	00	05	-03	-02	-13	59
39	18	-00	-12	06	-15	-05	29	08	50	-16	-11	-07	-09	48
40	55	-36	-05	-02	-10	15	-00	-11	21	-19	15	06	-23	65

ตาราง 16 (ต่อ) คำนวณหักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนทั้ง 13 องค์ประกอบ
ที่ปรากฏอยู่ในตัวแปร 60 ตัวแปร

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
41	63	-32	-07	01	-01	07	-01	-08	10	-15	25	-19	-15	68
42	44	-08	-12	05	03	-21	24	01	40	-02	23	-01	-21	59
43	59	-22	-23	10	01	-02	12	09	29	-04	16	-19	01	64
44	53	-27	01	03	02	-00	15	08	09	-15	26	-23	-05	56
45	38	-14	-09	12	01	00	14	16	21	-01	52	-14	00	58
46	04	-11	-04	07	03	07	10	18	72	-06	06	-02	-00	61
47	15	-76	-05	-02	01	09	06	07	07	04	24	-01	03	70
48	21	-00	-05	20	30	-05	08	03	66	-04	01	-19	09	68
49	13	-74	-00	00	07	18	09	06	07	06	12	-01	12	66
50	05	-08	-12	10	-02	03	08	86	06	-03	06	-07	-07	81
51	02	00	-08	14	-04	08	02	82	21	-08	04	-05	-08	79
52	22	-26	-03	10	14	07	04	17	40	02	24	-15	28	52
53	14	-75	-03	-07	14	-04	15	03	02	11	10	-08	-09	68
54	18	02	-12	21	03	14	00	18	59	-03	05	-33	-01	62
55	11	-74	-00	-00	22	06	16	03	05	07	-00	-30	-04	74
56	05	-09	-03	19	04	04	05	19	04	-11	-01	-03	-77	71
57	14	-09	-09	05	08	04	42	02	36	-10	-06	-35	-25	57
58	10	-37	02	00	11	23	04	04	12	-01	-02	-63	-00	64
59	12	-29	-03	09	04	26	30	15	25	-01	01	-59	03	71
60	22	-17	-30	16	-18	16	24	15	30	-01	13	-38	-11	62

จากตาราง 16 อธิบายได้ดังนี้

ในช่ององค์ประกอบที่ 1 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ตัวแปรดังนี้ คือ		
น่ารัก	น้ำหนักองค์ประกอบ .67	
นานับถือ	น้ำหนักองค์ประกอบ .65	
ดี	น้ำหนักองค์ประกอบ .63	มีองค์ประกอบ 2 รวมด้วย แต่ น้ำหนักมากกว่า
เป็นผู้ดี	น้ำหนักองค์ประกอบ .59	
มารยาทดี	น้ำหนักองค์ประกอบ .57	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่ น้ำหนักมากกว่า
มีประโยชน์	น้ำหนักตัวประกอบ .55	มีองค์ประกอบ 2 รวมด้วย แต่ น้ำหนักมากกว่า
สำคัญ	น้ำหนักองค์ประกอบ .53	
เข้ากับคนอื่นได้	น้ำหนักองค์ประกอบ .44	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่ น้ำหนักมากกว่า
อ่อนโยน	น้ำหนักองค์ประกอบ .40	มีองค์ประกอบ 4,7 รวมด้วย แต่ น้ำหนักมากกว่า
มีวัฒนธรรม	น้ำหนักองค์ประกอบ .38	มีองค์ประกอบ 11 รวมด้วย แต่ น้ำหนักน้อยกว่า
ฉลาด	น้ำหนักองค์ประกอบ .36	มีองค์ประกอบ 5 รวมด้วย แต่ น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 1 นั้น ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยจะมีดังนี้ คือ น่ารัก นานับถือ ดี เป็นผู้ดี มารยาทดี มีประโยชน์ สำคัญ เข้ากับคนอื่นได้ และอ่อนโยน ให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางจรรยาบรรณ " แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบนี้มีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 56 %

1. องค์ประกอบแรก ประกอบด้วยคุณลักษณะ น่ารัก นานับถือ ดี เป็นผู้ดี มารยาทดี และอ่อนโยน

2. องค์ประกอบสอง ประเภทย่อยลักษณะ มีประโยชน์ สำคัญ และเข้ากับคนอื่นได้

ในองค์ประกอบที่ 2		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ (ทางลบ) ได้แก่ตัวแปรดังนี้ คือ	
ไม่มั่นใจในตนเอง	น้ำหนักองค์ประกอบ -.76		
อ่อนแอ, อารมณ์	น้ำหนักองค์ประกอบ -.74		
หวั่นไหว			
พูดอ้อม ๆ	น้ำหนักองค์ประกอบ -.72		
ไม่เด็ดเดี่ยว	น้ำหนักองค์ประกอบ -.57		
มีประโยชน์	น้ำหนักองค์ประกอบ -.36	มีองค์ประกอบ 1 รวมด้วย แต่	
		น้ำหนักน้อยกว่า	
มีเหตุผล	น้ำหนักองค์ประกอบ -.35	มีองค์ประกอบ 11 รวมด้วย แต่	
		น้ำหนักน้อยกว่า	
ชอบช่วยตนเอง	น้ำหนักองค์ประกอบ -.34	มีองค์ประกอบ 13 รวมด้วย แต่	
		น้ำหนักน้อยกว่า	
ดี	น้ำหนักองค์ประกอบ -.32	มีองค์ประกอบ 1 รวมด้วย แต่	
		น้ำหนักน้อยกว่า	

แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบที่ 2 นั้น ประกอบด้วยลักษณะธรรมชาติของ ความเกรงใจของคนไทย ดังต่อไปนี้ ไม่มั่นใจในตนเอง อ่อนแอ อารมณ์หวั่นไหว พูดอ้อม ๆ และไม่เด็ดเดี่ยว จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางความไม่มั่นใจ ในตนเอง " องค์ประกอบนี้มีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 70 %

ในองค์ประกอบที่ 3 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ (ทางลบทั้งสิ้น) ได้แก่

ใจดี	น้ำหนักองค์ประกอบ -.71
ใจเย็น	น้ำหนักองค์ประกอบ -.60
กตัญญู	น้ำหนักองค์ประกอบ -.58

ใจกว้าง	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .56	มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่าในทางลบ
เมตตาการุณา	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .55	มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่าในทางลบ
คบงาย	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .54	
ข้อสัถย์	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .32	มีองค์ประกอบ 6 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงว่าองค์ประกอบที่ 3 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของ
ความเกรงใจของคนไทย ดังนั้น ใจดี ใจเย็น กตัญญู เมตตาการุณา และคบงาย
ดังนั้น เราจะเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางเมตตาธรรม " องค์ประกอบนี้
มีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย -59 %

ในขององค์ประกอบที่ 4		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ	ได้แก่
พูดน้อย,สงบเสงี่ยม	น้ำหนักองค์ประกอบ	.75	
พูดค่อย ๆ เบา ๆ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.74	
รู้จักรอคอย	น้ำหนักองค์ประกอบ	.54	
ถ่อมตน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.45	มีองค์ประกอบ 10,11 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
อ่อนโยน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.38	มีองค์ประกอบ 1 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 4 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติ
ของความเกรงใจของคนไทย ดังนั้น พูดน้อย สงบเสงี่ยม พูดค่อย ๆ เบา ๆ
รู้จักรอคอย และถ่อมตน ดังนั้น จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทาง
บุคลิกลักษณะแห่งการสำรวม " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 65 %

ในขององค์ประกอบที่ 5		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ	ได้แก่
ทันสมัย	น้ำหนักองค์ประกอบ	.61	
ฉลาด	น้ำหนักองค์ประกอบ	.57	

ไม่เกิดเตี้ย	น้ำหนักองค์ประกอบ .41	มีองค์ประกอบ 2 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
มีสัมมาคารวะ	น้ำหนักองค์ประกอบ .30	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 5 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย คือ ทนสมัย และฉลาด จึงให้อันดับองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางความฉลาดรู้จักกาลเทศะ " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 59 %

ในขององค์ประกอบที่ 6 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 56 % ได้แก่		
เจ้าระเบียบ	น้ำหนักองค์ประกอบ .66	
รอบคอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ .63	
ซื่อสัตย์	น้ำหนักองค์ประกอบ .52	มีองค์ประกอบ 3 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
รับผิดชอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ .43	มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
อดทน	น้ำหนักองค์ประกอบ .33	มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 6 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ดังนั้น เจ้าระเบียบ รอบคอบ ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ ฉะนั้น จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางความเกรงระเบียบ " (Rigidity)

ในขององค์ประกอบที่ 7 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 54% ได้แก่		
สามัคคี	น้ำหนักองค์ประกอบ .72	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
เสียสละ	น้ำหนักองค์ประกอบ .70	
เห็นแก่ส่วนรวม	น้ำหนักองค์ประกอบ .61	

ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.56	
ใจกว้าง	อดทน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.42
			มีองค์ประกอบ 3,6 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
เมตตากรุณา	น้ำหนักองค์ประกอบ	.40	มีองค์ประกอบ 3 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
รับผิดชอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.40	มีองค์ประกอบ 6 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
เห็นใจผู้อื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.38	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
อ่อนโยน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.31	มีองค์ประกอบ 1,4 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
เอางานเอาการ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.30	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 7 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ทั้งนี้ คือ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ใจกว้าง อดทน และเห็นใจผู้อื่น ดังนั้น จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางไมตรีสัมพันธ์ "

ในชื่อองค์ประกอบที่ 8 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่

ไม่ยากเกิน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.86
ไม่ยากดัง	น้ำหนักองค์ประกอบ	.82

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 8 นี้ ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ทั้งนี้ ไม่อยากเกิน และไม่ยากดัง ดังนั้น น่าจะให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางพฤติกรรมการเก็บตัว " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย

ในองค์ประกอบที่ 9 ตัวแปรที่ป็นัยสำคัญ ได้แก่		
เก็บความรู้สึกได้	น้ำหนักองค์ประกอบ	.72
อารมณ์ดี	น้ำหนักองค์ประกอบ	.66
มีสัมมาคารวะ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.66
		มีองค์ประกอบ 5 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
พูดสุภาพ, เรียบร้อย	น้ำหนักองค์ประกอบ	.59
เห็นแก่หน้าคนอื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.50
เป็นผู้ใหญ่	น้ำหนักองค์ประกอบ	.40
เข้าใจกับคนอื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.40
		มีองค์ประกอบ 1 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
สามัคคี	น้ำหนักองค์ประกอบ	.36
		มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
คิดก่อนแล้วพูด	น้ำหนักองค์ประกอบ	.34
		มีองค์ประกอบ 11 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
เห็นใจผู้อื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.33
		มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
มารยาทดี	น้ำหนักองค์ประกอบ	.32
		มีองค์ประกอบ 1 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
มีศีลธรรม	น้ำหนักองค์ประกอบ	.30
		มีองค์ประกอบ 3 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 9 นี้ ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ดังนั้น เก็บความรู้สึกได้ อารมณ์ดี มีสัมมาคารวะ พูดสุภาพ เรียบร้อย เห็นแก่หน้าผู้อื่น เป็นผู้ใหญ่ และมีศีลธรรม จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางการเก็บกคความรู้สึกและรักษาน้ำ " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 50 %

ในขององค์ประกอบที่ 10		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย -73 % ได้แก่	
เอาใจคนอื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .74	
ตามใจผู้อื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .72	
ยอมตน	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .33	มีองค์ประกอบ 11 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 10 นี้ ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ดังนี้ คือ เอาใจคนอื่น และตามใจผู้อื่น จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางการเห็นแก่ผู้อื่น " (Others - Oriented)

ในขององค์ประกอบที่ 11		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 55 % ได้แก่	
มีเหตุผล	น้ำหนักองค์ประกอบ	.59	มีองค์ประกอบ 2 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
มีวัฒนธรรม	น้ำหนักองค์ประกอบ	.59	มีองค์ประกอบ 1 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
คิดก่อนแล้วพูด	น้ำหนักองค์ประกอบ	.46	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
ใจอ่อน	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .42	มีองค์ประกอบ 3 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
ยอมตน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.36	มีองค์ประกอบ 4, 10 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 11 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ดังนี้ คือ มีเหตุผล มีวัฒนธรรม และคิดก่อนแล้วพูด จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางคานิยม " (เหตุผลทางวัฒนธรรม)

ในขององค์ประกอบที่ 12		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย -51 % ได้แก่	
เกรงครัก	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .63	

เอางานเอาการ	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .59	
มีศีลธรรม	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .38	มีองค์ประกอบ 3 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
สามัคคี	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .35	มีองค์ประกอบ 3, 7, 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
เรียบง่าย	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .33	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
อดทน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.32	มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 12 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและ
ธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ทั้งนี้ คือ เกรงครีดี เอางานเอาการ และ
อดทน จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางค่านเอางานเอาการ "

ในขององค์ประกอบที่ 13 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่

นาสงสาร	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .77	
ชอบช่วยตนเอง	น้ำหนักองค์ประกอบ	.28	มีองค์ประกอบ 2 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
เป็นผู้ใหญ่	น้ำหนักองค์ประกอบ	.28	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 13 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและ
ธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย คือ นาสงสาร และชอบช่วยตนเอง
จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางความนาสงสาร " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย -52 %

การวิจัยโดยสังเขป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยโดยสังเขป

ผู้เขียนได้เลือกศึกษาในเรื่องนี้เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยว่า "ความเกรงใจ" ที่ปรากฏในความรู้สึกนึกคิดของคนไทยนั้นคืออะไร ลักษณะเป็นเช่นไร มีสาเหตุมาจากไหน บุคลิกลักษณะต่าง ๆ เหล่านั้นพึงรักษาไว้หรือควรแก้ไขประการใด ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยมีบุคลิภาพอันพึงปรารถนา โดยปรับปรุงส่งเสริมให้กลมกลืนกับบุคลิภาพเดิมและให้เกิดความบีบคั้นแก่บุคคลน้อยที่สุด กล่าวคือ ใหรรู้จักเกรงใจเป็น รู้จักใช้ความเกรงใจให้ถูกกาลเทศะ เป็นต้น

ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์และเปรียบเทียบบุคลิภาพ "เกรงใจ" ของกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยแยกตามเพศ อายุ และที่อยู่อาศัย
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย
3. เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมกับสัมพันธภาพที่ห่างเหินในสถานการณต่าง ๆ เช่น ในฐานะศิษย์ ครู-อาจารย์ ผู้น้อย เพื่อน เพื่อนบ้าน บุตร ตนเอง และประชาชน เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่วิธีสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2513 และปีการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2515 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร รวมทั้งสิ้น 680 คน โดยแยกกระทำกับแบบสอบถาม

2. ชุด คือ Form K - N เป็นชาย จำนวน 220 คน หญิง 220 คน รวม 440 คน
และ Form K เป็นชาย จำนวน 120 คน หญิง 120 คน รวม 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม Semantic และ Role Differential Scale ซึ่ง ดร.วิรัช วิเชียรโชติ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และคณะนิสิตปริญญาโท เป็นผู้สร้าง มี 2 ชุด

ชุดที่ 1 Form K-N เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของคนไทย โดยทั่วไปที่ีความเกรงใจ บิดความคิดเห็นของผู้ตอบเป็นเกณฑ์ โดยเขียนวงกลมล้อมรอบตัวเลขในมาตราที่กำหนดให้ ถ้าผู้ตอบเขียนวงกลมล้อมรอบคอนไปทางเลข 1 ถึง 3 ในมาตราส่วน แสดงให้เห็นว่าเป็นคนอ่อนน้อม วงกลมล้อมรอบ -1 ถึง -3 แสดงว่าเป็นคนแข็งกระด้าง และถ้าวางกลมเลข 0 แสดงถึงความรู้สึกกลาง ๆ เป็นต้น

ชุดที่ 2 Form K เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่มีฐานะทางสังคม เหตุการณ์ ตลอดจนความสัมพันธ์กับบุคคลทั่ว ๆ ไป โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่า ถ้าตนเองอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น จะปฏิบัติอย่างไร เกรงใจหรือไม่เกรงใจ ถ้าผู้ตอบวงกลมล้อมรอบเลข 3 แสดงว่าเกรงใจมาก และความเกรงใจนี้จะลดลงเรื่อย ๆ ถ้าผู้ตอบวงกลมเลข 2, 1 สำหรับเลข 0 จะมีความรู้สึกกลาง ๆ ส่วน -1, -2 และ -3 นั้น หมายถึงผู้ตอบไม่มีความเกรงใจเพียงเล็กน้อยจนกระทั่งไม่เกรงใจมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การหาสถิติพื้นฐาน
 - คะแนนเฉลี่ย (Mean)
 - ความแปรปรวน (Variance)

- ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ Product

Moment Correlation

3. ใช้ t - test ทดสอบความแตกต่างของความถี่ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

4. วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อหาคุณลักษณะในแต่ละองค์ประกอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพศหญิงและเพศชายมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. กลุ่มตัวอย่างชายหญิงในต่างจังหวัดและนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เพศหญิงในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เพศชายในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุน้อยมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. เพศชายอายุมากกับเพศชายอายุน้อยมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. เพศหญิงอายุมากกับเพศหญิงอายุน้อยมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
8. เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัดกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากในนครหลวงและกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัดมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
9. เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดกับชายอายุมากในนครหลวงและชาย

อายุน้อยในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

10. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่สนิทสนมกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ห่างเหิน
มีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นไปอย่าง
ตรงข้ามกับสมมติฐานการวิจัย ดังนี้
 - 10.1 ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับครูอาจารย์มีความเกรงใจมากกว่า
ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับครูอาจารย์ ($t = -2.5306$)
 - 10.2 ครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับศิษย์มีความเกรงใจมากกว่า
ครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับศิษย์ ($t = -5.9422$)
 - 10.3 ผู้น้อยที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับผู้บังคับบัญชาที่มีความเกรงใจ
มากกว่าผู้น้อยที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา ($t = -5.6584$)
 - 10.4 เพื่อนที่มีสัมพันธภาพห่างเหินต่อกันมีความเกรงใจมากกว่า
เพื่อนที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมต่อกัน ($t = -16.5974$)
 - 10.5 เพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกันมีความเกรงใจมากกว่า
เพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมต่อกัน ($t = -13.2842$)
 - 10.6 บุตรที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับบิดามารดาที่มีความเกรงใจมากกว่า
บุตรที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับบิดามารดา ($t = -9.2293$)
 - 10.7 บุคคลที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับผู้มีบุญคุณมีความเกรงใจมากกว่า
บุคคลที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับผู้มีบุญคุณ ($t = -5.0853$)
 - 10.8 ประชาชนที่ไปติดต่อกับข้าราชการที่ห่างเหินจะมีความเกรงใจ
มากกว่าประชาชนที่สนิทสนมกับข้าราชการ ($t = -5.7962$)

ส่วนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ
ของคนไทย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 440 คน ปรากฏว่าได้องค์ประกอบทั้งหมด
13 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้
 - 1.1 องค์ประกอบแรก ประกอบด้วยคุณลักษณะนารัก นานับถือ ที่เป็นผู้ดี มารยาทดี และอ่อนโยน
 - 1.2 องค์ประกอบที่สอง ประกอบด้วยคุณลักษณะ มีประโยชน์ สำคัญ และเข้ากับคนอื่นได้
2. องค์ประกอบทางความไม่มั่นใจในตนเอง ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้
ไม่มั่นใจในตนเอง อ่อนแอ อารมณ์ไหวไหว พุกอ้อม ๆ และไม่เด็ดเดี่ยว
3. องค์ประกอบทางเมตตาธรรม ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ ใจดี ใจเย็น กตัญญู เมตตากรุณา และคบงาย
4. องค์ประกอบทางบุคลิกลักษณะแห่งการสำรวม ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ พุคณอย สงบเสงี่ยม พุคคอย ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย และถ่อมตน
5. องค์ประกอบทางความฉลาดรู้จักกาลเทศะ ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ ทนสมัย และฉลาด
6. องค์ประกอบทางความเคร่งระเบียบ ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ เจาระเบียบ รอบคอบ ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
7. องค์ประกอบทางไมตรีสัมพันธ์ ประกอบด้วยคุณลักษณะ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ใจกว้าง อุดหนุน และเห็นใจผู้อื่น
8. องค์ประกอบทางพฤติกรรมการเก็บตัว ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ ไม่อยากเด่น และไม่อยากดัง
9. องค์ประกอบทางการเก็บกตความรู้สึกและรักษาหน้า ประกอบด้วย คุณลักษณะเก็บความรู้สึกได้ อารมณ์ดี มีสัมมาคารวะ พุคสุภาพ เรียบร้อย เห็นแก่หน้าผู้อื่น เป็นผู้ใหญ่ และมีศีลธรรม
10. องค์ประกอบทางการเห็นแก่ผู้อื่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ เอาใจคนอื่น และตามใจผู้อื่น
11. องค์ประกอบทางค่านิยม (เหตุผลทางวัฒนธรรม) ประกอบด้วย

คุณลักษณะ ดังนี้ มีเหตุผล มีวัฒนธรรม และคิดก่อนแล้วพูด

12. องค์ประกอบทางค่านิยมงานเอการ ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้
เคร่งครัด เอางานเอการ และอดทน

13. องค์ประกอบทางความน่าสงสาร ประกอบด้วยคุณลักษณะ น่าสงสาร
และชอบช่วยตนเอง

อภิปรายผล

จุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ คือ ต้องการศึกษเปรียบเทียบบุคลิกภาพ "เกรงใจ" ในด้าน เพศ อายุ ที่อยู่อาศัย และเปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างฝ่ายที่สนิทสนมกับฝ่ายที่ห่างเหินที่อยู่ในฐานะต่าง ๆ กัน ตลอดจนการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยด้วย

ความเกรงใจที่เกี่ยวข้องกับเพศ ไม่ปรากฏผลว่า เพศหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย จึงไม่สามารถยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 1 ได้ นั่นคือ เพศหญิงและเพศชายมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจินต์ ปรีชามาตร (2515 : 67) พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ประพฤติคล้อยตามสังคมหรือขัดแย้งกับสังคม จะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน และลักษณะนิสัยประจำชาติของคนไทย ไม่ว่าชายหรือหญิงเป็นผู้ที่เอื้ออารี เผื่อแผ่สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส เชื้อพ้องผู้ใหญ่ รวมทั้งลักษณะที่สื่อให้เห็นถึงความสำรวม ความสงบเรียบร้อย จึงสรุปได้ว่าเพศชายและเพศหญิงมีความเกรงใจปาน ๆ กัน

แต่อย่างไรก็ตาม ผลดังกล่าวขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วีราพร เทพวีระพงศ์ (2514 : 170 - 181) และปราชญ์ลาปน์ กัณหเนตร (2515 : 210) พบว่าหญิงมีความเกรงใจมากกว่าชาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความแตกต่างในด้านลักษณะหรือสภาพจำนวน หรือระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาก็อาจจะเป็นได้

ความเกรงใจที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย ไม่พบว่ากลุ่มตัวอย่างชายหญิง ในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายหญิงนครหลวง ทำนองเดียวกัน ก็ไม่ปรากฏผลว่า เพศหญิงหรือเพศชายในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงหรือเพศชายในนครหลวง จึงไม่สามารถยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 2,3 และ 4 ได้ นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างชายหญิงหรือเฉพาะหญิงหรือชายในต่างจังหวัดและในนครหลวง มีความเกรงใจปาน ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ บัวคดี (2514 : 90) พบว่า นักเรียนไทยทั้งในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ มีความเกรงใจปาน ๆ กัน และ เพราะพรณ ประพิตรภา (2510) พบว่า เชื้อชาติและการอบรมสั่งสอนนั้นมีความสัมพันธ์กัน กับทั้งสังคมไทยเป็นสังคมชนบท คนไทยโดยทั่ว ๆ ไปมีลักษณะเป็นชาวชนบท สัมพันธภาพ และการดำเนินชีวิตประจำวันมักจะเป็นไปตามความรู้สึกและตามประเพณี ซึ่ง คร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2512 : 2-3) ได้กล่าวถึงลักษณะสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคม แบบไมตรีสัมพันธ์ไว้ว่า การดำเนินชีวิตของสังคมไทยต้องผูกพันกับคนอื่น ไม่มีอิสระในการ ตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างตนกับผู้อื่นไว้ (Blanchard, 1958 : 482) จึงทำให้คนไทยมักปิดบังธาตุแท้ ของตนไว้ มักจะแสดงความรู้สึกออกมาตรงข้ามกับความรู้สึกที่แท้จริง เพื่อหลีกเลี่ยง ข้อขัดแย้งระหว่างบุคคล กับทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมไทยโดยทั่วไป ได้ยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมานั้น มักเคารพเชื่อฟังในตัวเอง บุคคล เคารพผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส (ไพฑูริย์ ช่างเรียง, 2514 : 20) ลักษณะนิสัยนี้ได้รับการอบรมสั่งสอนปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก และติดตัวจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวง ย่อมมีการอบรมสั่งสอนไม่แตกต่างกัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งชายหญิงหรือเฉพาะหญิงหรือ ชายในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ปราชญ์ดลปน์ กัทธเนตร (2515) กล่าวว่า นักเรียนในต่างจังหวัดมีแนวโน้มที่จะมีความเกรงใจมากกว่านักเรียนในกรุงเทพฯ ซึ่งบิคารมการดาในต่างจังหวัดให้สังคมประกิตคานความเกรงใจสูงกว่าบิคารมการดาในวังหวัด พระนคร (มัญชรี มุนนาก, 2514 : 62) และ พูนผล สุวรรณทรัพย์ (2512 : 71) ซึ่งได้

ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายในทั่วประเทศต่างจังหวัด
กับนักเรียนชายในเมืองหลวงมีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความเกรงใจที่เกี่ยวกับระดับอายุ ไม่ปรากฏผลว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิง
อายุมากมีความเกรงใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายหญิงที่มีอายุน้อย ในทำนองเดียวกัน
ไม่ปรากฏผลว่าเพศชายหรือเพศหญิงที่มีอายุมากมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหรือหญิง
ที่มีอายุน้อย จึงไม่สามารถยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 5, 6 และ 7 ได้ นั่นคือ
กลุ่มตัวอย่างชายหญิงหรือเฉพาะหญิงหรือชายที่มีอายุมากกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงหรือเฉพาะ
หญิงหรือชายที่มีอายุน้อยจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
ดร.ละมัยนาส ศรีทัศน์ และคณะ (2510 : 87 - 91) ได้เน้นให้เห็นถึงสภาพการอบรม
สั่งสอนของสังคมไทย มุ่งอบรมให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จึงทำให้คนไทยสร้างบุคลิกภาพ
ที่เป็นของคนไทยโดยเฉพาะให้เด็กตัวตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ วัยเด็กมีนิสัยเซนไร
วัยผู้ใหญ่ก็มีนิสัยเซนนั้น เช่นเกี่ยวกับผลการวิจัยของ เพราพรณ ประพิตรภา (2510)
พบว่า เชื้อชาติและการอบรมสั่งสอนมีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่า ชนชาติเดียวกัน
ย่อมมีการอบรมสั่งสอนด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกัน ดังที่ ประเสริฐ แยกกลิ่นฟุ้ง (2513: 66)
ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยประจำชาติไทย โดยสรุปว่า คนไทยรักอิสรภาพ ไม่ต้องการ
อยู่ใต้อำนาจผู้อื่น ไม่ชอบการบังคับบัญชา เป็นตัวของตัวเอง แต่ในขณะเดียวกันก็นิยม
การแสดงความอ่อนน้อมและเชื่อฟังผู้มีอำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างมี
พิธีรีตอง เป็นแบบกระสวนที่ได้รับการนิยมในคนไทยว่า เป็นลักษณะของคนดี คือ
เรียบร้อย สงบเสถียร มีความเกรงใจ เป็นต้น ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง
ชายหญิงหรือเฉพาะชายหรือหญิงที่มีอายุมากหรืออายุน้อยจะมีความเกรงใจปาน ๆ กัน

ความเกรงใจที่เกี่ยวกับเพศ ระดับอายุ และที่อยู่อาศัย ไม่ปรากฏผลว่า
เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงอายุมากในนครหลวง
และเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด ในทำนองเดียวกันก็ไม่พบว่า เพศชายอายุมาก
ในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุมากในนครหลวงและเพศชายอายุน้อย
ทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนไทยไม่ว่าชายหรือหญิงเป็นผู้ที่

เอื้ออารี เผื่อแผ่ รักสงบ สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีลักษณะที่สื่อให้เห็นถึงความสำรวม ความสงบเรียบร้อย เช่น ความเกรงใจ อាកารไม่เป็นไร เป็นต้น และประสิทธิ์ บัวกล้า (2514 : 90) พบว่านักเรียนไทยในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าชนชาติเดียวกันไปว่าจะอยู่ในนครหลวงหรือต่างจังหวัด ย่อมมีการอบรมสั่งสอนไม่แตกต่างกัน อันทำให้บุคลิกภาพของชนชาตินั้น ๆ ใกล้เคียงกัน หรือเหมือนกัน ๆ กัน ในสังคมไทยมุ่งอบรมให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นการปลูกฝัง คนไทยในการสร้างบุคลิกภาพที่เป็นของคนไทย โดยเฉพาะให้เด็กตัวไปจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ ผลการวิจัยจึงปรากฏว่า เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัดกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมาก ในนครหลวงและชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด ตลอดจนเพศชายอายุมากในต่างจังหวัด กับเพศชายอายุมากในนครหลวงและเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวง มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ความเกรงใจที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพที่สนิทสนมและห่างเหิน ผลการวิจัย ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางตรงข้าม นั่นคือ บุคคลที่อยู่ในฐานะใด ๆ ก็ตาม สัมพันธภาพที่ห่างเหินจะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนม ซึ่งตรงข้ามกับ สมมติฐานการวิจัย (H₁) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เขียนใช้กลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนสูงมากพอควร กล่าวที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีความเป็นประชาธิปไตย กระทำกิจการร่วมกันอย่างใกล้ชิดเป็นหมู่เป็นคณะ มีความสนิทสนมเป็นกันเอง จะกระทำสิ่งใดก็เสรี ไม่ต้องระมัดระวัง กล่าวที่จะพูดโต้ตอบ ออกความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างตรงไปตรงมา ไม่ต้องเกรงใจซึ่งกันและกัน เพราะสนิทสนมรู้จักกันและกัน ยิ่งสนิทสนมมากความเกรงใจก็ลดน้อยลง ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ห่างเหินกันจะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนมกัน ดังนี้

ในฐานะศิษย์ที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับครูอาจารย์ จะมีความเกรงใจมากกว่า ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับครูอาจารย์ ทั้งนี้เพราะ ในสังคมไทยถือว่าครูอาจารย์เป็น ปู่ชนียบุคคล ศิษย์ต้องเคารพเชื่อฟังและยำเกรงครู จะทำตนเท่าเทียมครูอาจารย์ไม่ได้

เพราะมีความเชื่อว่าครูอาจารย์เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ศิษย์ คำสั่งสอนอบรมของครูอาจารย์เป็นสิ่งที่ถูกต้องถึงงาม ศิษย์จะคัดค้านไม่ได้ กับทั้งครูอาจารย์บางท่านต้องทำตนให้ศิษย์เคารพเชื่อฟังและยำเกรง ไม่กล้าสนิทสนมกับศิษย์ เกรงว่าศิษย์จะตีตนเสมอด้วย ซึ่งโดยเนื้อแท้แล้ว ศิษย์ก็ยังคงมีความเกรงกลัวครูอาจารย์ แม้ว่าครูอาจารย์จะให้ความสนิทสนมด้วย ไม่กล้าเข้าหาหรือใกล้ชิดกับอาจารย์ จึงทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างศิษย์กับครูอาจารย์ห่างเหินกัน

ซึ่ง พจนันต์ พันธุศรี (2514 : 5) พบว่า นิสิตทั้งชายและหญิงมีความเกรงใจครูอาจารย์ที่ห่างเหินมากกว่าครูอาจารย์ที่สนิทสนมเป็นกันเอง และตรงกันข้ามกับศิษย์ที่สนิทสนมกับครูอาจารย์ จะทำอะไรก็กล้าซักถาม กล้าโต้แย้ง เพราะมีความเกรงใจน้อย ดังเช่น วีราพร เทพวีระพงศ์ (2514 : 183 - 186) พบว่า นิสิตหญิงที่มีความเกรงใจน้อย มักจะมีการแก้ปัญหา การซักถามปัญหาต่าง ๆ มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า ศิษย์ที่มีสัมพันธ์ภาพห่างเหินกับครูอาจารย์ ย่อมมีความเกรงใจมากกว่าศิษย์ที่มีสัมพันธ์ภาพที่สนิทสนมกับครูอาจารย์

ในฐานะครู-อาจารย์ที่มีสัมพันธ์ภาพห่างเหินกับศิษย์ จะมีความเกรงใจมากกว่าครูอาจารย์ที่มีสัมพันธ์ภาพสนิทสนมกับศิษย์ ทั้งนี้ เพราะว่า ครูอาจารย์เป็นผู้ที่ตกอยู่ในฐานะผู้ให้ความรู้แก่ศิษย์ ตลอดจนการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี จึงมักวางตัวเหนือศิษย์ ไม่กล้าสนิทสนมกับศิษย์ เพื่อให้ศิษย์เกิดความยำเกรง กับทั้งไม่กล้าตักเตือนศิษย์ในชั้นเรียนด้วยเกรงจะเสียหน้า สิ่งเหล่านี้ทำให้ศิษย์กับครูอาจารย์มีสัมพันธ์ภาพที่ห่างเหินกัน เกิดความเกรงใจขึ้นซึ่งกันและกัน แต่หาครูอาจารย์ที่มีสัมพันธ์ภาพสนิทสนมกับศิษย์แล้ว มักจะกล้ากล่าวตักเตือน กล้าใช้ ฯลฯ ทั้งนี้เพราะมีความเกรงใจน้อยนั่นเอง

ในฐานะผู้น้อยที่มีสัมพันธ์ภาพห่างเหินกับผู้บังคับบัญชา จะมีความเกรงใจมากกว่าผู้น้อยที่มีสัมพันธ์ภาพสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการสอนให้เชื่อฟังผู้อาวุโส ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น มักปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา มีสัมพันธ์ภาพที่ห่างเหินกัน ทำให้ขาดความเข้าใจอันดีต่อกัน การปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาเป็นไปด้วยความระมัดระวัง ความเกรงใจจึงมีมาก

ในฐานะเพื่อนที่มีสัมพันธ์ภาพห่างเหินกับเพื่อน จะมีความเกรงใจมากกว่าเพื่อนที่มีสัมพันธ์ภาพสนิทสนม ทั้งนี้ เพราะความห่างเหินทำให้ไม่เป็นกันเองกับเพื่อน จะพูดอะไรทำอะไรก็ต้องระมัดระวังไม่ให้เพื่อนรู้เนื้อใจ เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพต่อกัน จึงจำเป็นต้องมีความเกรงใจมากกว่าเพื่อนที่สนิทสนมเป็นกันเอง

ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับเพื่อนบ้าน จะมีความเกรงใจมากกว่าเพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมต่อกัน ทั้งนี้ เพราะความห่างเหินทำให้ไม่กล้าว่ากล่าวตักเตือนกันมากนัก จะพูดจะกระทำสิ่งใดก็ควรระมัดระวัง ไม่ให้ขาดหางเข้าใจกัน เพื่อรักษาสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน ความเกรงใจของเพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกันจึงมีมาก

ในฐานะที่เป็นบุตรที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับบิดามารดา จะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบค่านิยมทางการเลี้ยงดู ในสังคมไทยมักอบรมสั่งสอนเด็กให้เชื่อฟังและเคารพบิดามารดาและบุคคลผู้อาวุโสกว่า ถือว่าผู้ใหญ่ย่อมรู้ดีกว่า เพราะอายุไฉนมาก่อน เด็กจะต้องคอยตามและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่เสมอ กับทั้งผู้ใหญ่จะต้องรู้จักวางตัวให้เหมาะสม ระมัดระวังไม่พูดเล่นหยอกล้อเด็ก เกรงว่าเด็กจะฉวยไปว่า เหมความนับถือ ตนเองก็จะปกครองเด็กไม่ได้ บุคลิกภาพเหล่านี้ผู้ใหญ่หรือบิดามารดาถือว่า เป็นสิ่งที่ช่วยในการอบรมสั่งสอนบุตรให้เชื่อฟังปฏิบัติตามและรู้จักเกรงใจ (ฉะมายมัท ภักดิ์ และคณะ, 2510 : 87 - 9)

สัมพันธภาพระหว่างบุตรกับบิดามารดาจึงห่างเหินกัน ความเกรงใจที่มีต่อบิดามารดาของสังคมแต่เดิมบิดามารดาปกครองบุตรแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงความคิดเห็น กล้าซักถามกล้าโต้แย้ง มีความเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การเลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีนี้ย่อมทำให้บุตรกับบิดามารดามีความสัมพันธ์กัน ความเกรงใจที่มีต่อบิดามารดาก็ลดน้อยลงจึงกล่าวได้ว่า บุตรที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับบิดามารดาจะมีความเกรงใจมากกว่าบุตรที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับบิดามารดา

ในฐานะตัวท่านเองที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับผู้มีบุญคุณ มีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนมกับผู้มีบุญคุณ ทั้งนี้เพราะความกตัญญูเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งของสังคมไทย บุคคลไม่กล้าการว้าวหรือทำให้ผู้มีบุญคุณช่นเคืองใจ มักให้ความเคารพนบถนอม ยกย่องว่าอยู่เหนือตน จึงกระทำตัวห่างเหินไม่กล้าสนิทสนมด้วย ความเกรงใจย่อมมีมากเป็นธรรมดา

ในฐานะประชาชนที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับข้าราชการที่ไปติดต่อด้วย จะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนม ทั้งนี้เพราะความห่างเหินทำให้ประชาชนหวงเกรงข้าราชการที่ตนไปติดต่อด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทย ประชาชนส่วนมากยังมีความเชื่อว่าข้าราชการเป็นเจ้านาย (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2515 : 5) เป็นผู้ที่มีพระเดชพระคุณจะทำตนให้ตกเทียมไม่ได้ สัมพันธภาพจึงห่างเหินกัน จึงมีความเกรงใจมาก และถ้ายังไม่คุ้นเคยมาก่อน

ก็จะยิ่งมีความเกรงใจมาก เกรงว่าจะเป็นการรบกวนหรือทำความยุ่งยากเสียเวลา
ในเรื่องของตน เป็นต้น

สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ
ของคนไทยนั้น มีทั้งหมด 13 องค์ประกอบด้วยกัน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบทางจรรยาบรรณ ตัวแปรที่มีน้ำหนัก
องค์ประกอบค่อนข้างสูง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ น่ารัก นานับถือ
ดี เป็นผู้ดี มารยาทดี มีประโยชน์ สำคัญ เข้ากับคนอื่นได้ และอ่อนโยน
และได้จำแนกองค์ประกอบนี้ออกเป็น 2 องค์ประกอบย่อย คือ

- องค์ประกอบแรก ประกอบด้วยคุณลักษณะ น่ารัก นานับถือ ดี
เป็นผู้ดี มารยาทดี และอ่อนโยน
- องค์ประกอบสอง ประกอบด้วยคุณลักษณะ มีประโยชน์ สำคัญ
และเข้าได้กับคนอื่น

ผู้เขียนให้ชื่อองค์ประกอบที่ 1 นี้ว่า องค์ประกอบทางจรรยาบรรณ
เพราะเห็นว่า คนไทยเป็นผู้ที่มีความสุภาพอ่อนโยน น่ารัก มีมารยาทอันดีงาม มีความ
เป็นผู้ดี เพราะรู้จักเกรงใจคน (คุณฐิ มาลากุล, 2512 : 5) บุคลิกลักษณะเหล่านี้
เป็นที่ยกย่องของบุคคลทั่วไป อันเป็นพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมไมตรีสัมพันธ์ได้แสดงออก
เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม คนไทยมักจะรักษามุคติกภาพเหล่านี้ไว้ เพราะได้มองเห็น
ถึงความสำคัญและประโยชน์ขององค์ประกอบนี้ กับทั้งคนไทยได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็น
ผู้มีกิริยามารยาทดี ความประพฤติดี ไม่ทำอะไรที่เป็นการกระทบกระเทือนจิตใจของผู้อื่น
เป็นการช่วยรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ ทำให้ใคร ๆ ยากคบหาสมาคมด้วย
สามารถอยู่ในสังคมได้ด้วยความเป็นสุข ผู้เขียนมีความเห็นว่างองค์ประกอบที่ 1 ของ
ความเกรงใจนี้ สอดคล้องกับสังคมไมตรีสัมพันธ์ของสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง และเป็นสิ่งที่มี
ประโยชน์ ควรที่เรากคนไทยพึงช่วยกันรักษาไว้ เพราะจรรยาบรรณที่ดีเป็นสิ่งที่
มนุษย์ทุกคนที่โคพบเห็น มักแสดงความชื่นชมยินดี สรรเสริญ ประเทศไทยนั้นเป็นที่รู้จัก
เป็นอย่างดีของประชากรทั่วโลกว่า เป็นประเทศแห่งการยิ้มแย้มแจ่มใส ต้อนรับบุคคล
ทุกคนด้วยไมตรีจิตอันอบอุ่นละมุนละไมอยู่เสมอ

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบทางความไม่มั่นใจในตนเอง ตัวแปรที่มี
 นำหนักองค์ประกอบ (เป็นไปในทางลบ) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่มั่นใจ
 ในตนเอง อ่อนแอ อารมณ์หวั่นไหว พุกอ้อม ๆ และไม่เด็ดเดี่ยว จึงเรียกชื่อองค์
 ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางความไม่มั่นใจในตนเอง ทั้งนี้เพราะว่า ระบบการอบรม
 เลี้ยงดูบุตรของสังคมไทยไม่เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง เน้นให้พึ่งผู้ใหญ่ อบรมแบบให้ความ
 ปกป้องคุ้มครอง (วิจารณ์ วิเชียรโชติ, 2516 : 11) เป็นเหตุให้บุคคลที่อยู่ในภาวะ
 การณ์เช่นนี้ เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ไม่มั่นใจในตนเอง มักจะรู้สึกว่าตนเองไม่ค่อยมีค่า
 ต้องการเพื่อนมากเพื่อที่จะได้พึ่งพาอาศัย เพราะกลัวการถูกทอดทิ้ง อารมณ์มักหวั่นไหว
 ไม่กล้าพูดตรงไปตรงมา กลัวการสูญเสียมิตรภาพ สำหรับองค์ประกอบนี้ ผู้เขียน
 มีความเห็นว่า ทรายโคที่เราอยู่ในสังคมประชาธิปไตยแล้ว เราควรจะเปลี่ยนแปลง
 บุคลิกภาพในองค์ประกอบนี้เสียใหม่ โดยฝึกอบรมเด็กให้รู้จักพึ่งพาตนเอง รู้จักเหตุผล
 และให้ความรักความสนทนแบบภราดรภาพ (วิจารณ์ วิเชียรโชติ, 2516 : 11 - 13)
 ซึ่งการความน่าจะเป็นต่อการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบทางเมตตาธรรม ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ
 (เป็นไปในทางลบ) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ใจดี ใจเย็น กตัญญู
 เมตตากรุณา และคบงาย จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางเมตตาธรรม
 เนื่องจากสังคมไทยจัดว่าเป็นสังคมชนบท คนไทยส่วนมากเป็นผู้มีใจโอบอ้อมอารี กตัญญู
 เป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณา ทุกคนรู้จักกันเป็นส่วนตัวมากที่สุด ไปมาหาสู่กัน
 (ไพฑูรย์ เกรือแกง, 2513 : 7 - 101) อันเป็นลักษณะของสังคมไมตรีสัมพันธ์ บุคลิกภาพ
 ในองค์ประกอบนี้ ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างไมตรี และในขณะเดียวกัน
 ก็ควรจะรักษาไว้ เพราะเป็นบุคลิกภาพที่เน้นให้เห็นถึงสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคล

องค์ประกอบที่ 4 องค์ประกอบทางบุคลิกลักษณะแห่งการสำรวจ ตัวแปรที่มี
 นำหนักองค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พุกนอย สงบเสงี่ยม
 พุกคอย ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย และถ่อมตน จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบ
 ทางบุคลิกลักษณะแห่งการสำรวจ เพราะเหตุว่า สังคมแบบไมตรีสัมพันธ์นั้น ไม่นิยมให้เด็กๆ

ได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตนเอง กอปรด้วยความเกรงขามผู้ใหญ่ จึงทำให้บุคลิกภาพแบบเก็บตัว คือ พุคน้อย สงบเสงี่ยม ไม่กล้าทำเสียงดัง เป็นต้น เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จะขัดแย้งไม่ได้ (ละม้ายมาศ สรศักดิ์ และคณะ, 2510 : 87 - 91)

บุคลิกภาพเหล่านี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า บุคลิกภาพบางอย่างเราควรปรับปรุงแก้ไขบ้าง เพื่อให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น เช่น บุคลิกภาพ "พุคน้อย" เนื่องมาจากการอบรมสั่งสอน ทำให้ผู้น้อยต้องตกเป็นเบี้ยล่าง ไม่มีโอกาสได้พูดได้ออกความคิดเห็น (ไพฑูริย์ เครือแก้ว, 2513 : 159 - 168) โดยถือคติว่า "เป็นผู้น้อยต้องเฉยไวก่อน" ผู้ใหญ่จะสั่งอะไรก็ต้องทำตาม ห้ามการขัดแย้งโต้เถียง ทำให้กลายเป็นคนพุคน้อย ไม่กล้าออกความคิดเห็น เป็นเหตุให้ผู้น้อยไม่ค่อยทำอะไร ไม่ค่อยรับผิดชอบ ไม่กล้าริเริ่ม ทำให้กลายเป็นคนถ่อมตน ขอมเกิดผลเสีย คือเกิดการชะงักงันในแนวความคิดใหม่ ทำอะไรไม่เต็มที่ ไม่มีอิสระในการคิด ก่อให้เกิดความข้องใจ (คณะครูศาสตร์, 2514 : 8 - 15)

ฉะนั้น เราควรฝึกอบรมเยาวชนไทยรู้จักพูดให้มากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะพูดมากขึ้นกว่าเดิมจะช่วยในด้านการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้มีในคนไทยทั่วทั้งขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 องค์ประกอบทางความฉลาดรู้จักกาลเทศะ ตัวแปรที่มี

น้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทนสมัย และฉลาด จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางความฉลาดรู้จักกาลเทศะ ทั้งนี้เพราะว่า สังคมตะวันตก ซึ่งเป็นสังคมแบบไม่ศรีสัมพันธ ย้ำถึงความสงบสุข ความอบอุ่นด้วย หลักideของการขัดแย้ง การพึ่งพาอาศัยกันและกัน ย้ำการหาความสุขทางใจ สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลในสังคมตะวันตกเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี สามารถเอาตัวรอด โดยเฉพาะคนไทยสามารถรักษาความเป็นเอกราชของประเทศได้จนทราบเท่าทุกวันนี้ ซึ่งตรงข้ามกับสังคมตะวันตก เน้นความรุนแรง ความเคียดแค้น ยึดมั่นในหลักการ ฯลฯ (ประเสริฐ แยมกลิ่นฟู, 2509 : 13 - 17)

เหล่านี้ทำให้บุคคลในสังคมตะวันตกมีความเครียด ปราศจากความสงบสุขในชีวิต ดังนั้นบุคลิกภาพในองค์ประกอบนี้ ผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของความเกรงใจที่มีผลต่อกคนไทย

องค์ประกอบที่ 6 องค์ประกอบทางความเคร่งกระเปียบ ตัวแปรที่มีน้ำหนัก
องค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เจริญกระเปียบ รอบคอบ ซื่อสัตย์
และรับผิดชอบ จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางความเคร่งกระเปียบ ทั้งนี้
เพราะว่า สังคมไทยเน้นค่านิยมเกี่ยวกับการอยู่ในกรอบประเพณีอันงาม มักอบรมสั่งสอน
บุตรหลานกันมาตั้งแต่เด็ก นิยมให้เด็กมีมารยาทเรียบร้อย กระทำสิ่งใดด้วยความระมัดระวัง
รอบคอบ ฝึกให้มีความเคารพต่อผู้อาวุโส เอาใจเขามาใส่ใจเรา (วีรยุทธ วิเชียรโชติ
และ นวตเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2513 : 1) บุคลิกภาพดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาใน
สังคม คือ ความเป็นระเบียบ รอบคอบ ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ คาดว่า
น่าจะเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ
(2516 : 13) ว่า บุคลิกภาพเหล่านี้ นับว่าเป็นบุคลิกภาพแบบใหม่ ผู้เขียนจึงเห็นว่า
ลักษณะของความเกรงใจในองค์ประกอบนี้ เป็นองค์ประกอบที่มีคุณค่ายิ่ง

องค์ประกอบที่ 7 องค์ประกอบทางไมตรีสัมพันธ์ ตัวแปรที่มีน้ำหนัก
องค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม
ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ใจกว้าง อ่อนน้อม และเห็นใจผู้อื่น ได้เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า
องค์ประกอบทางไมตรีสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะลักษณะนิสัยของคนไทยนั้น เป็นผู้ที่มีน้ำใจ
กว้างขวาง ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เสียสละเพื่อผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ และรู้จักเอา
ใจเขามาใส่ใจเรา เป็นต้น (ประเสริฐ แยมกลิ่นรุ่ง, 2513 : 66 - 70) เหล่านี้
เป็นพื้นฐานอันสำคัญของบุคลิกภาพที่มีความเกรงใจ บุคลิกภาพในองค์ประกอบนี้ ผู้เขียน
มีความเห็นว่าอาจมีทั้งผลดีและผลเสีย ในด้านผลดีนั้น เป็นผลในการส่งเสริมความสามัคคี
ในการสร้างไมตรีสัมพันธ์ ความสงบเรียบร้อย และความสำเร็จในกิจการตามเป้าหมาย
ส่วนผลเสียเฉพาะด้านบุคลิกภาพ อ่อนน้อม และเห็นใจผู้อื่น อาจจะทำให้เกิดลักษณะไม่กล้า
ตัดสินใจ ด้วยเกรงว่าจะกระทบกระเทือนจิตใจผู้อื่น อาจเกิดผลเสียหลายประการที่การงานใด

องค์ประกอบที่ 8 องค์ประกอบทางพฤติกรรมการเก็บตัว ตัวแปรที่มีน้ำหนัก
องค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่อยากเด่น ไม่อยากดัง
จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางพฤติกรรมการเก็บตัว ทั้งนี้อาจเนื่องจากวิธีการ

อบรมเลี้ยงดูบุตรหรือสังคมประกิต (Socialization) ซึ่งอบรมให้รู้จักเก็บระงับ (inhibit) ไม่แสดงออกซึ่งความคิด (วิรุทธ วิเชียรโชติ, 2516 : 7)

อันเป็นพฤติกรรมที่อาจขัดต่อความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม ทำให้มีการพึ่งตนเอง ในระดับต่ำ มีความคิดว่าตนเองมีค่าน้อย องค์ประกอบนี้ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า ส่วนมากคนไทยเรามักจะเก็บตัว ไม่ค่อยแสดงออก ด้วยเกรงคนอื่นจะเข้าใจผิดคิดว่าอยากทำเคน ทำดัง ชอบเอาหน้า แต่ในขณะที่เกี่ยวกับการแสดงออกก็ทำให้เกิดความลังเล ไม่นั่นใจตนเอง ว่าถูกหรือผิด ถ้าผิดแล้วตนเองก็จะเสียหน้า การกลัวเสียหน้าจึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมการเก็บตัวขึ้น (นวอเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2514 : 14 - 22) ดังนั้น เราควรที่จะได้ใช้วิจารณ์อย่างมีเหตุผลว่า เมื่อไรเราควรแสดงตัว และเมื่อไรเราควรจะใช้พฤติกรรมการเก็บตัวได้ ผู้เขียนเชื่อว่าอาจจะมีส่วนไปในทางที่ดีขึ้นไม่มากนัก

✓ องค์ประกอบที่ 9 องค์ประกอบทางการเก็บกคความรู้สึกและรักษาหน้า
ตัวแปรที่นำหน้าองค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เก็บความรู้สึกได้ อารมณ์ดี มีสัมมาคารวะ พุคสุภาพ เรียบร้อย เห็นแก่หน้าผู้อื่น เป็นผู้ใหญ่ และมีศีลธรรม จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางการเก็บกคความรู้สึกและรักษาหน้า ทั้งนี้เพราะคนไทยโดยทั่วไปเป็นผู้ที่มีใจเอื้ออารี สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ชอบแสดงออก มีการสำรวม มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย เป็นคนกตัญญู มีศีลธรรม ฯลฯ บุคลิกลักษณะเหล่านี้ทำให้คนไทยไม่กล้าตัดสินใจสิ่งใดโดยง่าย มักเก็บความรู้สึกไว้ โดยแสดงอาการเฉย ๆ ไม่เป็นไร เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียหน้า หรือทำให้ผู้อื่นลำบากใจ ดังนั้น การเก็บกคความรู้สึกและรักษาหน้าจึงเป็นลักษณะหนึ่งที่รวมอยู่ในบุคลิกลักษณะของคนไทย ไม่ว่าจะโกรธ เกลียด หรือดีใจ ก็ยังสามารถเก็บกคความรู้สึกไว้ได้ ทั้งนี้เพื่อบู่มรักษาสัมพันธภาพไว้ จึงทำให้บางครั้งแสดงพฤติกรรมที่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ของตนเอง สำหรับองค์ประกอบนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมเก็บกคความรู้สึกได้และเห็นแก่หน้าผู้อื่น ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในสังคมไทยเรามีค่านิยมทั้งสองนี้สูงมาก เพราะสังคมไทยเป็นนิยมให้เด็ก ๆ ใดแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตนเอง กอปรด้วยความเกรงขามผู้ใหญ่ ทำให้บุคลิกลักษณะเก็บตัว เป็นแบบกระสวนที่ได้รับการนิยมในคนไทยว่าเป็นลักษณะของคนที่

แต่อย่างไรก็ดี อาจมีผลเสียในด้านส่วนตัวและสังคม เช่น เป็นการบั่นทอนความเป็นตัว
ของตนเอง อาจทำให้เด็กขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดความกระตือรือร้น ตลอดจน
จนขาดความต้องการสัมฤทธิ์ผลด้วย (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 1 - 23)

องค์ประกอบที่ 10 องค์ประกอบทางการเห็นแก่ผู้อื่น ตัวแปรที่มีน้ำหนัก
องค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เอาใจคนอื่น และตาบใจผู้อื่น
จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางการเห็นแก่ผู้อื่น ทั้งนี้เพราะว่า พฤติกรรม
แบบไมตรีสัมพันธ์ทำให้คนไทยเป็นคนนุ่มนวล ใจดีงาม มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ ไม่ผูกใจัดในสิ่งที่ผู้อื่นไม่พอใจ (Phillips, 1965 : 46 - 47) อันเป็นบุคลิกภาพ
ของคนในสังคมตะวันออก ซึ่งเน้นถึงความสงบสุข นิยมความอ่อนน้อมถ่อมตน หลีกเลียงการ
ขัดแย้งและการทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ (ประเสริฐ แยมกลินพุง, 2509 : 13 - 17) ถือว่า
ความสุขที่แท้จริงอยู่ที่ความอบอุ่นในความสัมพันธ์กับคนอื่น เทียบกับการแสดงความรู้สึก
ที่แท้จริงของตน สำหรับองค์ประกอบนี้ ผู้เขียนมีความคิดว่า บุคลิกภาพเอาใจคนอื่น
และตาบใจผู้อื่นนั้น เป็นบุคลิกภาพที่ไร้คุณค่า ไม่สามารถรับผิดชอบตนเองได้อย่างสมบูรณ์
เพราะตนเองไม่มีความสามารถ จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตามเราก็คงจะรักษา
เอาไว้มาน เพื่อเป็นการไม่เน้นถึงความรุนแรง ความเป็นอิสระมากเกินไป อันอาจก่อให้เกิด
ความไม่สงบสุขในชีวิตหรือในสังคมได้

องค์ประกอบที่ 11 องค์ประกอบทางค่านิยม ตัวแปรที่มีน้ำหนักขององค์ประกอบ
เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีเหตุผล มีวัฒนธรรม และคึกคองแล้วพูด
จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางค่านิยม (เหตุผลทางวัฒนธรรม) ทั้งนี้เพราะว่า
สังคมไทยยกย่องการเคารพนบนอบ รู้จักที่ต่ำที่สูง พுகจาอนนอม รู้จักผู้ใหญ่ มีสัปปาการจะ
เคารพผู้สูงอายุหรือฐานะทางสังคมสูงกว่า (ไพฑูรย์ เกื้อแก้ว, 2513 : 103) เหล่านี้
จัดว่าเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรม จึงทำให้บุคลิกภาพของคนไทยมีแนวโน้มที่จะเป็นคนซื่อสัตย์
ไม่กล้าแสดงออก อารมณ์หวานไหว อารมณ์ไม่มั่นคง (Nuanpen, 1968 : 175 - 184)
ในด้านการพูดจาก็มักจะระมัดระวัง ไม่พูดในสิ่งที่จะทำให้คนอื่นไม่พอใจ รู้จักการยับยั้งชั่งใจ

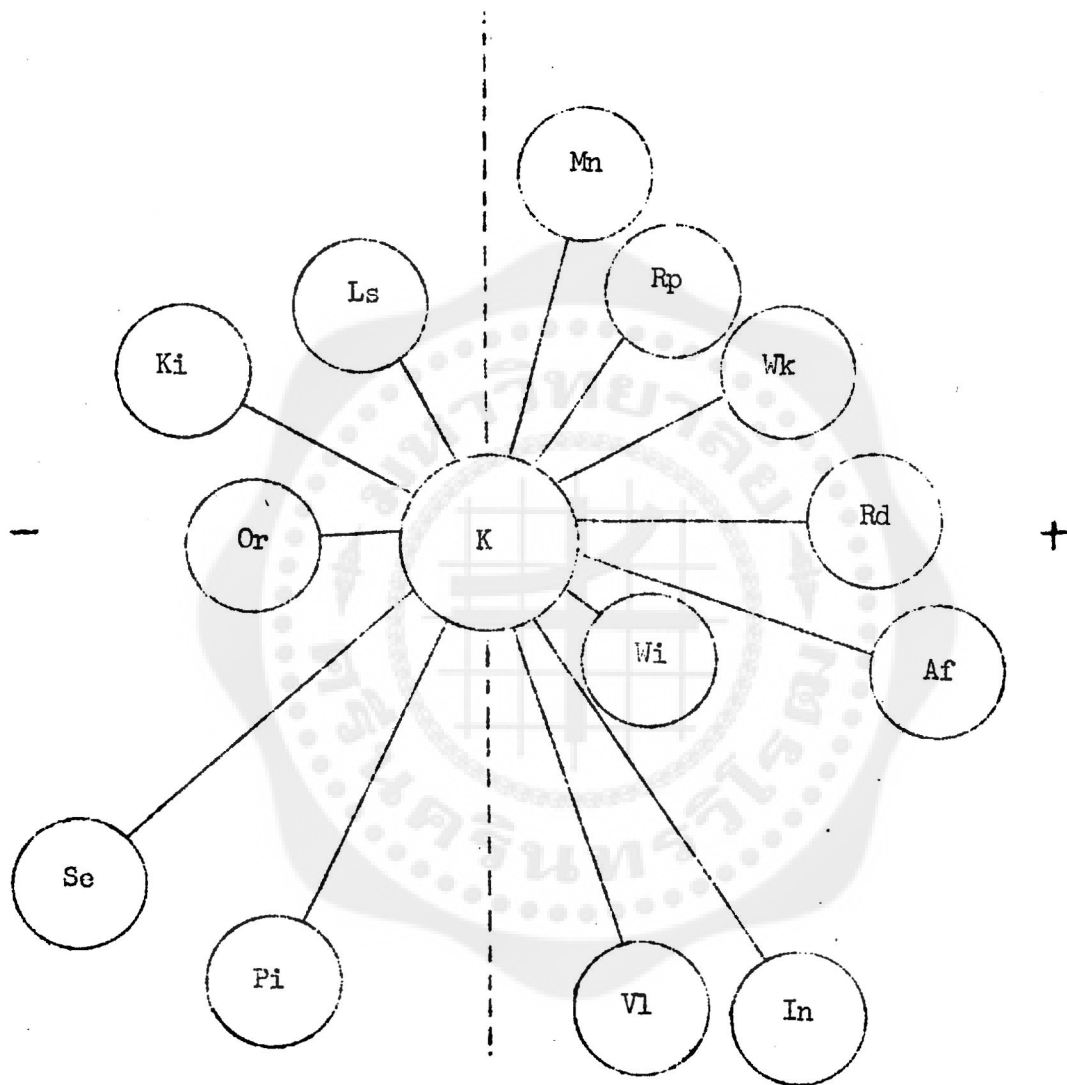
ทั้งนี้เพื่อให้มีกราฟดำเนินไปด้วยดี (Phillips, 1965 : 46 - 47) สำหรับองค์ประกอบนี้ หากว่า คานิยม "ความมีเหตุผล" เป็นส่วนหนึ่งของความเกรงใจแล้ว นับว่าเป็นสิ่งที่เราคนไทยควรจะพากภูมิใจ เพราะความมีเหตุผล เราจัดว่าเป็นคานิยมของสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าความเกรงใจของคนไทยในยุคปัจจุบัน นับวันจะพัฒนาเข้าสู่สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ อันมีผลต่อการพัฒนาประเทศในขั้นปลาย

✓ องค์ประกอบที่ 12 องค์ประกอบทางด้านเอางานเอาการ ตัวแปรที่ป็นำหนักองค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เกรงครัด เอางานเอาการ และอดทน จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางด้านเอางานเอาการ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไมตรีสัมพันธ์ เป็นสังคมที่มีความเกรงครัดต่อประเพณีดั้งเดิม มีระบบเจ้าขุนมูลนาย และเคารพยำเกรงผู้อาวุโส ไม่เป็นอิสระแก่ตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้ง (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 35 - 42) สังคมประเพณีทำให้บุคคลรู้จักเก็บระงับ (inhibit) จำเป็นต้องทนต่อสภาพเช่นนั้นอย่างช่วยไม่ได้ เพราะขาดความกล้าในการตัดสินใจ บางครั้งจะต้องอดทนในสิ่งที่ไม่ควรอดทน ส่วนบุคลิกภาพ "เอางานเอาการ" นั้น ถ้าสังเกตจากลักษณะต่าง ๆ ของความเกรงใจจากคาสหสัมพันธ์ภายในระหว่าง 60 ตัวแปร ในตาราง 14 จะเห็นว่า เอางานเอาการสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ แทบทุกตัวแปร จึงอาจสรุปได้ว่า ความเกรงใจทำให้เราไม่กล้ารบกวนบุคคลอื่น จึงต้องช่วยตนเอง ลักษณะของความเอางานเอาการจึงตามมาจากหลัง ซึ่งคุณลักษณะนี้ทำให้ต้องพึ่งตนเองในระดับสูง อันสอดคล้องกับคุณลักษณะพึ่งตนเองของบุคคลในสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2516 : 8) เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่เราควรรักษาไว้

องค์ประกอบที่ 13 องค์ประกอบทางความน่าสงสาร ตัวแปรที่ป็นัยสำคัญ ได้แก่ น่าสงสาร และชอบช่วยตนเอง จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางความน่าสงสาร เหตุผลเพราะว่า สังคมไทยเกรงครัดในระเบียบประเพณี ผู้น้อยจะต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จะโต้แย้งไม่ได้ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างมีพิธีรีตองแสดงถึงฐานะสูงต่ำของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้น้อยไม่มีอิสระในการคิด ไม่เป็นตัวของตนเอง

จะทำให้จิตใจตึงถึงหลักอาวุโส ทำให้ตนเองค่อยๆ เกิดความมั่นใจในตนเอง
 อารมณ์วันไหน บุคคลที่ต้องตกอยู่ในสภาพการณ์เช่นนี้ จึงถูกเป็นที่น่าสนใจในสายตาของ
 ผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูบุตรของสังคมไมตรีสัมพันธ์เป็นพื้นฐานสำคัญของ
 บุคลิกภาพเหล่านี้ ผู้เขียนมีความเห็นสอดคล้องกับ ดร.วีรยุทธ วิเชียโรชิต (2513 : 13)
 ว่า ถ้าเราจะปลูกฝังคุณลักษณะใหม่สอดแทรกในคุณลักษณะเดิมบางอย่างที่ควรจะต้องเปลี่ยนแปลง
 นั้น จำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 3 ระดับ คือ การศึกษาอบรมเลี้ยงดู
 บุตรในอุ้งมือที่บิดา (Home Education) การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่จัดให้มีขึ้นใน
 โรงเรียนทุกระดับ (School Education) และการศึกษาสำหรับประชาชนโดยผ่าน
 สื่อสารมวลชน (Mass Education) วิธีการเหล่านี้ จะช่วยสร้างเสริมให้บุคคลใน
 สังคมไทยมีบุคลิกภาพที่ต้องการและเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศ

จากลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจทั้ง 13 องค์ประกอบดังกล่าวมาแล้วนั้น
 ถ้าจะเขียนแผนผังแสดงองค์ประกอบความเกรงใจของคนไทยให้เห็นเด่นชัดขึ้น จะได้อดังนี้

ภาพที่ 1 แผนผังแสดงองค์ประกอบความเกรงใจของคนไทย

K	=	krengchai (ความเกรงใจ)
Mn	=	manners (จรรยาบรรณ)
Ls	=	lack of self-confidence (ความไม่มั่นใจในตนเอง)
Ki	=	kindness (เมตตาธรรม)
Rp	=	reserved personality (บุคลิกลักษณะแห่งการสำรวม)
Wk	=	wisdom to know the occasion (ฉลาดรู้จักกาลเทศะ)
Rd	=	rigidity (เคร่งกระเปียบ)
Af	=	affiliative relations (ไมตรีสัมพันธ์)
Wi	=	withdrawal (พฤติกรรมการเก็บตัว)
In	=	inhibition and face saving (เก็บกคความรู้สึกและรักษาน้ำ)
Or	=	others-orientedness (การเห็นแก่ผู้อื่น)
Vl	=	value (ค่านิยม)
Se	=	seriousness (เอางานเอาการ)
Pi	=	pitty (นาสงสาร)
+	=	ค่าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยที่เป็นบวก บอกลักษณะตัวแปรทางขวามือของแบบสอบถาม
-	=	ค่าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยที่เป็นลบ บอกลักษณะตัวแปรทางซ้ายมือของแบบสอบถาม
—	=	ค่าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยขององค์ประกอบ ถ้าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยสูง เส้นตรงจะสั้นที่สุด ถ้าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยลดน้อยลง ความยาวของเส้นตรงจะเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในด้านการวิจัย

1. ควรจะไต่ถามเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างหลาย ๆ ระดับ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความแรงใจของบุคคลแต่ละระดับนั้นแตกต่างกันหรือไม่
2. ควรจะไต่ถามเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาค แล้วเปรียบเทียบกับ กลุ่มตัวอย่างในนครหลวงว่าแตกต่างกันหรือไม่เพียงไร
3. ควรจะได้มีการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความแรงใจของคนไทย ในด้าน เพศ ระดับอายุ ที่อยู่อาศัย และคุณวุฒิ เพื่อจะได้ เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ในด้านการศึกษา

1. ควรจัดระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้
 - 1.1 ครอบครัว บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรจะต้องศึกษาอบรมเลี้ยงดูบุตรให้ถูกวิธี เพื่อปลูกฝังบุคลิกภาพที่ดีไว้ก่อนการพัฒนาประเทศ
 - 1.2 โรงเรียน ควรจัดการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพให้แก่ นักเรียนทุกระดับ โดยกระทำกับหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เด่นชัดขึ้น
 - 1.3 ชุมชน ภาครัฐจัดและส่งเสริมการศึกษาระบบนอกโรงเรียนแก่ ประชาชน เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีความรู้ความสามารถ ตาม ความต้องการกำลังคนระดับกลางของประเทศ ซึ่งอาจจะเกิด กระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพไปบ้างไม่มากนัก
2. ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียม กำลังคนให้เหมาะสมกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง และกำลังคนในที่นี้ ก็น่าจะเริ่มตั้งแต่ วัยเด็กเป็นต้นไป เกี่ยวกับการปลูกฝังให้เด็กมีอิสระในด้านความคิดเห็นมากขึ้น มีความ รับผิดชอบมากขึ้น รู้จักพิจารณาอย่างมีเหตุผล ฯลฯ เหล่านี้ ก็จะต้องคงปรากฏในตัวเด็ก จนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ อันเป็นกำลังคนที่พร้อมในการพัฒนาประเทศในที่สุด

บรรณานุกรม

- ชลอ ธรรมศิริ "การพัฒนาบุคคลกับการบริหารโรงเรียน" เทศาภิบาล 3 : 227-233
มีนาคม 2515
- คำเนิร เฉชะกุล "ปัญหาปัจจุบันว่าด้วยสงคราปเย็นและการเสื่อมของสังคม" วัฒนธรรมไทย
11 : 11 - 14 มกราคม 2513
- คำเนิร เฉชะกุล "เรื่องราวและความสำคัญของมนุษย์" วัฒนธรรมไทย 7 : 11 - 19
กันยายน 2512
- คำรง มัชฌมพันธ์ "การพัฒนากำลังคนกับการศึกษา" วิทยาสาร 19 - 23
มกราคม 2511
- คำรง บัวศรี "กำลังคนกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ" วิทยาสาร
124 กุมภาพันธ์ 2510
- นิคม ตั้งคะพิภพ "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพ ความเกรงใจ และความกตัญญู
ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มาจากการอบรมชาวไทยและจีน" ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 125 หน้า
- นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ "ไถ่หน้าเสียหน้า" วารสารจิตวิทยา 1 - 23, 2514
- นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ทฤษฎีบุคคลสัมพันธ์ สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, (โรเนียว) 13 หน้า
- บุญลือ ทองอยู่ "การศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของความคิดแบบสับสนกับผลสัมฤทธิ์
ทางวิทยาศาสตร์และความเกรงใจ" ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2514, 71 หน้า
- บุหงา วิระศักดิ์มงคล "การศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ การรักษาน้ำ
และแรงใจไปสัมฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
ในกรุงเทพ มหานครและจังหวัดในภาคเหนือ" ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 87 หน้า

- ประกาศ ศิริระกูล การศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ การรักษาน้ำ
และแรงใจไม่สัมฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริชญานีพนธ์
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 165 หน้า
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง "โครงสร้างสังคมกับความมั่นคงของประเทศ" วารสารสังคมศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4 : 13 - 17 พฤษภาคม 2509
- ประหยัด บุรณศิริ "นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย" บทความเกี่ยวกับการ
พัฒนาเศรษฐกิจ สำนักงานสถิติแห่งชาติ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2509, 249 หน้า
- ประสิทธิ์ บัวคลี่ การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความกตัญญู
ของนักเรียนไทยในต่างจังหวัด นักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และนักเรียนนานาชาติ
ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 148 หน้า
- ปราชาฉาย ปัน กัทเณร ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล
ความเกรงใจ และการปรับตัว ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2515, 235 หน้า
- พยนต์ พันธุ์ศรี "ความเกรงใจในระหว่างศิษย์กับอาจารย์" รายงานความก้าวหน้าฉบับที่ 2
โครงการวิจัยในคนไทย สิงหาคม 2514 (โรเนียว) 6 หน้า
- พุดผด สุวรรณพัฒน์ การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของเด็กนักเรียนในเมืองหลวง และ
เด็กนักเรียนในตัวเมืองต่างจังหวัด วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตแผนกจิตวิทยา
บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512
- พจน์ มณีสุวรรณ ค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครูในจังหวัดพระนคร - ธนบุรี ปริชญานีพนธ์
กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 136 หน้า
- ไพฑูริย์ ช่างเรียง ลักษณะสังคมและการปกครองของไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2514, 220 หน้า
- * ไพฑูริย์ เกรือแก้ว ลักษณะสังคมไทย โรงพิมพ์ลงเรียงจงเจริญ 2513, 456 หน้า

- เพชรพรหม ประพิตรภา การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ผลกับการยอมรับสั่งสอน
ของนิสิตตามภาคตามทักษะของเด็กวัยรุ่นไทยและเด็กวัยรุ่นจีน วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510, 80 หน้า
- บัณฑิร มุนนาค การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของนิสิตตามภาคกับบุคลิกลักษณะของเด็ก
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและต่างจังหวัด แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2514, 111 หน้า
- บุศกา ศรีรังค์ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและ
เด็กจีน ภาควิชาจิตวิทยา จิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2515, 113 หน้า
- ละม้ายมาศ ศรีศักดิ์ และคณะ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตามาตาม
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี รายงานการวิจัยฉบับที่ 9 สถาบันระหว่างชาติสำหรับ
การค้นคว้าเรื่องเด็ก โรงพิมพ์คุรุสภา 2510, 134 หน้า
- วันเพ็ญ อาบุญการ การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกลักษณะ
เก็บตัวหรือแสดงตัวกับการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่น
ในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี วิทยานิพนธ์ กศ.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2512, 163 หน้า
- วีราพร เทพวิระพงศ์ ความเกรงใจกับพฤติกรรมการแก้ปัญหาในกลุ่ม วิทยานิพนธ์ กศ.บ.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 253 หน้า
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ
รายงานการวิจัยเรื่องความเกรงใจในคนไทย ฉบับที่ 1 (โรเนียว) กันยายน 2513,
23 หน้า
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ "สังคมไทยสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ" วารสารจิตวิทยา
33 - 34 2513
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ "อุดมศึกษา : กุญแจดอกสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ"
สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ 2 : 41 - 42 สิงหาคม 2514

✓ ~~วิรุทธ~~ วิเชียรโชติ "ความเกรงใจ บุคลิกภาพ และบุคลาสัมพันธ์ในระบบสังคมไทย"

เคาโครงการวิจัย 2512, 9 หน้า (โรเนียว)

วิรุทธ วิเชียรโชติ "เหตุนี้สังคมไมตรีสัมพันธ์" 2516 (โรเนียว) 2516, 28 หน้า

วิรุทธ วิเชียรโชติ "สังคมไมตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ" วารสารจิตวิทยา

33 - 50, 2514

สนิธ วิไลจิตต์ หลักการบริหาร กรมการปกครอง โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น พระนคร

2510, 326 หน้า

✓ ~~สุจินต์~~ ปริษามารถ การศึกษาร่างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียน
ที่ประพฤติคล้อยตามสังคมและที่ขัดแย้งกับสังคม ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัย

วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 128 หน้า

ไฉว เลี่ยมแก้ว "ความคิดสร้างสรรค์และความถนัดทางการเรียน" วารสารจิตวิทยา

52 - 64, 2514

เอกวิทย์ ๗ ถาวร "ทักษะบางประการเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้" รายงานการประชุม

ทางวิชาการ ครั้งที่ 1 กรมสามัญศึกษา 12 - 27, 2510

อรทัย เศรษฐ์สัโก การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความคิดแบบสับสนกับความถนัดแบบอื่นๆ
และความคิดสร้างสรรค์ ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

2514, 73 หน้า

- Barry, Jean S.J., A Study in Attitude Change, Cornell Thailand Project, 1967, pp.56
- Bennett, E.M., and Cohen, L.R., Men and Women : Personality Patterns and Contrasts, Psychology, Mongr., 59, 1959.
- Bischof, Ledford J., Interpreting Personality Theories, Harper and Row, New York, 1970, 653 pp.
- Buss, A.H., and Brock, T.C., Repression and Guilt in Relation to Aggression, Journal Abnormal Sociological Psychology, 66, 1963.
- Blanchard, Wendell, Thailand : Its People, Its Society, Its Cultures, Harf Press, New York, 1958, 258 pp.
- Ferguson George A., Statistical Analysis in Psychological and Education, McGraw-Hill Book Co., New York, 1966 446 pp.
- Fruchter, B., Introduction to Factor Analysis, D. Van Nostrand Company, Inc., 1967, 280 pp.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, David McKay Company Inc., 1966, 478 pp.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Education, Kogakusha Company, Ltd., Tokyo, 1965, 605 pp.
- Hurlock, Elizabeth B., Adolescent Development, McGraw-Hill Co., Inc., New York, 1949, 566 pp.
- Hurlock, Elizabeth B., Child Development, McGraw-Hill Book Company, New York, 1967, 719 pp.
- Hutton, E.I., and Bassett, M., The Effect of Leucotomy on Creative Personality, Journal of Mental Science, 1948, pp. 332 - 350

Klukhohn Clyde, Culture and Behavior, Collier - Macmillan Canady, Ltd., 1966, 402 pp.

Lambert, William Wilson, and Others, Comparative Perspectives on Social Psychology, Little, Brown and Company Ltd., Canada, 1971, 309 pp.

Levitt, Eugene E., The Psychology of Anxiety, The Bobbs-Merrill Company, Inc., 1967, 221 pp.

Mc David, J.W., and Harari, H., Social Psychology, John Weatherhill, Inc., Tokyo, 1959, 479 pp.

Phillips, Herbert P., Thai Peasant Personality, University of California Press Berkeley and Los Angeles, 1966, pp. 261 - 267

Wichiarajote, (Kosolseth) Nuanpen, A Cross - Cultural Study of Societal Values and Personality of Thai and American Adolescents, Doctorate Thesis, University of Illinois, 1968, 253 pp.

Form K-N

โปรดกรอกรายการและเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หน้าข้อความ
ที่ตรงตามสภาพเป็นจริงของท่าน

เพศ อายุ ปี ระดับการศึกษา

อาชีพ (ถ้าเป็นข้าราชการ ชั้นตำแหน่ง...)

จังหวัด

สถานที่อยู่ ☐ ในเขตเทศบาล ☐ ในเขตสุขาภิบาล
☐ นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล

โดยปรกตินิสัยของคนไทยโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว มักเป็นคนที่มีความเกรงใจ แต่อาการ
แสดงออกของความเกรงใจของแต่ละคนไม่เหมือนกัน และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความเกรงใจ
ของแต่ละคนก็แตกต่างกันออกไป ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความเกรงใจ หรือลักษณะของ
คนที่มีความเกรงใจอย่างไร โปรดตอบตามความรู้สึกจริงใจของท่าน การตอบครั้งนี้จะไม่ผล
กระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด เพราะท่านไม่จำเป็นต้องบอกชื่อของท่าน

ตัวอย่าง ความเข้าใจ (Concept) เกี่ยวกับ "ลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ"

อ่อนน้อม | (๑) | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | แข็งกระด้าง

ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าคุณที่มีความเกรงใจมีลักษณะเป็นคนอ่อนน้อม ท่านก็ทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบตัวเลขทางซ้ายมือ ยิ่งวงรอบตัวเลขที่คิดมาทางซ้าย หมายความว่า
ท่านมีความเข้าใจว่าคนที่มีความเกรงใจเป็นคนอ่อนน้อมมาก

ถ้าท่านทำเครื่องหมายวงกลม ○ ล้อมรอบเลขที่มีเครื่องหมายลบ (-)
แสดงว่าท่านคิดว่า คนที่มีความเกรงใจมีลักษณะเป็นคนแข็งแกร่ง ยิ่งวงรอบเลขที่ขีดทางขวา
มือมาก หมายความว่าแข็งแกร่งมาก

อ่อนน้อม

๓	๒	๑	๐	⊖	⊖	⊖
---	---	---	---	---	---	---

 แข็งกร้าว

ถ้าท่านมีความรู้สึก ว่า คนที่มีความเกรงใจเป็นคนมีลักษณะกลาง ๆ
ไม่แข็งแกร่งและไม่อ่อนน้อม ท่านก็วงรอบเลขศูนย์

อ่อนน้อม

๓	๒	๑	○	⊖	⊖	⊖
---	---	---	---	---	---	---

 แข็งกร้าว

ข้อควรระวัง

๑. ให้วงกลม ○ รอบตัวเลข อย่างรอบที่อื่นและไปรศตอบทุกข้อ
๒. ในข้อหนึ่ง ๆ โปรดวงรอบตัวเลขเพียงแห่งเดียว อย่างมากกว่า ๑ แห่ง
๓. ถ้าหากวงรอบตัวเลขแห่งใดแล้วเปลี่ยนใจ ให้ทำเครื่องหมายกากบาทที่แห่งนั้น ๆ แล้ววงใหม่

อ่อนน้อม

⊗	๒	๑	๐	⊖	⊖	⊖
---	---	---	---	---	---	---

 แข็งกร้าว

ท่านเข้าใจว่า ลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ เป็นอย่างไร

๑. กตัญญู	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	อกตัญญู
๒. กล้าหาญ	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ขลาดกลัว
๓. นดาก	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	โง่
๔. คบง่าย	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	คบยาก
๕. ใจถี่	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ใจร้าย
๖. ใจเย็น	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ใจร้อน
๗. ใจกว้าง	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ใจแคบ
๘. ใจอ่อน	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ใจแข็ง
๙. เจ้าระเบียบ	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ระเบียบ
๑๐. ซื่อสัตย์	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	คดโกง
๑๑. เก๊กเกี้ยว	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ไม่เก๊กเกี้ยว
๑๒. ทนสมัย	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ล้าสมัย
๑๓. น่ารัก	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	น่าเกลียด
๑๔. น่านับถือ	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	น่าดูถูก
๑๕. มารยาทดี	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	มารยาทหยาบ

๑๖. เมตตากุรุณา	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	โหดร้ายทารุณ
๑๗. อคทน	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ไม่อคทน
๑๘. รอบคอบ	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	สะเพร่า
๑๙. รับผิดชอบ	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ไม่รับผิดชอบ
๒๐. สามัคคี	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ไม่สามัคคี
๒๑. สืบเสาะ	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	เห็นแก่ได้
๒๒. เห็นแก่ส่วนรวม	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	เห็นแก่ตัว
๒๓. อ่อนโยน	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	แข็งกระด้าง
๒๔. พุกนอย	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	พุดมาก
๒๕. สงบเสงี่ยม	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	โวยวาย
๒๖. พุกคอกษาเบาๆ	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	เสียงกัง
๒๗. รู้จักรอคอย	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ไม่รอคอย
๒๘. คิดก่อนแล้วพูด	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	พูดไม่คิด
๒๙. พุดสุภาพ	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	พูดขวานผ่าซาก
๓๐. มีเหตุผล	๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓	ไม่มีเหตุผล

๓๑. ถ่อมตน

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๓๒. ความใจผู้อื่น

๓ ๒ ๑ ๑ ๑ ๒ ๓

๓๓. เอาใจคนอื่น

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๓๔. ชอบกายตนเอง

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๓๕. ให้ความร่วมมือ
กับคนอื่น

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๓๖. มั่นใจผู้อื่น

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๓๗. อารมณ์ดี

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๓๘. พுகตรงไปตรงมา

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๓๙. เห็นแก่หน้าคนอื่น

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๔๐. มีประโยชน์

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๔๑. ดี

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๔๒. เข้าใจกับคนอื่น

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๔๓. เป็นผู้ดี

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๔๔. สำคัญ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

๔๕. มีวัณธรรม

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

โอ้อวด

ชักใจผู้อื่น

เอาแต่ใจตนเอง

ให้คนอื่นช่วย

ไม่ให้ความร่วมมือ
กับคนอื่น

เห็นใจตนเอง

อารมณ์ร้าย

พุกอ้อม ๆ

ไม่เห็นแก่หน้าคนอื่น

มีโทษ

ไม่ดี

เข้าใจกับคนอื่น

ไม่เป็นผู้ดี

ไม่สำคัญ

ไม่มีวัณธรรม

๔๖. เก็บความรูสึกได้

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เก็บความรูสึก

๔๗. มั่นใจในตนเอง

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่มั่นใจในตนเอง

๔๘. มีสัมมาคารวะ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่มีสัมมาคารวะ

๔๙. อารมณ์มั่นคง

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อารมณ์หวั่นไหว

๕๐. ไม่อยากเด่น

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อยากเด่น

๕๑. ไม่อยากดัง

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อยากดัง

๕๒. เป็นผู้ใหญ่

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เป็นผู้ใหญ่

๕๓. กล้า

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อาย

๕๔. เรียบร้อย

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เรียบร้อย

๕๕. เข้มแข็ง

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อ่อนแอ

๕๖. น่าสงสาร

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่น่าสงสาร

๕๗. สำนึกดี

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่สำนึกดี

๕๘. เคร่งครัด

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคร่งครัด

๕๙. เอาจานเอาการ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เอาจานเอาการ

๖๐. มีศีลธรรม

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่มีศีลธรรม

Form K

โปรดกรอรายการและเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หน้าข้อความ
ที่ตรงตามสภาพเป็นจริงของท่าน

เพศ อายุ ปี ระดับการศึกษา

อาชีพ (ถ้าเป็นข้าราชการ ชั้น ตำแหน่ง)

จังหวัด

สถานที่อยู่ ☐ ในเขตเทศบาล ☐ ในเขตสุขาภิบาล
☐ นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล

เรายังมีความเกรงใจคนอื่น ๆ มาก น้อย แตกต่างกันไปตามฐานะ เหตุการณ์
และความสัมพันธ์กับบุคคลนั้น ๆ

ตัวอย่าง ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ท่านรู้สึกเกรงใจ หรือไม่เกรงใจ ครู
อาจารย์ ที่สนิทสนมกับท่านในสถานการณ์ต่อไปนี้หรือไม่อย่างไร

ขอขมิเงิน ๑๐๐ บาท

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ถ้าท่านทำเครื่องหมายวงกลม ○ รอบเลขทางซ้ายมือ แสดงว่าท่านมีความ
เกรงใจยิ่ง ตอบเลขมากและขีดไปทางซ้ายมือ แสดงว่าเกรงใจมากจนท่านไม่กล้าขอขมิเงินเลย

ถ้าท่านได้ขีดตอบทางลบ แสดงว่าไม่เกรงใจ ยิ่งลบมากและขีดไปทางขวามือ
มาก แสดงว่าไม่เกรงใจเลย

ถ้าท่านตอบเลขศูนย์ แสดงว่ามีความรู้สึกกลาง ๆ ก้ำกึ่งกันระหว่างความรู้สึก
เกรงใจและไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์

ความสัมพันธ์กับอาจารย์
ที่สนิทสนมและ เป็นกันเอง

ความสัมพันธ์กับอาจารย์
ที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน

๑. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งด้วยเหตุผลขณะกำลังเรียนในชั้น

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๒. ถามข้อของใจขณะกำลังเรียนในชั้น

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๓. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือของอาจารย์กำลังรับประทานอาหาร

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๔. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือของอาจารย์กำลังนอนหลับ

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๕. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือของอาจารย์กำลังทำงาน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๖. คัดค้านหรือแสดงออกในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับอาจารย์

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๗. ขอยืมสิ่งของ เช่น เสื้อ破ิฏฐา หรือ ขอยืมเงิน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๘. อยากจะนั่งหลับในขณะที่อาจารย์กำลังสอน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๙. เดือนให้อาจารย์ทราบเมื่อหมดชั่วโมงเรียนแล้วอาจารย์ยังสอนต่อไป

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๑๐. เข้าห้องเรียนสายกว่าอาจารย์

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นครู อาจารย์

กับศิษย์ที่มีความสนิทสนม

กับศิษย์ที่ไม่สนิทสนม

๑. เรียกมาใช้งานส่วนตัว

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๒. ว่ากล่าวตักเตือนความประพฤติที่ไม่ดีในชั้นเรียน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๓. ขอความช่วยเหลือเป็นการส่วนตัว

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๒	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๔. ขอยืมข้าวของเงินทอง

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. เรียกมาว่ากล่าวตักเตือนตามคำพังສ່ງสองต่อสอง

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ช่วย

กับผู้บังคับบัญชาที่สนิทสนม

กับผู้บังคับบัญชาที่ห่างเหินไม่สนิทสนม

๑. ขอยืมเงิน หรือสิ่งของต่าง ๆ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๒. ขอความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัว

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๓. แสดงความคิดเห็น หรือโต้แย้งด้วยเหตุผลในเรื่องการงาน

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๔. ไปทำงานสาย หรือกลับก่อน

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. คุยกับเพื่อนที่มาเยี่ยมหรือทางโทรศัพท์

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๖. นั่งหลับ หรืออ่าน น.ส.พ.หรือทำงานส่วนตัวในสำนักงาน

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๗. เชิญผู้บังคับบัญชาไปรับประทานอาหารด้วย

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่เป็นเพื่อน

กับเพื่อนที่สนิทสนม

กับเพื่อนที่ไม่สนิทสนม

๑. ขอความช่วยเหลือ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๒. ขอยืมข้าวของเงินทอง

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๓. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับเขา

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๔. ดักเตือนตรง ๆ เมื่อเขาทำผิด

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. ขวนไปรับประทานอาหารด้วย

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๖. หิบบ้าของไบท์โดยไม่ได้บอกเตาล่วงหน้า

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๗. เมื่อทานผัดกั๊ก

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้านกัน

กับเพื่อนบ้านที่สนิท

๑. ขอความช่วยเหลือ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๒. ขอยืมข้าวของเครื่องใช้

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๓. เชิญมารับประทานอาหารด้วย

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๔. แสดงความคึกเห็นหรือโต้แย้งในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับเขา

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. กรณีที่ท่านทำเสียงดัง หรือเปิดวิทยุฟัง

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นบุตร

กับบิดามารดาที่สนิทสนม

กับบิดามารดาที่ไม่สนิทสนม

๑. พาเพื่อนมาสนุกสนานที่บ้าน เช่น นาคูย เลี้ยงอาหาร

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๒. ปรับทุกข์ด้วย

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๓. ขอความช่วยเหลือ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๔. ขอเงิน ข้าราชการเครื่องใช้

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. แสดงความคิดเห็น โต้แย้งด้วยเหตุผล

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๖. กัดบ้วนผิดเวลาโดยไม่ได้ออกล่วงหน้า

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะตัวท่าน

กับผู้มีบุญคุณที่สนิทสนม

กับผู้มีบุญคุณที่ไม่สนิทสนม

๑. แสดงความกตัญญู โต้แย้งด้วยเหตุผล

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๒. ขอขมาของเงินทอง

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๓. ถูกขอร้องให้ไปช่วยงาน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๔. ปรับทุกข์คลาย

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๕. ขอความช่วยเหลือ

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนไปติดต่อ

กับข้าราชการที่สนิทสนม

กับข้าราชการที่ไม่สนิทสนม

๑. ขอเชิญให้มาร่วมงานของชุมชน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๒. ไปขอความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัว

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๓. ได้แย่งถ้วยเหตุผล

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๔. ขอความช่วยเหลือในเรื่องราชการที่สำนักงาน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๕. สอบถามหรือขอความสะดวกเมื่อไปติดต่องาน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ
